

Kongres SNS brez Zmaga Jelinčiča

Zaradi obsežnih hišnih preiskav, ki so jih policisti opravili minuli četrtek v Kranju, Mariboru, Ljubljani in Celju, je bil prvi kongres SNS »obglavljen«

KOČEVJE — Prvi kongres Slovenske nacionalne stranke se je pričel minuli četrtek v kočevski kinodvorani z veliko zamudo in v senci hišnih preiskav pri predsedniku stranke Zmago Jelinčiču, predsednikih nekaterih območnih odborov stranke in nekaterih njenih članov. Zaradi odstopnosti vodstva stranke je kongres potekal precej neorganizirano in zmedeno. Udeležilo se ga je kar precejšnje število članov in simpatizerjev stranke iz vse Slovenije, gosta kongresa pa sta bila prvaka liberalne stranke Vitomir Gros in Danijel Malenšek.

Hišne preiskave, ki so jih slovenski policisti začeli opravljati že v zgodnjih četrtekovih urah, so bile po mnenju udeležencev kongresa izvedene ne le zato, da bi ovirali delo kongresa, ampak tudi strankino delovanje. Sekretarka stranke Marjetka Štublar je povedala, da so bile preiskave opravljene na podlagi izjave, ki jo je dal policiji nekdanji član njihove stranke Janko Lavrič, češ da ima kaseto, s katero lahko dokaže, da je Jelinčič pripravil atentat na predsednika vlade dr. Janeza Drnovška, predsednika predsedstva Milana Kučana in notranjega ministra Igorja Bavčarja. Irena Oman z območnega odbora Kranj je dodala, da jih poleg poskusa umora obtožba bre-

• O problematiki v svojih občinah so spregovorili tudi predstavniki iz Črvenja, Postojne, Slovenj Gradca, Črnomlja, Jesenic in Maribora. Poudarili so težave, ki jih imajo v svojih okoljih z begunci, kritični pa so bili predvsem do prelanskega pridobivanja državljanstva in tega, da so v številnih občinah na vodilnih in privilegiranih položajih Neslovinci. Po očitni pregleda dosedanjega dela stranke so v skladu z razpravo sprejeli smernice za nadaljnje delo.

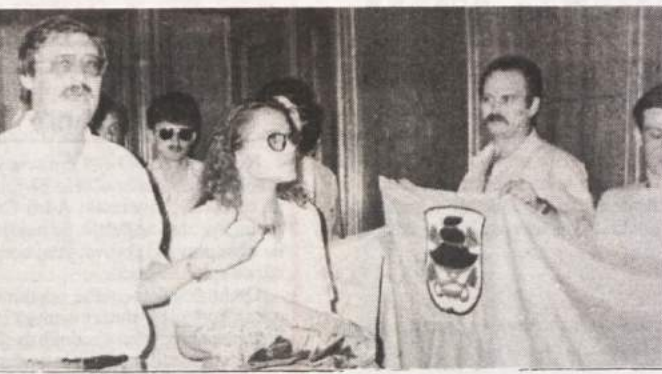
meni tudi nedovoljene proizvodnje in prometa z orožjem in povzročanja splošne nevarnosti.

Predsednik liberalne stranke Vitomir Gros je ta dogodek ocenil kot incident in izrazil upanje, da bo slovenski narod spredel prevare vodilne slovenske garniture in da se bo na volitvah znal pravilno odločiti. Rekel je, da tako nacionalno kot liberalno stranko napada zato, ker se jih bojuje, in dodal, da mu je nerazumljiva toleranca do Neslovincen pa tudi sprevedanje medijev v zavedi dr. Drnovška.

V imenu gostiteljev kongresa je spregovoril predsednik kočevskega območnega odbora Stanko Pleterski. Nanizal je temeljne značilnosti stranke, sprego-

BLIŽA SE CELJSKI OBRTNI SEJEM

CELJE — V času od 11. do 20. septembra bo v mestu ob Savinji tradicionalni 25. mednarodni obrtni sejem. Na njem se bo predstavilo nad 1.600 razstavjalcev iz vseh evropskih držav, skupna površina razstavljenih predmetov pa bo presegla 5 ha. Organizatorji pričakujejo vsaj tako velik obisk kot je bil lani, ko si je sejem ogledalo 230.000 obiskovalcev. Sejem, ki nadaljuje 110-letno celjsko sejmsko tradicijo in ki bo letos bolj kot doslej poslovno usmerjen, bo v petek, 11. septembra, odprl predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek.

POLOŽILI CVETJE V ŠEŠKOVEM DOMU — Po končanem kongresu so člani in simpatizerji stranke SNS odšli v povorki, opremljeni z zastavami stranke, v Šeškovo dom. Pred spominsko ploščo zasedanja odposlanec slovenskega naroda, ki je bilo od 1. do 3. oktobra 1943 v tedanjem Sokolskem domu, so položili cvetje. Prav zaradi omenjenega zgodovinskega dogodka, ki je položil temelje slovenski državnosti, je bil prvi kongres Slovenske nacionalne stranke ravno v Kočevju. (Foto: M. L. S.)

Odločilen bo posluš vlade

Predsedniški kandidat dr. Stanko Buser in minister Jože Jeraj na srečanju SLS v Semiču

SEMIČ — Črnomaljska podružnica Slovenske ljudske stranke je preteklo soboto pripravila v Semiču srečanje, ki sta se ga udeležila tudi kandidat za stranke za predsednika Republike Slovenije dr. Stanko Buser ter minister za trg in cene (v odstopu) Jože Jeraj. Črnomaljska podružnica SLS je, kot je povedal njen predsednik Janko Bukovec, med najstarejšimi v Sloveniji, najpomembnejši cilj stranke pa je, da pomagajo črnomaljski občini z zadnjega mesta glede na družbeni proizvod.

Predsedniški kandidat dr. Stanko Buser je dejal, da nam je bilo nekdanj lepše kot danes, a predvsem na račun neporavnanih računov. Te morajo sedaj plačevati tisti, ki jih niso zakrivali. Prepričan je, da si bomo opomogli, le vlada in parlament morata zagotoviti ustrezne zakone. Vladi je svetoval, naj se ne spušta v gospodarstvo, ter ji očital, da denar uspešnih podjetij, ki se steka v državno mošnjo, daje tistim, ki jim ni moč več pomagati.

Dr. Stanko Buser

no je spregovoril predvsem o stanju v Kočevju, ki je bilo po njegovem mnenju načrtno spremenjeno v »mednarodni center, v katerem ni nič slovenskega in domačega«, najodgovornejši za takšno stanje in dogajanje pa naj bi bili ljudje, »ki naj bi v okviru posebnega komiteja za razvoj skrbeli predvsem za družbeno zavariranje in nazadovanje«.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Dr. Buser se je dotaknil tudi vprašanja beguncem, s katerimi je po njegovem mnenju Slovenija že prenasočena. »SLS in kmečki živeli sta prva priskočila na pomoč beguncem, sedaj pa jih je že preveč, a ni nikakršnega zagotovila, da se bodo vrnilo domov. Slovenija je podpisnica mednarodnih pravil o beguncih, slišati pa je, da bi morali sprejeti zakon o beguncih. Takšnega zakona ne potrebujemo, pred skupščino pa naj pridejo tisti, ki so zahtevali odprte meje. Razumljivo, da mora biti meja odprta za ljudi, ki ob njej živijo. Evropa pa bo od nas zahtevala, da bomo imeli meje, ki ne bodo omogočale, da bi k nam prihajalo zlo, kot so na primer mamila.« je dejal dr. Buser. Glede šol za begunce je

• **Jože Jeraj je predstavil SLS, ki želi pritegniti v svoje vrste čim več ljudi. Pojasnil je, zakaj se je odločil umakniti s stolčka ministra za trg in cene. »Boril sem se, da bi bile cene, ki jih določa vlada, realne, a v vladi za to ni bilo posluš.« Opozoril je tudi na posledice suše, ki je doslej povzročila za 20 milijard tolarjev škode, ugodnosti za oškodovance pa znašajo le 1,6 milijarde tolarjev.**

menil, da imamo v Sloveniji veliko svojih nacionalnih problemov, ki jih moramo najprej rešiti. Omenil je še zakon o podeljevanju državljanstva, ob katerem moramo biti pozorni, kako bo izgledal jutri.

M. BEZEK-JAKŠE

Težave zaradi odklopov elektrike

V Elektru Ljubljana trdijo, da niso krivi

METLIKA — Zaradi pogostih izklopov električne energije v metliški občini je oškodovana zlasti Beti ali natančneje Preja, d.o.o. O tem problemu je na predzadnji sveti razpravljala tudi metliški izvršni svet sprejel sklep, da je odškodninski zahtev Preje upravičen ter da mora dobavitelj električne energije poravnati škodo, ki je zaradi izpada električne energije nastala od 14. do 19. julija letos. IS je zahteval tudi, da mora dobavitelj elektrike pred planiranimi odklopi o tem obvestiti javnost, predvsem pa industrijo in obrtnike.

Iz Elektra Ljubljana so nemudoma odgovorili na sklepe metliškega IS, ki so po njihovem mnenju neutemeljeni in za javnost zavajajoči. To utemeljujejo s tem, da so bile vse elektrodistribucijske naprave, preko katerih Elektro dobavlja električno energijo Preji, v času izpadov brezhibne. Nadalje navajajo, da je posebna strokovna komisija, v kateri sta sodelovala tudi strokovnjaka iz Beti, ugotovila, da do izpadov v proizvodnji ne bi prišlo, če bi pravilno delovala preklona avtomatika na rezervni daljnovod v razklopišču Novoteks, ki pa ni v upravljanju Elektra Ljubljana. Beti ima tudi rezervno napajanje, a zaradi nepravilnega delovanja razklopišča ni učinkovito.

V Elektru Ljubljana dodajajo še, da so za odločanje o morebitni odškodninski odgovornosti v Sloveniji po ustavi in zakonu pristojna le sodišča ter da sklepanje občinskega IS nikakor ni na mestu. Gotovo pa se Metličani ne bodo strinjali s trditvijo, da Elektro Ljubljana niti enkrat ni izvršil planiranega odklopa brez predhodnega obvestila odjemalcev preko sredstev javnega obveščanja. V Metliki namreč še vedno skoraj ni dneva, da ne bi vsaj za kratek čas zmanjkalo električnega toka, a o tem niso obveščeni. Možno je le, da so ti odklopi neplanirani. Kakorkoli že, vsi zapleti z električno energijo so le dokaz več, da bi morali v Metliki čimprej dokončati razdelilno trafo postajo.

M.B.-J.

DANES BOSS SHOW

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 3. septembra, bo na Loki veliki finale poletne akcije ob 30-letnici Nedeljskega Dnevnika pod naslovom Boss show Nedeljskega. Že popoldan ob 16. uri bo nagradno metanje žoge v koš. Najprej za domačine, kasneje pa veliki finale za nagrado, vespo Piaggio 125 Avtopexa iz Ljubljane. Osrednji del programa se bo na velikem odru pričel ob 20.30 z nastopom skupin: Don Juan, plesne skupine Make up, s modno revijo Lisce in Svilanita, s skupino Boutique Mopet show. Priridev bo povezoval Rado Časl. Glavna atrakcija večera bo žrebanje honde Civic, ki jo bodo organizatorji v Novo mesto pripeljali že ob 11. uri.

naša anketa

Šola kot sod brez dna

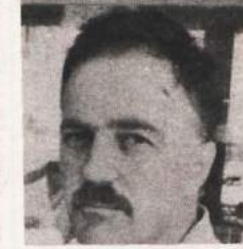
Pričetek šole, ki so se ga svojčas veselili starejši in mlajši šolarji, je danes ostal vabljiv samo še za najmlajše, tiste, ki še ne razumejo, da je treba tudi za obvezno osemletno šolanje odšteti kar celo premoženje. Za starejše, ki so se že naučili štejevanja, pa je postal zaradi vse večjih stroškov že prava mora. Največji izdatek so seveda šolske knjige in vse ostale šolske potrebščine, ki udari po rodiljskem žepu takoj na začetku šolskega leta, a dosti manjši niso tudi tekoči izdatki med letom, čeprav so nekoliko bolj porazdeljeni in zato ne tako občutni. Pa ni nujno, da je tako. Zglede, da se da stvari rešiti tudi drugače in breme prenesti drugam, bi lahko našli v marsikje drugje po svetu. Za to ni potrebna posebna bogatija, le dobra organizacija, uravnoveščenost in pripravljenost zares narediti red. Kaže, da jih pri nas v šolskem sistemu vse preveč vidi sod brez dna, iz katerega se da neovirano zajemati, izkoriščajo pri tem potrpljenje staršev in zavedajoč se, da bodo v dobro svojih otrok pripravljeno iztisniti iz sebe tudi poslednji denar. Tako početje ni pošteno, enako ni poštena oblast, ki tega ne prepreči, pa naj bo tašne ali drugačne barve.

SONJA LOVRENČIČ, vzdrževalka v črnomaljski Iskri: »Nakupi šolskih potrebščin so za starše pravi šok, kar je moč sklepati tudi po tem, da imamo na sindikatu kup prošelj za posojila, največ za nakup šolske opreme. Smola je, ker se vse od šole do ozimnice in kurjave nakopiči jeseni. Jaz sem imela srečo, ker sem dobila regres za dopust in jubilejno nagrado, oboje pa je šlo za nakup šolskih potrebščin za osmošolca in študenta. Razume se, da smo kupili stare knjige.«

ANDREJA BENČINA, zaposlena na SO Ribnica: »Nikoli ne kupujem vsega hkrati, saj tega preprosto ne zmorem. Kar se da spodobiti, si spodobim, ostalo kupim. Zvezke sem kupila še pred koncem šolskega leta, tako da so še po stari ceni. Delovne zvezke sem kupila prek Modrega Janeza, na dva obroka, knjige pa si bom spodobila. Za sedaj še nekako gre, saj imam v šoli samo enega otroka, kar bojim pa se, kaj bo prihodnje leto, ko bom imel v šoli večje otroke.«

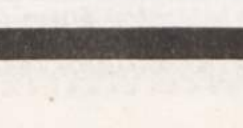
PAVEL JEVIŠEVAR, vodja proizvodnje v Iskri Mokronog: »Z nabavo šolskih potrebščin za dva šoloobvezna otroka sem imel okrog 30 tisoč tolarjev stroškov. V papirnici sevnškega gostinskega podjetja smo dobili vse, razen vadbice za nemščino. Starši z manjšimi osebnimi dohodki se ob pričetku vsakega šolskega leta vse bolj upravičeno sprašujejo, kje je brezplačno osnovno šolstvo, ko je že obvezno. Jaz se zaenkrat, k sreči, še ne soočam s takimi dilemami.«

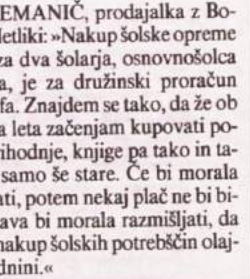
MATEJA BRADAC, študentka Ekonomske fakultete iz Dolenjskih Toplic: »Na sejmju 'Vse za šolo' prodajam knjige svoje sestre. Tako bom prišla do denarja, s katerim bom kupila knjige za svoje šolanje. Šolanje je že postalo privilegij premožnih. Drugi pa si moramo pomagati, kakor pač vemo in znamo. Imela sem srečo, da sem dobila v Ljubljani podnajemniško sobico za 3000 tolarjev, gospodinja pa je tako prijazna, da mi včasih skuha kosilo. Ko se bom prebila do diplome, pa bo problem zaposlitev.«

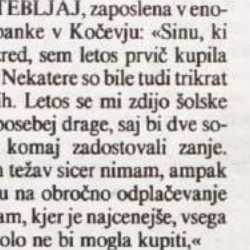
IVONA JANKOVIČ, trgovka iz Krškega: »Stroški za šolo so obično previsoki, zato mislim, da bi se morali zgledovati po sosednjih državah, kjer znajo za to veliko bolj poskrbeti. Res je sicer, da pri nas standard ni tako visok, a vendarle bi morala država zagotoviti sprejemljive cene za učbenike. Sama imam k sreči še majhnega otroka, zato upam, da se bo do tedaj, ko bo šel on v šolo, že marsikaj uredilo. Na bolje, seveda, saj slabše skoraj ne more biti.«

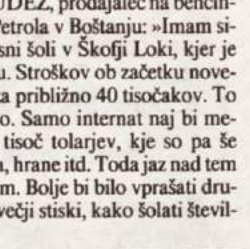
FRANC SODEC, prometnik na avtobusni postaji v Brežicah: »Stroški za učbenike bi bili lahko precej nižji, če ne bi vsako leto tiskali novih knjig, starih pa zametavali. Hčerka gre v 3. letnik srednje šole, pa ne more uporabiti niti učbenikov od lanskega leta. Znajdemo se vsak po svoje, nekateri tudi fotokopirajo. Po mojem mnenju bi stroške lahko zelo znižali, če bi vsaj knjige za nižje razrede lahko kupile šole in jih uporabljale več let.«

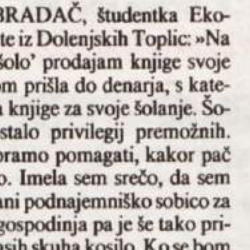
BOJANA ŠTEBLJAJ, zaposlena v enoti Ljubljanske banke v Kočevju: »Sinu, ki gre v sedmi razred, sem letos prvič kupila rabljene knjige. Nekatero so bile tudi trikrat cenejše od novih. Letos se mi zdijo šolske potrebščine še posebej drage, saj bi dve socialni podpori komaj zadostovali zanje. Večjih denarnih težav sicer nimam, ampak klub kupovanju na obročno odplačevanje v trgovinah in tam, kjer je najcenejše, vsega potrebnega za šolo ne bi mogla kupiti.«

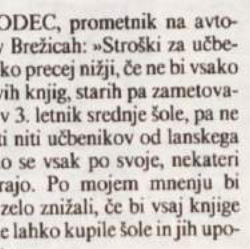
ANTON JUDEŽ, prodajalec na bencinskem servisu Petrola v Boštanj: »Imam sina v srednji lesni šoli v Škofji Loki, kjer je tudi v internatu. Stroškov ob začetku novega letnika bo za približno 40 tisočakov. To gotovo ni malo. Samo internat naj bi mesečno stal 10 tisoč tolarjev, kje so pa še stroški prevoza, hrane itd. Toda jaz nad tem še ne pritožujem. Bolje bi bilo vprašati drugod, kjer so v večji stiski, kako šolati številne otroke.«

IVONA JANKOVIČ, trgovka iz Krškega: »Stroški za šolo so obično previsoki, zato mislim, da bi se morali zgledovati po sosednjih državah, kjer znajo za to veliko bolj poskrbeti. Res je sicer, da pri nas standard ni tako visok, a vendarle bi morala država zagotoviti sprejemljive cene za učbenike. Sama imam k sreči še majhnega otroka, zato upam, da se bo do tedaj, ko bo šel on v šolo, že marsikaj uredilo. Na bolje, seveda, saj slabše skoraj ne more biti.«

FRANC SODEC, prometnik na avtobusni postaji v Brežicah: »Stroški za učbenike bi bili lahko precej nižji, če ne bi vsako leto tiskali novih knjig, starih pa zametavali. Hčerka gre v 3. letnik srednje šole, pa ne more uporabiti niti učbenikov od lanskega leta. Znajdemo se vsak po svoje, nekateri tudi fotokopirajo. Po mojem mnenju bi stroške lahko zelo znižali, če bi vsaj knjige za nižje razrede lahko kupile šole in jih uporabljale več let.«

FRANC SODEC, prometnik na avtobusni postaji v Brežicah: »Stroški za učbenike bi bili lahko precej nižji, če ne bi vsako leto tiskali novih knjig, starih pa zametavali. Hčerka gre v 3. letnik srednje šole, pa ne more uporabiti niti učbenikov od lanskega leta. Znajdemo se vsak po svoje, nekateri tudi fotokopirajo. Po mojem mnenju bi stroške lahko zelo znižali, če bi vsaj knjige za nižje razrede lahko kupile šole in jih uporabljale več let.«

Dobra šola ne zataji svojega poslanstva

Nekatere misli in iztočnice ob začetku novega šolskega leta — Kakšne novosti se obetajo šoli

Iztočnica za pričujoči zapis je sklop vprašanj, vezan na poslanstvo šole, v prvi vrsti pa na začetek, potek in pričakovane rezultate dela v novem šolskem letu 1992/93. V »učilne zadane« se je 1. septembra spet vrnil utrip življenja. Čas oddiha je mimo in koliko je bil resnično brezskrben, ve najbolje vsak sam. Nemir je povzročala nevspešna in uničujoča suša in tudi odmevnost vojnih grozodejstev ni mogla ostati brez duševnih pretresov.

Za vse, ki se delovno srečujejo v šolah, so pomembni uspehi: za otroke, učence in dijake, za vzgojitelje, učitelje in strokovne sodelavce. Za uspešno in prijazno šolo se zavzemajo stari in drugi, ki jim je kvaliteta življenja težnja, hotenje in odgovornost. Naj se začeto šolsko leto junija 1993 tudi uspešno konča. To so želje in pričakovana hotenja. Uspehi pa ne pridejo sami od sebe. In na začetku šolskega leta je že pravi čas, da na premagovanje nalog in odgovornosti nihče ne pozabi.

Optimalni umski in čustveni razvoj vsakega učenca je glavni cilj sleherne šole. Vsaka stopnja šolanja ima specifične zahtevnosti in pedagoška stroka preudarno nakazuje poti in možnosti, kako uspešno dosežati zastavljene cilje. Tudi prenove, že zastavljene ali predvidene, so namenjene temu.

Naše šolstvo je že precej časa pod kritično lupo z namenom, da dobi primernejšo sistemsko in vsebinsko podobo in sodobno pedagoško zasnovano. Pri iskanju boljšega je treba smotno uskladiti pozitivne domače in tuje izkušnje po načelu, ki ga je zapisal dr. D. Piciga: Ni vse slabo, kar je domače, in ni vse dobro, kar je tuje. Znanje je osebna vrednota in družbena potreba. Za razvit(e)js) sveto so to dejstva in ne več odprta vprašanja. Pri nas smo se

končno le poslovili od miselne zatege, ki je področju šolstva vsiljevala oznako porabiškega sektorja.

Predšolska vzgoja je izrednega pomena za celovito rast osebnosti in njeno potrjevanje. Pri tem je najpomembnejša dobra družinska vzgoja, ogromno pa k temu prispevajo najrazličnejši programi predšolskih ustanov. To področje se je v strokovno-pedagoškem pogledu v zadnjih desetletjih vidno uveljavilo in potrdilo.

Utemeljen je predlog, da bi tudi na Slovenskem dobili devetletno obvezno osnovno šolo. V primerjavi z drugimi smo glede tega v precejšnji zamudi. Ko bo ta predlog potrjen, bo tudi povedano, kakšen bo postopen prehod do njene uveljavitve.

Pedagoški izzivi za prenovno osnovno šolo so v praksi že močno prisotni, še posebej na razredni stopnji, kjer bo možno po posebnem postopku in strokovno pripravljeno na vzorcu šol izpeljati tudi opisno ocenjevanje v 1. razredu. Prenoviten procesi potekajo tudi v osnovnih šolah s prilagojenim programom, v srednjih šolah in v dijaških domovih ter glasbenih šolah.

Vse šole so za načrtovanje dela v tem šolskem letu dobile obvestila z utemeljitvami projektov, vezanih na notranjo prenovno, in potrjene novosti pri predmetih,

predmetnih področjih in dejavnostih. Tako bo v šolah delo lažje načrtovati in spremljati uresničevanje zastavljenih ciljev in dosežene rezultate tudi ovrednotiti. Ob teh temeljnih naporih pa so stekli strokovni posveti za ravnatelje, vzgojitelje, učitelje in strokovne delavce šol. Posamezne skupine učiteljev so se začele usposabljati že pred 20. avgustom. Strokovna srečanja, ki bodo organizirana v dnevih pouka, pa bodo v popoldanskem času.

Mlad človek, vključen v šolo, ima pravico imeti dobrega učitelja. Dober učitelj pa se kot strokovnjak, pedagog, didaktik in metodik dokončno ne potrdi z diplomom. Neneh študij, tudi s samoizobraževanjem, mu dejansko omogoča, da uspešno opravlja svoje pedagoško poslanstvo. To pa je za učitelja izziv, potreba in nujnost.

V šolstvu, ki hoče v korak s časom, predvsem s potrebami v naslednjih desetletjih, nujno prihaja do sprememb in izboljšav. Pri tem je pomembno vedeti, kaj se po šolah že uveljavlja in kaj je predvideno oziroma načrtovano.

Še to jesen naj bi bil v parlamentu sprejet nacionalni program za razvoj šolstva. V razvojnem smislu bo utemeljen, če bo ustrezno materialno ovrednoten.

Na Slovenskem smo v zadnjem letu in pol dobili izčrpn študij, ki nakazuje potrebo in možnosti za prenovno našega šolstva, predvsem osnovnega in srednjega. Na podlagi nakazanih rešitev v obeh stro-

kovnih poročilih bo v naslednjih mesecih, če bodo okoliščine temu naklonjene, prišlo do enotne zasnove kot temeljne podlage za vse nadaljnje spremembe in novosti. Do tedaj večjih posegov v te dele šolskega sistema ne bo, saj je treba vse korenitejše spremembe opraviti strokovno odgovorno in postopno.

Prenovitenih posegov bo deležen tudi precejšen del šolske zakonodaje. Med drugim so v pripravi zakona o osnovni šoli, zakon o srednjem šolstvu, zakon o izobraževanju odraslih in nekateri pravilniki. Nekaj temeljnih rešitev sta že prinesla Zakon o zavodih in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Zakonu o plačah v šolstvu se je dokaj hitro pridružil Pravilnik o napredovanju v nazive v osnovnem in srednjem šolstvu, in sicer v naziv mentor, svetovalec in svetnik. S tem smo končno dobili dokument, ki bo moralno spodbujal in omogočal nagrajevanje posameznika.

Na podlagi veljavnih standardov in normativov je stekla sistemizacija v zvezi s kadrovskimi in materialnimi potrebami za delo šol. Med drugim je bilo tudi na teh posvetih ugotovljeno, da imajo manjše osnovne šole, zlasti v oddaljenih krajih, kjer število učencev stagnira ali celo upada, specifične težave in naloge. Potrebno je, da so predmeti strokovno zasledeni, zato je v takih primerih nujno kadrovsko sodelovanje med bližnjimi šolami.

Prof. JOŽE ŠKUFCA

(Nadaljevanje prihodnjici)

Kmetijstvo

VLADA BLAŽI ŠKODO PO SUŠI

LJUBLJANA — Slovenska vlada je za ublažitve posledice suše namenila poldrugo milijardo tolarjev. Zaradi ohranitve črede bo iz blagovnih rezerv taksno razdelila 10.000 ton koruze, poleg tega pa bo uvozila še desetkrat toliko koruze in drugih krmnih nadomestkov. Uvoz bo oproščen carinskih dajatev, da bi kmetje dobili krmo po najnižji možni ceni. Vlada je prav tako zagotovila denar za 80-odstotno sofinanciranje cen krmnih rastlin za strniščno setev in za regeneriranje nakupa dušičnih gnojil. Državna direkcija za blagovne rezerve bo odkupila vse tržne presežke živine in mesa, ki bi se utegnili pojaviti. Za najbolj ogrožene kmete bodo predlagali odložitve ali odpis dajatev za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, davkov in zdravstvenih prispevkov. Banke, pri katerih so kmetje najeli posojila za graditev kmetijskih objektov ali ureditev trajnih nasadov, naj bi po nasvetu vlade za eno leto odložile odplačilo glavnice in obresti.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Že dolgo na tržnici ni bilo tako malo ponudbe, na sprehodu

skozi napol prazno tržnico smo zapisali naslednje cene: za papriko od 80 do 100 tolarjev, hruške 60, banane 80, slive 50, breskve 50, jajca 12, črna redkev 50, paradiznik 60, česen 300, krompir 40, peso 80, jabolka 80 tolarjev. Pri Bernardi na stojnici Sadja in zelenjave pa smo zapisali: paradiznik 89, pomaranče 99, paprika 87, česen 289, grozdje 89, cvetača 219, banane 100 in kumare 95 tolarjev. Pri Deladiniju so banane 100, hruške 80, grozdje 120, zelje 60, lubenice 40, malancani 120, solata 100, česen 300, paprika 80 in sokovi Bravo le 100 tolarjev. Bogdan Iličin vsak tržni dan prodaja pralne praške. Tokrat je ponujal najnovejši prašek za belo perilo Remi po 640 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejmem so tokrat prodajalci pripeljali 173 do treh mesecev starih in 92 starih prašičev. Prvih so prodali 115 po 300, drugih pa 39 po 200 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Plantanaze rešuje silažo

Dolenjski kmetje so se v zadnjih dveh desetletjih, to je v času, v katerem je prevladalo siliranje nad drugimi načini spravila krme, povečini že naučili pripraviti dobro silažo, tako da jih ne izdaja več neprijeten smrad po masleni kislini. Vendar so včasih tudi okoliščine in ne le pomanjkanje znanja in vestnosti pri delu krive, da se krma ne kisa, kot bi bilo treba. Naj gre za preobilico vlage ali pomanjkanje sladkorjev v silažni masi, v vseh takih primerih je mogoče silažo rešiti z uporabo dodatkov.

Na našem tržišču je mogoče ta čas dobiti naslednje silirne dodatke: mravljinčno kislino, ki jo proizvaja oz. prodaja Chemo Ljubljana, ensimax (Ljubljanske mlekarne), alfamax (Ljubljanske mlekarne), silall (Salus Ljubljana), plantanaze (Krka Novo mesto), mold-zap prašek in tekoči mold-zap (Salus Ljubljana). V pripravkih, ki imajo trgovska imena, so predvsem organske kisline, melasa in encimi. Za njihovo izbiro je odločilna poleg učinkovitosti tudi cena. Vsekakor se dodajanje izplača, če rešimo silažo, ki bi se sicer zagotovo pokvarila.

Naj tokrat malo izčrpeje predstavimo naravni biološki dodatek, ki je zrasel na "domaćih tleh". Tovarna zdravil Krka izdeluje silirni dodatek plantanaze, ki vsebuje žive mikrokapsulirane mlečnokislinske bakterije, poleg njih pa še celuloitične encime. Kot je znano, daje dobro silažo le mlečnokislinsko vrenje, zato dodatek teh bakterij povečuje zanesljivost pri siliranju, zmanjšuje izgube, ohranjuje hranljive snovi, preprečuje pregrevanje zelene mase ter izboljša okus. Plantanaze je povsem nestrupen za ljudi in živali ter je, kot pravimo, prijazen do okolja.

Pri uprabi tega pripravka je proces siliranja končan že po slabem tednu dni. Plantanaze je primeren za vse vrste silaž, njegova uporaba pa več kot enostavna. V Krki ga pakirajo v vrečke A in B. Pred uporabo ga je treba le raztopiti v vodi in enakomerno razporediti po silažni masi, najbolje gre to z dozirnomo napravo. Več piše v navodilu.

Inž. M. L.

Na pokušnji vrhunška vina sveta

V ponedeljek so v Ljubljani odprli sejem »Vino 92« — Pokusiti je mogoče nad 1.000 vzorcev vina — Veliko vzporednih prireditev — Kako so se odrezali naši

LJUBLJANA — Na Gospodarskem razstavišču so v ponedeljek odprli 38. mednarodni vinogradniško — vinarski sejem Vino 92, ki s svojo dolgoletno tradicijo velja za enega najpomembnejših tovrstnih sejmov v svetu. S trgovskega stališča je zlasti pomembno, da ljubljanski sejem edini zunaj meja Evropske skupnosti sme ocenjevati vina vseh porekel ter podeljevati priznanja, ki jih dobitniki smejo komercialno izkoriščati znotraj meja te skupnosti, največjega vinskega trga na svetu.

Zaradi bližnjih vojnih žarišč pa tudi nelojalne protipropagande iz nekaterih največjih pridelovalk grozdja, predvsem Francije in Portugalske, je mednarodna komisija za ocenjevanje vin, ki jo vodi dr. Dušan Terčalj, v njej pa sodelujeta z našega območja tudi mag. Julij Nemanic (KIS) in Anton Pezdirc iz KZ Metlika, letos dobila v oceno nekaj manj vzorcev kot običajno, vendar še vedno 972, in to iz 18 držav. Umanjkali so, razumljivo, predvsem vinogradniki

• **BOGAT SPORED PRIREDITEV** — Vinski sejem spremljajo mnoge strokovne in turistične prireditve. Tako je bilo v torko mednarodno posvetovanje o nuklearni magnetni resonanci (NMR), ki pomaga izključiti goljufanje v vinarstvu, včeraj je bila svečana podelitev priznanj v Cankarjevem domu, danes bodo seje poslovne skupnosti in odbora za promet z vinom ter celodnevna brezplačna degustacija metliške črmine, jutri bo okrogla miza o načrtovanju vinskih cest v Sloveniji, v soboto posvet o stekleničenju vin itd. Vstopnica stane 200 tolarjev, vinski sejem pa bo trajal do vključno sobote, 5. septembra. Vabljeni!

iz nekdanjih jugoslovanskih republik, več jih je bilo le iz Hrvaške, iz Makedonije pa en sam. So se pa zato odrezali nekateri tujci, zlasti sosednja Avstrija, ki je prijavila kar 219 vzorcev in dobila 3 priznanja šampion od skupno 5, kar je gotovo izjemen uspeh. Največ vzorcev je prispevala Slovenija — 362, vendar po oceni komisije ne premore šampionskega vina, ima pa zato množico vin z drugimi, ne dosti manj bleščecimi odličji.

Tako kot vsa leta doslej so večino slovenskih odličij dobili tudi letos stajerski, deloma pa tudi primorski vinogradniki. Dolenjski, Posavci in Belokranjski se med nagradice šele približajo, četudi je tudi na naših vinogradniških legah moč pridelati vrhunška vina. Vzroki so znani, naš človek je znal pridelati dobro grozdje, ni pa znal kletariti. Pa to je že stara zgodba...

STRNIŠČNE POSEVKE:

ozimno ogrščico, mnogocvetno ljulko, inkarnatko in drugo semensko blago; TUBERITE — za dobro ozimnico krompirja; vreče za krompir že od 23,40 SIT dalje; veliko izbiro jesenskih čebulnic (roč), uvoz iz Holandije — vse to vam nudi prodajalna

SEJALEC, Cesta komandanta Staneta 3, Novo mesto, tel. 24-132, delovni čas od 8. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure.

Iz bogatega kataloga, ki so ga izdali organizatorji vinskega sejma, povzemamo, da so z našega območja dobili priznanja naslednji vinogradniki oz. podjetja (po abecednem redu): Kartuzija Pleterje je dobila za šardone z laškim rizlingom veliko častno diplomu s srebrno medaljo (I/SR). Tako priznanje je dobil tudi šardone Franca Martinčiča iz Šentjerneja. KZ Metlika Vinska klet je enaka priznanja prejela za laški rizling, belokranjski roze, šardone, laški rizling-pozna trgatve in metliško črmino, za metliško črmino predlanskega letnika pa celo veliko častno diplomu z zlato medaljo (I/ZL). Agrokombinat Krško je prejel veliko častno diplomu z veliko zlato medaljo za laški rizling-pozna trgatve, za modro frankinjo pa I/SR. Vinogradnik Vinko Štemberger iz Šentjerneja je dobil I/SR za svoj laški rizling, enaka priznanja pa sta za svoje vino prejela Franc in Pavla Sobočan iz Brestanice. Veliko častno diplomu s

srebrno medaljo je za rumeni muškati spet prejel stari znanec vinskega sejma Otmar Sturm iz Metlike, enako priznanje pa je kar za šest svojih vin (šipon, modra frankinja, šardone, šardone-jagodni izbor, laški rizling-leđeno vinod in portos tawny) prejelo Vito Bizeljsko Brežice, za nameček pa še veliko častno diplomu z zlato medaljo za svoj laški rizling-izbor. Pismena priznanja sta za svoje izdelke prejela tudi Janez Lorenčič iz Trebnjega in Anica Kos iz Šentjerneja.

M. LEGAN

OPEHARJENI

ČRNOMELJ — Črnomaljski kmetje so razočarani nad letošnjo odkupno ceno pšenice, ki so je za republiške blagovne rezerve prodali kar 250 ton. Obkupljena cena je bila glede na kakovost od 17 do 18 tolarjev, ob izplačilu pa jim ponujajo 13 do 14 tolarjev. Prevoz iz Črnomelja do Ljubljane morajo plačati kmetje sami, kar pa v začetku ni bilo dogovorjeno. Zato kmetje razočarani kritizirajo kmetijsko zadruzo, čeprav to pri tem ni nič kriva, saj je pri prodaji lastne pšenice tudi sama utrpela škodo.

MÜLER TALNE OBLOGE

Več tisoč uvoženih tapisonov, itisonov, parketov, linolejev, toplih podov, plut, tapet, dekorativnih tkanin itd.

CELJE: STAVBA RAZVOJNEGA CENTRA, tel. (063) 27-306

LJUBLJANA: GRAD KODELJEVO, tel. (061) 441-834

Šampanjerija po bizeljsko

Isteničevi odprli šampanjsko klet in gostinski lokal

STARA VAS NA BIZELJSKEM — Družina Istenič je minuli petek slovesno odprla šampanjsko klet in neposredno nad njo še gostinski objekt. Obe pridobitvi bosta mlademu družinskemu podjetju Barbara International zagotavljali odlične možnosti ne le za kakovostno pridelavo surovin, kot je to v navadi v teh krajih, temveč tudi za strokovno predelavo in prodajo.

Na 1,5 ha Isteničevih vinogradov rastejo vinske trte sort laški rizling, renki rizling, sauvignon, chardonnay, modra frankinja in rumeni plavec. Z lastnim vinom napolnijo približno 12 tisoč steklenic belih penecih vin in še okoli 3 tisoč rose oz. rdečih. Kot podjetje odkupujejo dodatne količine grozdja, mošta in vina, tako da trenutno v kleti starajo okrog 70 tisoč steklenic zlahtne penine.

Peneča vina pripravljajo po klasični šampanjski metodi z večletnim ležanjem na kvasovkah in stalno temperaturo, ki jo zagotavlja nova toplotna črpalka. Prednost njihovih vin sta nizka vsebnost žveplovega dioksida in nizka stopnja sladkorja.

Se v tem mesecu bo zaživel tudi gostinski del objekta. Isteničevi se bodo usmerili v izobraževanje in dvigovanje vinske kulture potrošnikov. Organizirali bodo vinske seminarje, se tesno povezali z bližnjimi zdravilišči in turističnimi agencijami, pripravljali degustacije ob prigrizkih, dneve kuhinjske domače in drugih slovenskih regij, omogočali nakup penecih vin, tudi v darilni opremi, in organizirali nedeljske turnirje golfa.

Družinska družba Barbara International je torej na Bizeljskem zaorala ledino podjetništva v kmetijstvu. Samo upamo lahko, da bo podobnih podjetij v teh krajih še več, pa ne samo v vinogradništvu, temveč tudi v drugih kmetijskih dejavnostih, ki se že leta ponašajo z veliko kakovostjo pridelkov, a ne znajo dobro prodajati.

Kot je ob otvoritvi Isteničevega objekta poudaril slovenski minister za kmetijstvo mag. Jože Protner, podjetništvo v kmetijstvu združuje znanje in tradicijo. »Ministrstvo podpira razvoj takega podjetništva in ima izdelane tudi programe,« je za Dolenjski list dejal minister in še zagotovil, da podpora ni samo besedna, temveč tudi finančna.

B. DUŠIČ-GORNIK

Dela je dovolj, kaj pa zaslužek?

Na vinogradniško in sadjarstvo usmerjeni Mavretičevi kmetiji v Draščih sta zaposlena oče in sin — Razmišljanja o kmečkem turizmu in hladilnici sadja

DRAŠČI — Na gričevnatih in višinskih predelih metliške občine so skromne možnosti za poljedelstvo in živinorejo, zato pa toliko ugodnejše za vinogradništvo in sadjarstvo. Medtem ko se kljub temu pri maksikateri hiši še mučijo s pridelovanjem vsakega po malem, pa se je nekaj večjih kmetov že preusmerilo zgolj v vinogradništvo in sadjarstvo. Eden takšnih je Jože Mavretič iz Drašč, ki je pred šestimi leti začel obnavljati vinograd, v katerem ima 4.500 trt, tretje leto pa ima tudi sadovnjak s 3.000 jablanami.

Prednost Mavretičevih je, da imajo vinograd le v dveh kosih, sadovnjak pa celo samo v enem. Jože se je pred nekaj leti posvetil le kmetijstvu, prav tako je tudi sin po osnovni šoli ostal doma, hčerka začena letos s šolanjem na kmetijski šoli, medtem ko je žena zaposlena.

»Na naši kmetiji je dela dovolj za polno zaposlitev dveh ljudi, vprašanje pa je, če bo tudi zaslužek takšen, da bo lahko dva preživel. Zato smo razmišljali, kako bi čim več pridelkov prodali doma, in prišli na misel o kmečkem turizmu. Naslednje leto naj bi začeli z izletniškim kmečkim turizmom, pozneje pa tudi s stacionarnim. Gostom bi bila na voljo bogata ponudba domače hrane,« pravi Mavretič.

Jože kot novepečeni sadjar, saj jabolane letos prvič bolj rodijo, pravi, da je v sadjarstvu večji hektarski donos kot v vinogradništvu, seveda pa tudi več dela. Toda Mavretič že misli na čas, ko bodo imele jablane v polni rodovitnosti več kot 40 ton pridelka. Ima sicer klet, v kateri lahko skladišči sadje mesec ali dva, ker pa bi ga rad imel naprodaj vsu zimo, ko so prodajne cene tudi ugodnejše, razmišlja o gradnji hladilnice.

Če je Mavretič eden tistih, ki v belokranjskem sadjarstvu orje ledino, pa ima več izkušenj v vinogradništvu. »Bili so časi, ko Belokranjski nismo smeli saditi kakovostnejših sort vinske trte. Tako smo se nekateri odločili na svojo roko in tveganje zasadili sorte kot so beli pinot, zeleni silvanec, rumeni muškati.« Izplačalo se je, saj je Jože na lanskem mednarodnem ocenjevanju vin za beli pinot dobil srebrno medaljo, dobro pa

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Pravočasne priprave na trgatve

Ta naslov ne napoveduje skrajšanega roka trgatve. Povedati hočem le, da se na trgatve ne moremo pripraviti v enem dnevu ali tednu. Velikokrat sem zapisal in povedal na predavanjih, da nista dva letnika enaka, da nastajanja vina ne moremo prepuščati naključju. Ta proces moramo usmerjati in obvladati, šele potem je kakovost zagotovljena.

Glavne stvari, ki nas opozorijo, kako kletariti, so naslednje:

1. Sladkorna stopnja. Grozdje sort modre frankinje, laškega rizlinga, šentlovenke, ki je doseglo 80 ° Oechsleja, ne potrebuje popravka mošta s sladkorjem; kakovostne sorte, kot so beli pinot, chardonnay, sauvignon idr., z lahkoto dosežejo stopnjo sladkorja nad 80 ° Oechsleja, zato mošta ni potrebno sladkati. Manj kakovostne sorte rodijo ponavadi več, toda sladkorja dosežejo le od 60 do 70 °. To so predvsem sorte rumeni plavec, štajerka ali ranfol, kraljevina, žametovka. Pri njih je potrebno ponavadi delno sladkanje; koliko bo letos potrebno, bomo vedeli kasneje.

sorta	sladkor	skupne kisline
kraljevina	47 ° Oechsleja	15 g/l
portugalka	58 ° Oechsleja	7,5 g/l
šentlovenka	61 ° Oechsleja	8,25 g/l
m. frankinja	53 ° Oechsleja	16,5 g/l

2. Ob trgatvi moramo poznati tudi skupne kisline jagodnega soka. Kislost mošta ima pomembno vlogo pri poteku alkoholne fermentacije. Bolj kisli letniki zanesljivo povrejo. Dobri letniki s sladkimi mošti in manj kisline zahtevajo več skrbi pri vodenju alkoholne fermentacije. Dobri letniki zahtevajo več žvepla, da razkuzimo mošt pred bakterijami,

da kvasovke lažje poženejo alkoholno fermentacijo. V sušnih letinah se pospešeno zmanjšuje količina jabolčne kisline v grozdju, zato bodimo letos pozorni na grozdje iz po suši prizadetih vinogradov. Lahko se bo zgodilo, da ne bo dovolj niti sladkorja niti kisline. Sorte, ki bodo imele ob trgatvi samo do 8 g skupnih kislin na liter, zahtevajo več žvepla.

3. Zdravstveno stanje grozdja letos ne bo najboljšo. Računati moramo z ovelimi, od sonca preveč ožganimi jagodami, ki bodo imele malo jagodnega soka. Kako torej kletariti? Trgatve je že kletarjenje. Pred glavno trgatvijo je koristno podbrati vse ovelo grozdje in ga predelati posebej. V letinah, ko grozdje gnije, dobri kletarji gnijo grozdje potrgajo pred glavno trgatvijo. Za takšno trgatve ni potreben ob obične predpisani rok trgatve. Podbiranje pomeni manjšo količino grozdja. Vinogradnik bo že vedel, katero grozje ne bo dozorelo. Nekateri trte bo potrebno popolnoma obrati. Mogoče bomo tako rešili posamezne trte, da bodo preživele zimo. Grozdje, ki bo ostalo, bo lažje dozorelo, ker ga bo na tri manj, in iz njega bo možno pridelati najboljšo vino. Podatki z dne 27. avgusta za grozdje iz zadruženih plantažev Vinomer pri Metliki, merjeno v Vinski kleti Metlika, so naslednji:

Po skupnih kislinah sort portugalka in šentlovenke lahko sklepamo, da bomo imeli letos grozdje malo kisline. Podatki o sladkorju pa omogočajo rešitev ovelega grozdja že sedaj za predelavo v manj kakovostno vino, ki bi ga uporabili za vsakdanjo pijačo.

(Nadaljevanje prihodnjic)
mag. JULIJ NEMANIC

zavarovalnica triglav d.d.

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO
ZAGREBSKA 2
68000 NOVO MESTO

Vabi k zaposlitvi kandidate za delovno mesto

— RAČUNOVODJA

Od kandidatov pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje razpisne pogoje:

- da imajo VI. ali VII. stopnjo šolske izobrazbe ekonomske smeri in
- 5 let delovnih izkušenj na področju finančno-računovodskih poslov
- obvladajo osnovno znanje iz računalništva s področja financ in računovodstva
- sposobnost vodenja in organiziranja ter komuniciranja

Delovno razmerje ob sklenjenju za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Večno obsojeni na žejo?

Suha krajina v pasjih avgustovskih dneh

ŽUŽEMBERK — Suha krajina je v tej dolgotrajni suši še posebej trpela. Zlasti to velja za 16 vasi na levem bregu Krke, kjer nimajo vodovoda. Prav v teh krajih pa redijo največ goveje živine, po oceni poznavalcev je tu kar dve tretjini goveje živine v krajevni skupnosti Žužemberk. Res so si kmetje v teh vaseh, zlasti na ajdovski planoti, zgradili velike kapnice, tudi po 60 kubikov merijo, a so v hudi juljsko-avgustovski suši tudi te ostale brez vode. Živina pa zahteva svoje.

Žužemberški gasilci so tako imeli v teh dneh obilo dela, a ne, hvala bogu, z gašenjem požarov, ampak z dovažanjem vode v teh 16 vasi. Svojo avtociстерno so, tako kot je bilo že pred tem določeno, polnili v Žužemberku, na desnem bregu Krke, v naselju Stranska vas. Ljudje iz ogroženih vasi so tam kar v vrsti stali in si skušali kar se da hitro zagotoviti vodo, saj je žejna živina v hlevih grozljivo mukala. »Tudi za 20 cistern - cisterna drži 6.600 litrov - na dan smo imeli naročil,« pove tajnik GD Žužemberk in predsednik sveta KS Žužemberk Franc Škufca. »Pa smo vozili samo najbolj potrebnim, samo tja, kjer imajo živino in smo ustavili vse prevoze v vikende in podobno. Razpored voženj smo delali na osnovi najnujnejših potreb.« Vendar so jim iz novomeške Komunale prepovedali točiti vodo v cisterne, češ da se je pojavilo pomanjkanje vode v Žužemberku na levem bregu Krke in da so tudi rezervoarji prazni. Žužemberški gasilci, ki so že tako in tako tesno povezani s krajani in sodelujejo tako rekoč pri vsaki večji akciji v krajevni skupnosti, niso mogli kar tako pustiti ljudi v stiski. Obrnili so se na novomeške poklicne gasilce in začeli vodo v ogrožene vasi voziti iz Novega mesta, po 25 km v eno stran, k ljudem pa tu-

di računali vožnjo samo v eno stran, in to po najnižjih cenah. Za najdaljšo pot je kmeta taka vožnja s plačilom vode stala okoli 1.700 tolarjev. Pa tudi to ni trajalo več kot dan, določili so jim novo odjemno mesto v Hruševcu pri Straži, pa so jim že naslednji dan tudi od tam prepovedali voziti vodo, dovolili pa so jim »tankati« največ dve cisterni na dan v Žužemberku, in to takrat, ko so bile potrebe po 20 cistern na dan. No, gasilci so se nekako znašli in vozili po kakih 5 cistern na dan. Eno cisterne vode sta si morala razdeliti po dva kmeta, toliko vode pa pri 25

• Pomanjkanje vode v tistih suhokranjskih vaseh, ki nimajo vodovoda, je že tako huda stvar, stiska v taki dolgotrajni suši pa še toliko hujša. Zato ti ljudje ne morejo doumeti, da nekdo prepove, da bi jim v suši vozili vodo, in to za plačilo. Eden od »argumentov« za prepoved je bil ta, da s takim odjemom vode prizadevajo tiste, ki so za vodovod prispevali. Tudi prebivalci teh 16 vasi, ki so trpeli najhujše pomanjkanje vode, bi radi prispevali vsaj toliko, če ne več kot njihovih srečnejši sokrajan, samo da bi imeli vodovod. A ga, žal, nimajo in nič ne kaže, da ga bodo kmalu imeli. Vendar zaradi te nesreče njih in njihove živine nima pravice nihče obsoditi na žejo.

do 30 glavah živine v hlevu zadržuje komaj za en dan. Na srečo je tisto soboto padlo nekaj dežja in se je v kapnice nateklo nekaj vode. Kljub temu sedaj vozijo po kakšne tri cisterne na dan, če pa še nekaj časa ne bo dežja, bodo potrebe kmalu spet večje.

A. B.

Keko so kalile trde preizkušnje

Zaradi izgube jugoslovanskih trgov se je žužemberški Keko usmeril v izvoz — Polovica vseh zaposlenih v tej tovarni — Trdna firma brez dolgov in redne plače

ŽUŽEMBERK — Medtem ko se je število zaposlenih v celotnem sistemu Iskra v nekaj letih zmanjšalo od 36.000 na 19.000, se pravi za več kot polovico, se je v nekdanji žužemberški Iskri, v Keku, le za 12 odst. To govori, da v Žužemberku nikoli niso živeli na veliki nogi in prek svojih zmožnosti pa tudi to, da so krizo in hude čase, ki veliki Iskri niso niti najmanj prizanesli, dočakali bolj pripravljeni in na trdnih tleh.

»Že pred leti smo izgubili takratne jugoslovanske južne trge; svoje čase je šlo več kot pol naše proizvodnje za EI Niš. Ko se je Slovenija dokončno razšla z Jugoslavijo, pa smo izgubili še slovenske firme, ki so končne proizvode prodajale na južna tržišča, zlasti Gorenje in Elrad,« pravi inž. Peter Štor, vodja komercialne in od 1. septembra po sklepu upravnega odbora vršilec dolžnosti direktorja žužemberškega Keka. Keko se je že pred 12 leti izdvojil iz sistema Iskra, a je na določenih trgih z Iskro obdržal vezi na prodajnem področju. Glavni program Keka je proizvodnja keramičnih kondenzatorjev, izdelujejo pa še starterje za neonske luči, tehnološko opremo za proizvodnjo kondenzatorjev, javljalnike plina, njihov novi program, od katerega si veliko obetajo, pa je proizvodnja pozistorjev in varistorjev.

Inž. Peter Štor, v.d. direktorja Keka

Prav zaradi težav na domačih trgih so se že pred leti močno usmerjali v izvoz. Lani so izvozili okoli 60 odst. celotne proizvodnje, letos pa gre v izvoz že celih 90 odst., in to v vrednosti 9 milijonov dolarjev. »Vendar moramo biti pripravljeni še na en večji pretres,« pravi inž. Štor. Kaj lahko se namreč zgodi, da bodo izgubili pomemben ruski trg, kamor sedaj izvažajo tako kondenzatorje kot opremo za proizvodnjo kondenzatorjev. Kriza pa je tudi na zasiče-

nih zahodnih trgih. »Tako nas čakajo še hude preizkušnje,« napoveduje v.d. direktorja. »Upamo, da bo naš glavni trg postalo nemško tržišče, ki je nasploh za našo branžo največje in najbolj trdno v Evropi.« Sedaj je na prvem mestu izvoz v Rusijo, sledi Indija, Nemčija pa je na tretjem mestu. Poleg tega pa v Keku iš-

• Žužemberk in ta del Suhe krajine je res tesno povezan in v veliki meri odvisen od Keka. Pol vseh zaposlenih dela v tej tovarni, ki na srečo tudi finančno dobro stoji: svoje obveznosti sprti poravnava, ni zadolžena, redno do srede meseca izplačuje plače, njihova rast pa je v skladu s sindikalno listo; povprečje za julij je bilo blizu 30 tisočakov. Je pa že tako, da delavci ne trdnosti, rednosti in varnosti ne znajo prav ceniti in se raje nad domačo tovarno zmrdujejo, kot da bi se malo ozrli naokoli in priznali, da živijo precej bolje in varneje kot marsikje drugje.

čjo nove trge in brez posrednikov tudi izvažajo svoje proizvode.

Veliko pa, kot rečeno, si obetajo od novega programa, proizvodnje pozistorjev in varistorjev, kar je novost na svetovnem trgu, ti izdelki pa so uporabni tako pri proizvodnji avtomobilov kot drugih izdelkov za široko potrošnjo. S tem programom naj bi v Žužemberku zapolnili izpad oz. zmanjšanje proizvodnje kondenzatorjev.

A. BARTELJ

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 5. septembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: Market, Ljubljanska
- od 7. do 19. ure: trgovina CE-KAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 20. ure: PERKO, market v Šentpetru
- od 7. do 21. ure: Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto
- Šentjernej: Mercator—Standard, Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: Mercator—KZ Krka, Prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Dolenjka, Market
- Straža: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11. ure: Mercator—KZ Krka, Prodajalna, Glavni trg 4
- od 8. do 12. ure: trgovina CE-KAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- o PERKO, market v Šentpetru
- od 8. do 17. ure: Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto

PR CENTER ŠE TA MESEC V NOVI MESTU — Na tiskovni konferenci prejšnji četrtek so na Otočcu predstavili PR center ali Public Relations, prvo slovensko agencijo za odnose z javnostjo. V Mariboru že uspešno posluje prvi regionalni center te agencije, novomeškega bodo s pomočjo Investa odprli še ta mesec. Ustanovitelji PR centra, ki se ukvarja s svetovanjem na področju komunikacijskega managementa, so Brane Gruban, Dejan Verčič, Meta Maksimovič in Franci Zavrl, kot pa je povedal Franc Zavodnik, direktor novomeškega Investa, bo prva tovrstna agencija pri nas poleg tesnejšega sodelovanja s tuji vključitve v mednarodno mrežo pripomogla tudi k večji uveljavitvi Dolenjske v slovenskem prostoru. (Foto: Majda Luzar)

NAJSODOBNEJŠE VOZILO ZA 85-LETNICO — V soboto je Gasilsko društvo Vavta vas proslavilo 85 let obstoja. Ob tej priložnosti so pripravili sektorsko tekmovanje gasilskih enot, na katerem so se najbolje odrezali gasilci iz Soteske. Proslava se je začela s povorko, v kateri so pokazali tudi stari gasilski vozi iz leta 1929, na katerem je še originalna črpalka, medtem ko je njihova prva ročna črpalka danes v gasilskem muzeju v Metliki. Potem je direktor Novolesa Milan Bajželj kot predstavnik pokrovitelja slovesno izročil vavtovskim gasilcem ključne nove sodobne gasilske avtociisterne, za katero so odšteli kar 120.000 DEM, v tolarški protivrednosti, seveda. Po proslavi so se, kot se spodobi, gasilci in drugi prebivalci teh krajev še dolgo zabavali na gasilski veselici. Ob ustanovitvi leta 1907 je gasilsko društvo štelo 15 članov, danes pa jih je 125, od tega je 30 aktivnih. Vavtovski gasilci imajo lep in prostoren gasilski dom, društvo pa je eno najbolj opremljenih prostovoljnih gasilskih društev v novomeški občini. (Tekst in foto: A. Bartelj)

JERNEJEV VEČER — V soboto zvečer so ga na svojem trgu pripravili godbeniki Iskri. V goste so povabili še godbo iz Kamnika ter domače pevce in ansambel. Zapel je tudi čebelarški zborček (na sliki), ki je edini tak v Sloveniji. Sestavlja ga dvanajst šentjernejških čebelarjev, vodi pa ga prekaljeni oktetovec Polde Švalj. Zaenkrat imajo za seboj še malo nastopov, zato upajo, da jih bodo v goste še povabili. (Foto: J. P.)

Nova streha na Trški gori

Po sto letih je cerkev na Trški gori dobila novo kritino — Denar v Nemčiji zbral potomec zadnjih lastnikov gradu Otočec

TRŠKA GORA — Prejšnji teden so prekrili streho na znameniti romarski cerkvi na Trški gori. Delo je organiziral otoški župnik Jože Tori — trškogorska cerkev je ena od podružnic otoške — pomagali pa so mu župljani, še posebej tisti, ki spadajo pod trškogorski zvon.

»Prejšnja kritina je bila stara blizu 100 let in je bila že močno načeta, kar se je pokazalo zlasti pred dvema letoma, ko smo jo preložili.« je povedal župnik Tori. Misel, da bi cerkev nanovo prekrili, je lani na malo mašo, 8. septembra, ko je na Trški gori znano žeganje, sprožil direktor Bramaca Jernej Klemenc. In tako bo letošnjo malo mašo, ko se ob trškogorski cerkvi zbere po 2000 in več ljudi, cerkev pričakala nanovo prekrita. »Ceprav je Bramac ponudil dokaj ugodne pogoje za kritino, smo po zaslugi nekdanjega otoškega grofa Karla Villavicencia—Margherija dobili ves denar za nakup kritine. Gre za okoli 15.000 nemških mark, ki jih je otoški grof zbral v Hamburgu, kjer živi. Poleg tega smo tako lahko kupili bobrovec, ki je pač najbolj primerna kritina za to cerkev. Upam, da nam bo Bramac priskočil na pomoč pri drugih delih, ki nas še čakajo pri obnovi in vzdrževanju trškogorske cerkve,« pravi župnik.

Potomec zadnjih lastnikov gradu Otočec, grof Karl Villavicencia—Margheri je obljubil, da bo zbral denar za kritino lani novembra, ko so v rodbinsko grobnico na šentpetrskem pokopališču skupaj položili njegovo takrat umrlo mamo in pred 20 leti umrlega očeta, ki je bil do takrat pokopan na Dunaju. Ob

zamenjavi kritine so zamenjali tudi dotrajane dele ostrejša. Še letos nameravajo opraviti dela za osušitev cerkvene fasade, pred tem pa bo strokovnjak moral odstraniti grana-te in ročne bombe, ki so od druge svetovne vojne ostale zarite v cerkveni steni. »Potem nas najprej čaka obnova orgel pa ureditev parkirišča, da ljudje za malo mašo ne bodo rinili z avtomobili k cerkvi, za naprej pa je v planu tudi ureditev cerkvene fasade in še kaj se bo našlo. Seveda je vse odvisno od tega, koliko bo denarja, koliko bodo ljudje pripravljeni prispevati in pomagati. No, če vidijo, da je njihov denar koristno porabljen in da ima njihovo delo hasek, farani prispevajo denar in priskočijo na pomoč. Saj vse delamo za skupno dobro,« je končal župnik.

Cerkev Marijinega rojstva na Trški gori so leta 1621 zgradili stiški cistercijanci, ki so imeli na Trški gori svoje vinograde in v njenem vzhodju pristanov Bajnof. Je ena redkih cerkev pri nas, ki je ohranila nezadani prostor okoli cerkve, kar je značilen romarski ambient, v katerem sodijo tudi lipe.

A. B.

Župnik Jože Tori

NOVA KRITINA NA CERKVI — Takole so prejšnji četrtek prekrivali streho na znameniti romarski cerkvi na Trški gori.

Ena gospa je rekla, da če je tisto, kar so podjetniki prejšnji teden pripravili na Otočcu, borza, potem je novomeška tržnica vsak ponedeljek in petek Wall Street.

TEDEN ŠPORTA V NOVI MESTU

NOVO MESTO — Tudi športni zanesenjaki v novomeški občini so se vključili v republiško akcijo Teden športa, ki bo potekala od 6. do 13. septembra. V tej številki objavljamo prvi del programa. V nedeljo, 6. septembra organizira Planinsko društvo pristanov Bajnof. Zbirališče bo ob 7. uri pri trgovini KZ Krka v Žabji vasi. V ponedeljek, 7. septembra organizira Športna zveza Novo mesto na bazenu v Dolenjskih Toplicah tekmovanje v plavanju s pričetkom ob 17. uri, prijave bo organizator sprejemal pred tekmovanjem na bazenu. V torek, 8. septembra, organizira novomeška športna zveza na teniških igriščih v Portovaldu tekmovanje v tenisu s pričetkom ob 16. uri. Prijave zbirajo na zvezi do 12. ure tega dne. V torek bo od 16. do 19. ure tudi športnozabavna prireditev na Krki pri gostišču Loka, ki jo organizira Ministrstvo za šolstvo Slovenije, Športna zveza Novo mesto in Rafting klub Novolesa Straža. V sredo, 9. septembra, bo na igriščih pri gradu Otočec tekmovanje v odbojki na plaži. Prijave sprejema Športna zveza pred pričetkom tekmovanja. V sredo bo tudi akcija Vsi na kolo za zdravo telo, ki jo organizira KD Krka in oddelek za rekreacijo tovarne zdravil Krka. Odhod s kolesi bo ob 16. uri, pot bo potekala Novo mesto—Otočec—Ratež—Novo mesto.

PRIPRAVE NA STRAŠKO JESEN

STRAŽA — Turistični delavci v tem kraju se skupaj z drugimi društvi že pripravljajo na tradicionalno Straško jesen, ki bo letos že šesta po vrsti. Prirediteljev bo 13. septembra. Z njo bodo tudi letos obudili običaje od »strange« do prevoza bale in vse, kar spada k pravi dolenjski ohceti.

PRI HUDOKLINU BO VESELO

GABRJE — Gostilna Hudoklin in Pivovarna Union prirejata v gostilni Hudoklin v Gabrju veliko veselico v nedeljo, 6. septembra, ob 17. uri. Zreballi bodo kupone za malo pivo, za zabavo pa bo poskrbel ansambel Tonija Verderberja.

Črnomaljski drobir

SUŠA - V normalnih časih bi Črnomaljši posttrani gledali malomarnega voznika, ki se vozi v avtomobilu, na katerem so številne plasti umazanije. Danes pa je sumljiv tisti, ki ima čisto vozilo. Suša je namreč vse hujska, zalivanje vrtov in pranje avtomobilov je že dolgo časa prepovedano in komur je v teh težkih časih še uspelo obdržati svežo zelenjavo na vrtu in čist avto, si po mnenju tistih, ki spoštujejo prepovedi komunalcev, zasluži kazen.

NERED - Kar pa se tiče nereda, Črnomaljšem ni potrebno stikati po vrtovih, dvoriščih in garažah smešičanov, le pred grad sredi mesta naj se postavijo. Čeprav so občinske oblasti upale, da bodo s tem, ko so veče zarisali bokse za parkiranje, naredile red pri parkiranju ob mestni hiši, so se pošteno ustele. Ljudje parkirajo, kakor nanese, počez in povprek in tudi čez dva boksa, če tako pač zapeljejo kolesa. Človeku gre na smeh, ko pomisli, kakšen nered bi bil šele, če bi začeli pobirati se parkirno. Takšne predloge je namreč zadnje čase slišati iz ust nekaterih redoljubnih meščanov.

BREZA - Predsednik črnomaljske Slovenske ljudske stranke, Janko Bukovec, je na nedavnem srečanju stranke v Semicu vse najlepše povabil na tabor stranke "na Brezah". Spodrs-ljaj je sredi belokranjskih brezovih gajev upravičljivo, tisti, ki se bodo tabora udeležili, pa bodo tako in tako ugotovili, da so na Gorenjskem od brez ostale le Brezje.

Sprehod po Metliki

STROKOVNJAKI SO IZMERILI, da je odmevnost telovadnice metliške osnovne šole za četrtino večja, kot je sicer dovoljena. Gotovo je, da ne bo nihče iskal krivcev za napako, ki je nastala najverjetneje ob gradnji, odprava odvečnih decibelov pa bo veljala metliško občino masne denarje. Da bi ostalo vse tako, kot je, se baje zavzemajo nekatere metliške stranke, ki nameravajo imeti v bodoče svoje sestanke prav v telovadnici. Pripravi so, da bodo zaradi večje odmevnosti dlje iz glasneje odmevale tudi njihove briljantne zamisli.

CLANI IZVRŠNEGA SVETA so se na poletnih sejah obesedno kuhali v občinski sobi, namenjeni sestankovanju. "To ni nič," jih je skušal potolažiti občinski sekretar Milan Travnikar, "zaradi vročine v moji pisarni smo na dražbi prodali kuhalnik, ker ga enostavno nismo imeli več za kaj rabiti." Gospod Travnikar seveda ni povedal, da jim prinese jutranjo kavico bližnji gostilničar.

METLIČANI SE SMEJEJO V pest, ker jim je uspelo računati republiko osem mark mesečne najemnine od kvadratnega metra za prostore, v katerih je davkarja, ki po novem sodi pod okrilje države Slovenije. Potuhnejo hihanje gre na račun Črnomaljšev. Le-ti bodo za isto uslugo pospravili samo tri marke v tolarski protivrednosti.

Trebanjske iveri

CENTER - Mokronog je vsaj ob letošnjem trebanjskem občinskem prazniku središče občine. Dokler Mokronožani še ne bodo postavili na noge svoje občine, je tudi to bolje kot nič, saj se je bolj postopoma privaditi na velike spremembe, ker je navadno potlej manj glavobola pri zagnanih avtomobilistih. V času kislih kumaric, kot pravimo vročem poletju, ko se običajno bolj malo zanimivega dogaja in so ljudje na oddihu, je za nekatere popestritev mrtvila tudi stava dveh obrtnikov in lovec v hitri hoji, o čemer pišemo posebej, za še bolj športno usmerjene pa je bilo to tudi sobotno občinsko prvenstvo v tenisu. Ob tej priložnosti so na igriščih zasvetili tudi reflektorji. Malo je potrebno za zadovoljstvo ljudi, kajti tudi življenje je prej mozaik drobcev prijetnih in žalostnih trenutkov kakor pa usodnih premikov in sprememb.

KOLINSKA - Če ne bi imeli v mirenski Kolinski novega stroja ob zaključku linije za pakiranje otroške hrane navkljub pridnim rokam delavcev ne bi bili kos velikim naročilom. Za Skupnost neodvisnih držav bodo dobesedno dan in noč, ob petkih in svetkih, delali otroško hrano do konca leta. Da se ne bi obrisali pod nosom za plačilo za svoje izdelke zdaj Rusi plačujejo Kolinski vsak teden vnaprej.

INOVATORJI - Komisija za razdelitev sredstev za inovativno dejavnost v občini Trebnje kot se uradno imenuje, vodil pa jo bo Franc Bartoli, ne bo imela lahkega dela. Predvsem zato ne, ker je na voljo premalo fičnikov.

• Nemogoče je ostati vse življenje pokončen, ne da bi se upognili. (Japonski pregovor)

• Vse ženske so lepe v somraku, od daleč ali pod papirnati dežnikom. (Japonski pregovor)

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Kaj iztržiti s stavko?

Tako se pred splošno stavko kovinarjev sprašujejo v belokranjskem sindikatu — Zahteve

ČRNOMELJ, METLIKA — Stavke ni težko začeti, jo je pa toliko težje končati. Predvsem pa mora vsak član sindikata vedeti, zakaj naj bi stavkal in kaj lahko iz stavke iztrži. Sicer pa je vprašanje, koliko ljudi bi sploh še stavkalo, ker jih je že toliko na čakanju. Te ugotovitve so se kot rdeča nit vlekle na seji območnega odbora sindikata kovinske in elektro industrije za Belo krajino, ki je bil pretekli teden v Črnomlju. Člani belokranjskega sindikata pa naj bi se do jutri odločili, ali soglašajo s splošno stavko kovinarjev.

Poleg stavke je bila glavna tema poslovanje belokranjske kovinske in elektro industrije, ki je vse prej kot rožnato. Ob polletju je bilo za 284 milijonov tolarjev izgub ali trikrat več kot je bil bruto dobiček. Plače pa dosegajo razen nekaterih izjem le 70 do 90 odst. kolektivne pogodbe, v Beltu pa celo samo 60 odst. Poleg tega, da plače v belokranjskem gospodarstvu za petino zaostajajo za slovenskim povprečjem, jih marsikje izplačujejo z več kot enomesečnim zaostankom, pa še to delno v bonih. Iz Belta je bilo med drugim slišati, da bi se morali z republiko vladno končno dogovoriti, kakšna je najmanjša plača, ki še omogoča preživetje. Ta bi morala biti izplačana do 18. v mesecu. Motorija na stečaje ne smejo opustiti,

dokler ne bo socialnega programa. Ob tem pa še »priporočilo« direktorjem Belta, češ da noben direktor nima možnosti, da Belt preživi, če ne bo najprej delavcem zagotovil redne plače.

Iz Iskre kot velikega izvoznika so opozorili na nerealen tečaj tolarja, zaradi česar imajo precej težav. Na srečo pa nimajo izgub, vendar predvsem na račun 86-odst. plač po kolektivni pogodbi. Sicer pa že imajo delavce na čakanju, tako kot tudi v Lesu, kjer je doma približno tretjina delavcev. Vprašanje pa je, kako bodo v Lesu zagotovili plače za september in oktober, ko bo doma skoraj vseh 300 delavcev, in kdo bo dal denar za zagon tovarne v novembru. Nekoliko so se pohvalili le v Ekiju, kjer so plače sicer nizke, a redne. Dela je dovolj, ker pa gre izključno za lohn posel, dolgoročne rešitve nimajo.

Sindikalisti so opozorili, da se belokranjska industrija ne bo pobrala, če vlada ne bo takoj ukrepala. Zato od nje zahtevajo, naj omogoči s krediti tehnološko posodobitev v podjetjih, dokapitalizacijo s lastnim denarjem, realen tečaj tolarja, selektivno kreditiranje izvoza, nadzor nad monopolisti ter znižanje stroškov države.

M. BEZEK-JAKŠE

Suša še pustoši

METLIKA — Tukajšnji izvršni svet na zadnji seji pretekli teden ni mogel mimo posledic suše, ki so že katastrofalne. V Komunali se boje, da bo zajetje pitne vode v Rajakovih presušilo, če ne bo kmalu padavin. Konec avgusta je priteklo le še 2 decilitra vode na sekundo, kar ni dovolj niti za potrebe Žumberka, zato imajo občane omejitve. Na Jamnikih so razen dveh izvirov vsi suhi, pretekli teden pa so dajali manj kot 3 litre vode na sekundo. Kako velika je suša, pove tudi to, da se je prvič zgodilo, da je bilo celo v Obrhu vode premalo. Sedaj je vodna gladina že pod biološkim minimumom. Zaradi vsega tega Metličanom veliko pomeni 800 prost. metrov vode, ki jo vsak dan dobivajo iz črnomaljskega vodovoda.

Že sedaj so stroški okvar na cevovodih in prevoza pitne vode zaradi suše znašali 4 milijone tolarjev na mesec. Pri Komunali opozarjajo, naj krajani vozijo vodo le v tiste vodnjake, ki so čisti in dezinficirani.

Iz dneva v dan je večja škoda zaradi suše tudi v kmetijstvu. Ljudje so začeli predčasno silirati koruzo, vprašljiva pa bo kakovost silaže, ki je bo tudi manj. Zato je kmetijska zadruga ponudila kmetom, ki imajo silose, a premalo silaže, za siliranje koruzo na 35 ha združnih njiv. Vinska trta se zlasti na lapornatih tleh že suši, grozde pa je zaradi vročine zapečeno. Tudi tu ne bo pričakovane pridelka, posledice suše pa bodo v vinogradništvu in sadjarstvu čutili tudi prihodnje leto.

M.B.-J.

Hrvati zapuščajo dom počitka

Iz metliškega doma počitka bodo Hrvati te dni izselili v Skrad onkraj meje 58 svojih državljanov — Problemi z odvečno delovno silo

METLIKA — Ko so pred štirimi leti odprli dom starejših občanov v Črnomlju, je metliški dom počitka ostal brez mnogih oskrbovancev iz črnomaljske občine. Ker je za prebivalce metliške občine postal dom prevelik, so morali poleg Črnomaljšev, ki so se predvsem zaradi nižje cene še vedno odločali za bivanje v Metliki, ter prebivalcev iz drugih slovenskih občin, ki pa jih je bilo malo, sprejemati tudi oskrbovance iz sosednje Hrvaške. Prav slednje pa bodo v teh dneh izselili.

Poleg metliških oskrbovancev je bilo konec avgusta v domu počitka, ki ima 185 postelj, 21 Črnomaljšev, 15 oskrbovancev iz drugih slovenskih krajev ter 58 hrvaških državljanov. Število slednjih je te zadnje čase zmanjševalo, saj jih je bilo sicer v domu povprečno po 80. Vendar do osamosvojitve Slovenije oz. uvedbe slovenskega denarja ni bilo težav s plačilom oskrbnine za te ljudi. Pojavilo se je zaradi hitrega padca vrednosti hrvaškega dinarja. V metliškem domu počitka so se sicer zavedali, da bodo prej ali slej ostali brez hrvaških oskrbovancev, vendar je kot strela z jasnega prišla vest, da se bo to zgodilo prav kmalu, najverjetneje še te dni. Hrvaška se je namreč odločila, da svoje državljane preseli iz vseh slovenskih za-

NI ZANIMANJA ZA ŠTIPENDIJE

METLIKA — Metliška skupščina občine je za prihajajoče šolsko leto razpisala štipendije za študij za dipl. inž. arhitekture, dipl. inž. računalništva ter socialnega delavca. Vendar so bili precej začuden, ker razen za študij na šoli za socialne delavce ni bilo prošelj, četudi danes štipendij ni na pretek.

vodov, ne le iz domov starejših. Iz Metlike naj bi tako v Skrad onkraj meje odšlo 58 ljudi, v tukajšnjem domu počitka pa bi ostalo še okrog 110 oskrbovancev. Pomeni, da bo prostih približno 80 postelj.

Čeprav je prišla vest o izselitvi oskrbovancev naglo, pa v domu počitka že iščejo možnosti za preselitev oskrbovancev v Metliko iz drugih slovenskih krajev, da bi nekaj prostorov oddali v

PREVEČ ODMEVA

METLIKA — Ob sanitarno-higienem pregledu metliške telovadnice je bila pripomba, da je odmevnost zvoka v njej prevelika. Ob ponovnem pregledu in meritvah hrupa je bilo ugotovljeno, da je akustičnost dvorane neustrezna. Hrup bi smel znašati največ 60 decibelov, namerili pa so ga kar dobrih 78 decibelov. Zato bodo potrebni tehnični sanacijski ukrepi za ublažitev odmevnosti.

OPRAVIČILO

V prejšnji številki Dolenjskega lista je prišlo na tej strani do neljubne napake. Pri montaži časopisa so namreč zamenjali fotografiji Zvonka Ivanušiča in Pavleta Jevšvarja. Prizadeta se opravičujemo.

M. BEZEK-JAKŠE

Upi za brezposelne so v obrti

Letos večje število zaposlenih — Mnogi še vedno niso povedali, koliko presežnih delavcev imajo — Več možnosti za zaposlovanje na Majerju

ČRNOMELJ — Lani se je brezposelnost v črnomaljski občini v primerjavi z letom poprej povečala za 8,7 odst., to pa je celo več, kot je bilo republiko povprečje. Vendar pa se je v prvih mesecih letošnjega leta število zaposlenih povečalo za 2,2 odst., od tega v družbenih podjetjih za 0,8 odst., v zasebnih pa kar za 130 odst. Zasluge za večje povpraševanje po delavcih in pripravnikih imata predvsem akcija »1.000 novih delovnih mest« in sofinanciranje pripravništva.

Kljub temu je v občini še vedno 600 brezposelnih, iz podjetij pa jih napovedujejo še najmanj 400. Med njimi pre-

vladujejo delavci brez poklica. Povečalo se je tudi število tistih, ki prejemajo denarno nadomestilo; teh je bilo avgu-

sta letos 86 ali 7,5 odst. več kot decembra lani, medtem ko je bilo upravičenecov do denarne pomoči 118 ali za 21,4 odst. manj kot konec lanskega leta.

V Črnomlju ugotavljajo, da postajajo težave pri reševanju presežnih delavcev vse večje. Vzrokov za to je več. Med drugim majhna mobilnost delavcev med organizacijami in dejavnostmi, kar je posledica nepripravljenosti delavcev, da bi zamenjali podjetje ali delovno mesto. V nekaterih terciarnih dejavnostih, kot sta gostinstvo in turizem, ukinjajo delovna mesta, čeprav naj bi se tja odli-vala odvečna delovna sila. Poleg tega podjetja niso sposobna zagotavljati zaposlitve ali socialne varnosti delavcem, ki so presežki iz tehnoloških, organizacijskih ali ekonomskih razlogov. Podjetja nimajo ne programov ne denarja, da bi se lahko spopadla s posledicami odpravljanja neproduktivnega zaposlovanja delavcev. V večini podjetij pa nimajo niti strokovnih podlag za določanje potrebne števila delavcev in njihove izobrazbe.

Seveda vse možnosti za odpiranje novih delovnih mest še niso zapečatenе, zlasti ne v obrti in ustanavljanju majhnih proizvodnih enot. V Črnomlju se zavedajo, da brezposelnost lahko omili-jo le z zaposlovanjem v malem gospodarstvu. Vendar doslej ni bilo pretiranih uspehov. Število zaposlenih se sicer povečuje, a ta podjetja, razumljivo, ne morejo zaposliti vseh iskalcev zaposlitve. Doslej je bilo v črnomaljski občini ustanovljenih 171 podjetij, v katerih je zaposlenih 129 ljudi. Precej delavcev bi morali zaposliti tudi tisti, ki so že dobili denar za odpiranje novih delovnih mest, po obljubah investorjev pa bo vsaj 100 novih delovnih mest na voljo tudi v novem poslovno-proizvodnem središču na Majerju, torej v nekdanji vojašnici.

M. BEZEK-JAKŠE

PASJA

SEMIČ — O tem, da je v črnomaljski občini premalo oglašnih tabel, na katere bi lahko obešali vsa obvestila, je bilo izrecenih že nekoliko besed in prelitega precej črnila, pa ni nič bolje. Tisti, ki lepijo plakate, se pač znajdejo in prelepijo svoje obvestilo čez tista, ki so že na oglašni deski. Tako so pred kratkim Semicani na eni oglašni desk v kraju lahko brali: »Vabimo lastnike psov, da se tega in tega dne s svojimi štirinožnimi prijatelji zberejo pri tovarni Leso v Črnomlju. Za zabavo po skrbel ansambel Slavka Pluta.«

Na pot, četudi bi gnojne vile padale z neba

Mokronožni mesar Cvetan dobil stavo

TREBELNO, MOKRONOG — Verjetno ni dosti Trebeljanov, ki ne bi poznali podjetnega prevoznika in hudomušnega sovaščana, 39-letnega Antona Cvetana. Nedavno je Cvetan v Mokronogu odprl še mesnico s predelavo. Cvetanovo, s svežim mesom in iskanimi mesnimi izdelki, obiskujejo tudi številni Trebanjci, nemalokrat pa se v lokalno gnetejo celo kupci iz dolenske metropole. Cvetanu, zapriženemu članu zelene bratovščine posel pepel cveti, v mesnici je zaposlil tudi svojega sina, in čeravno se mu navadno precej mudi, ko mora tekati, pardon, prevažati svojo čokato postavo sem ter tja, navadano najde minuto, da kakšno razdre v prijetni družbi.

Tako sta med jago v Semicu že lani z lovskim sodrugom Francem Trametom, obrtnikom iz Mokronoga, takoj udarila v roke zaradi stave, ko je Tramte ponudil Cvetanu odojka in pripadajočo pijačo, če bo v polletju uri prepešali dobrih 14 km od Jagodnika do Mokronoga. K stavi so navijači Trameta postavili še aneks, ki pravi, da so pečenemu odojku, ki je moral pretežno lovsko družščino že pričakati na cilju pri Devovi Zlati kaplji v Mokronogu 15. avgusta, dodati še jagjenjčka. Tega dne do 14. ure bi moral prisopihati Cvetan do znane gostilne, četudi bi gnojne vile z neba padale.

P. P.

V Ljubljani prezrli kmetijstvo

Niti eden izmed 32 programov za razvoj kmetij v trebanjski občini ne bo dobil denarja iz naslova demografsko ogroženih območij

TREBNJE — Trebanjcem se ob pičlo odmerjenih denarjih, ki so jim jih odobrili na republiko na podlagi zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Sloveniji, sprašujejo ali je potemtakem sploh še smiselno sprejemati takšne zakone.

Iz trebanjske občine so namreč prijavili na natečaj za denar iz omenjenega naslova skupaj kar 56 projektov v skupni predračunski vrednosti 654.233.000 tolarjev. Od te vsote je bila približno polovica predvidena za dva projekta za podjetja z nad 5 zaposlenimi. Na ministrstvu za planiranje so jim odobrili 6 milijonov tolarjev za 1 projekt in 1.800.000 tolarjev za enega izmed 10 projektov za obrtneke in podjetja z do 5 zaposlenih. Še največji delež od predračunske vrednosti projekta so »republikanci« odobrili za 5 izmed 12 na natečaju prijavljenih projektov za gospodarsko infrastrukturo.

Za nobenega izmed 32 projektov za kmete in dopolnilne dejavnosti na kmetih pa ni bil odobren niti en pro-

jekt, navkljub sprejetim razvojnim programom občine in določili 12. člena zakona o spodbujanju demografsko ogroženih območij. Ta člen namreč določa, da v primeru, če zahtevki investitorjev presegajo razpoložljiva sredstva,

• Ministrstvo za planiranje je Trebanjcem odobrilo le 9,6 odst. vseh zaprošenih sredstev oz. 2,9 odst. predračunske vrednosti vseh projektov iz te občine. Največji delež odobrenih sredstev predstavljajo nepovratna sredstva v gospodarsko infrastrukturo (58 odst.) ter za kreditiranje obrti in podjetništva (41 odst.)

republikanski organ upošteva tudi pomen naložbe za razvoj posameznega območja in regionalno razporeditev naložb.

P. P.

Nazadovanje v delu s prizadetimi

Osnovna šola Jožeta Petka formalno še ni ukinjena — Ministrstvo za šolstvo in šport ni ugodilo pritožbi staršev — Samo en oddelek pomeni nazadovanje

RIBNICA — Osnovna šola s prilagojenim programom Jožeta Petka iz Ribnice je začetek novega šolskega leta pričakala formalno še vedno kot samostojna šola. Ribniška skupščina še ni sprejela sklepa o njeni ukinitvi oziroma o priključitvi njene dejavnosti osnovni šoli dr. Franceta Prešerna in delavnice pod posebnimi pogoji k Centru za socialno delo. Oblikovanje samo enega oddelka s prilagojenim programom pri osnovni šoli dr. Franceta Prešerna pa po mnenju nekaterih pomeni nazadovanje pri delu z duševno prizadetimi v ribniški občini.

Sama ukinitve samostojnosti šole Jožeta Petka pripravljav ni sporna. Šola ima uradno prijavih 13 učencev, šest tistih, ki redno obiskujejo pouk, pa je menda celo še manjše. To je bil poleg težavnosti oblikovanja kombiniranega oddelka 7. in 8. razreda razlog, da se je ministrstvo za šolstvo in šport odločilo, da se v Ribnici oblikuje le en kombiniran oddelek, in sicer za 3., 4. in 6. razred. Poudarili so, da je tudi oblikovanje tega oddelka samo začasno in da bo že prihodnje leto potrebno razmisljati o drugačni rešitvi. Starši tistih otrok, ki naj bi se prešolali na kočevsko osnovno šolo s prilagojenim programom Ljuba Šercerja, se z odločitvijo ministrstva niso strinjali. Kljub njihovim utemeljenim ugovorom, da gre za težje vodljive in prilagodljive otroke, in celi vrh iz tega izhajajočih utemeljitev, ki jih je v njihovem imenu

posredovala ministrstvu Breda Orežem z ribniške občine, ministrstvo za šolstvo svoje odločitve o oblikovanju samo enega oddelka ni spremenilo.

KDAJ TURISTIČNA ZVEZA?

KOSTELSKO KOČEVJE — Turistično društvo Kostel je naslovilo na razne organe predlog za ustanovitev občinske turistične zveze. V občini Kočevje sta bili do nedavnega le dve turistični društvi ter malo družbenih in zasebnih turistično-gostinskih objektov. Zdaj so že štiri društva pa tudi število zasebnih gostišč in turističnih poslovalnic je poraslo. Turistično društvo Kostel je svoj predlog podkrepilo z ugotovitvijo, da se vedno bolj opaža potreba po sodelovanju vseh, ki delujejo na področju turizma.

Za ribniško občino to pomeni nazadovanje dejavnosti dela z duševno prizadetimi otroci. S skrajšanjem dejavnosti na samo en oddelek so se namreč občutno zmanjšale tudi možnosti, da bi v Ribnici lahko imeli oddelek za delovno usposabljanje. »Trenutno imamo v ribniški občini 8 otrok, ki so nameščeni v zavodih za usposabljanje duševno in telesno prizadetih otrok v Dragi, Dornavi in Črni na Koroškem, že v kratkem pa bodo potrebovali posebno obravnavo še trije otroci,« pojasnjuje potrebo po ustanovitvi oddelka za delovno usposabljanje otrok direktorica ribniškega Centra za socialno delo Majda Vrh. »Vse občutnejša so prizadevanja, da se takšnim otrokom omogoči, da čim dlje ostajajo v domačem okolju,« dodaja Vrhova. Kot vse kaže, pa se v Ribnici od tega oddaljujejo.

M.LESKOVŠEK-SVETE

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj

Vključenih le 20 otrok manj

V ribniškem vrtcu število oddelkov nespremenjeno

RIBNICA — V vzgojno-varstveni zavod Majde Šilc v Ribnici je bilo letos na novo vpisanih 55 otrok. Skupno je v vrtec vključenih 345 otrok, kar ni bistveno manj kot v preteklih letih. Glede na lanski september je denimo vključenih le 20 otrok manj. Za vrtec, ki je bil v preteklih letih prenapolnjen, sedanje stanje predstavlja normalizacijo števila oddelkov. Teh bo tudi letos 18, nespremenjeno pa bo ostalo prav tako število zaposlenih.

Po mnenju ravnateljice vrtca Andreje Hojč pa je kljub zanje še vedno ugodnemu številu otrok, vključenih v vrtec, zaskrbljujoč podatek o številu rojstev otrok. Na območju krajevnih skupnosti Ribnica in Dolenja vas, ki ju njihov vrtec pokriva, se je lani rodilo le 114

otrok, medtem ko jih je bilo še leto poprejšnjih 140 oziroma leta 1987 celo 160. Tudi to je razlog za zmanjšanje števila otrok, vključenih v vrtec. Sicer pa Hojčeva med glavnimi razlogoma za to navaja slabšanje socialnih razmer in nezmožnost staršev, da bi plačali prispevke za vrtec, ter vse večje število staršev, od katerih sta eden ali celo oba ostala brez zaposlitve oziroma čakata na delo doma.

M. L. S.

- *Od ponarejenih zob do ponarejenih možganov je le korak.* (Singer)
- *Ne sprašuj psihologije, raje vprašaj sebe.*
- *Zame je družba stroga hierarhija na osnovi zaslug in moči.* (Sartre)

JESENSKO PRESENEČENJE

RIBNICA — Rdeča katrica, ki stoji v pritličju Mercatorjeve blagovnice v Ribnici, je za ta prostor dokaj nenavadna in zato pritegne pogled prav vsakega mimoidočega. Renault 4 GTI je glavna nagrada »Super jesenskega presečenja«, ki ga prireja Mercator — Jelka iz Ribnice. Zaključna prireditev z zbiranjem nagrad, med katerimi so tudi 3 tone cementa in enodnevni izlet z Mercator — Turistom, bo 23. oktobra. Do tedaj bo avto služil kot »skrinjica« za nagradne kupone, ki jih bodo dobili v času od 14. avgusta do 23. oktobra v vseh prodajalnah Mercator — Jelke tisti kupci, ki bodo kupili za več kot 3.000 tolarjev blaga.

Nezaposlenih še največ mladih

V Posavju med iskalci zaposlitve narašča delež žensk, upada pa število mladih, vendar imajo še vedno klavno prvenstvo — Ukrepi, ki blažijo stiske

SEVNICA — V Posavju se je v letošnjem prvem polletju nezaposlenost povečala v primerjavi z enakim lanskim obdobjem kar za 61 odstotkov. Konec junija je čakalo na zaposlitev 3.544 oseb. Skoraj polovica iskalec zaposlitve je bila brez poklicne izobrazbe.

Med iskalci zaposlitve v Posavju narašča delež žensk, zlasti s srednješolsko izobrazbo, upada pa delež starih do 26 let. Teh je bilo še vedno blizu polovice. Povečalo se je tudi število t.i. presežkov, in sicer na 665, še največ (kar 61 odst.) presežnih delavcev pa so imeli v krški občini.

V enoti republiškega zavoda za zaposlovanje so v prvi polovici letošnjega leta ugotovili povečanje potreb po delovnih mestih (910); največ so jih objavili Krčani (43 odst.), sledijo Brežičani (36 odst.) in Sevnici. Presenetljivo je, da se je med objavljenimi novimi delovnimi mesti zmanjšal odstotek zaposlitve za določen delovni čas, in sicer najbolj v sevniki občini. Največje povpraševanje je še zmeraj po delavcih s 3. in 4. stopnjo izobrazbe. Zlasti se je povečalo

V nedeljo ribniški sejem suhe robe

500 let patenta — Govoril bo dr. B. Voljč

RIBNICA — V nedeljo bo v Ribnici tradicionalni, letos že 17. sejem suhe robe, lončarstva in obrtnih dejavnosti. Sejem bo združen s počastitvijo spomina na 500. obletnico izdaje patenta, ki je takratnim podložnim kmetom na Kranjskem dovoljeval med drugim tudi svobodno trgovanje z izdelki, ki jim danes pravimo ribniška suha roba.

Prav zaradi tega bo letošnji sejem spremljala cela vrsta različnih športnih in kulturnih prireditev, ki v Ribnici potekajo že ves teden. Tako je bila že v soboto na ribniškem gradu plesna revija Show dance, ta teden pa so se tudi že zvrstile nekatere športne prireditve. Jutri bo ob 19.30 na gradu ponovitev pred časom zelo uspele izvedbe predstave Kuge, lakote in vojske reši nas o...«, v soboto ob isti uri in prav tako v gradu pa bo KUD Gallus predstavljal plese iz baroka in renesance. Na ogled bodo gobarska razstava, razstava malih živali in v prostorih stare banke razstava del Draga Koširja na temo Ribniški ciklus, reliefne podobe v lesu. V nedeljo bo že ob 8. uri v ribniški cerkvi slovesna Gallusova maša, ob 9.30 pa bo otvoritev sejmja bo v gradu koncert pihalne godbe iz Zagorja.

KULINARIČNA RAZSTAVA

KOČEVJE — Jutri ob 17. uri bo v Likovnem salonu v Kočevju otvoritev kulinarčne razstave. Organizator razstave je Društvo upokojencev Kočevje. Preko 60 upokojenk se bo predstavilo z najrazličnejšimi kulinarčnimi dobrotami, ki jih bodo obiskovalci lahko tudi poskusili. Razstava bo odprta do nedelje, do 12. ure.

Dobri obeti za sklenitev prijateljstva

S seje predsedstva

RIBNICA — Na ponedeljkovi seji predsedstva ribniške občinske skupščine je predsednik izvršnega sveta Janez Henigman prisotne seznanil s pripravami na sejem suhe robe. Izrazil je upanje, da bo letos manj kramarjev in da bodo zato imeli domači obrtniki več možnosti, da se predstavijo s svojimi izdelki. Župan Franc Mihelič je povedal, da bodo v času sejma gostili delegacijo iz italijanskega pobratenege mesta Arcevia in da še ni znano, ali bodo prisotni tudi gostje iz Bologne.

V zvezi s tem je še povedal, da si želijo z Bolonjci vzpostaviti tesnejše stike in da so obeti za sklenitev prijateljstva dokaj dobri, čeprav se z županom Bologne o tem še niso pogovarjali. Prisotni so menili, da bi sodelovanje z gospodarsko zelo razvito in močno Bologno za Ribnico in njeno gospodarstvo pomenilo zelo veliko. Ribniškemu gospodarstvu, ki je že nekaj časa v zelo težkem položaju, je namreč vsaka pomoč in navezava stikov s tujimi firmami izredno dobrodošla. O tem, da samo uvoz tujega kapitala ni rešitev, in nasploh o lastninjenju pa je že ob bolj neformalnem razgovoru o stanju v ribniškem in celotnem slovenskem gospodarstvu ob zaključku seje spregovoril republiški poslanec Franc Lovšin. Predsedstvo ga je zadolžilo, da na eni od prihodnjih parlamentarnih sej izpostavi potrebo po uvedbi finančne policije.

M. L. S.

SUŠA POBRALA ČETRTINO DRUŽBENEGA PROIZVODA

SEVNICA — Po najnovejših podatkih znaša škoda, ki jo je katastrofalna suša povzročila sevnškemu kmetijstvu, 739.205.000 tolarjev, kar predstavlja 26 odst. občinskega družbenega proizvoda. Ob skoraj uničeni krmi in koruzi je vse večja škoda na trajnih nasadih hmelja, v sadovnjakih in vinogradih. Pri sevnškem Mercatorju so morali pohiteti celo z obiranjem jesenskih jabolok, in sicer so začeli s sorto elstar, da bi rešili, kar se splo da rešiti.

Drobne iz Kočevja

VAJE NA STRELIŠČU — Ko so nedolgo tega na kočevskem strelišču privajali službene pse na strelno orožje, vsi prebivalci bližnjega naselja pač niso pomislili na to. Tudi ločili niso, da ne gre za pravo, ampak šolsko strelivo oz. naboje. Zato ni presenetljivo, da so nekateri poklicali policijsko postajo, da bi policiste obvestili o streljanju oziroma o njem kaj zvedeli. Po prvih telefonskih kličih jih dežurni policist ni znal pomiriti, saj o streljanju ni vedel nič. Na koncu se je vse razjasnilo, vendar pa bi bilo dosti bolje, ko bi organizator vaje prebivalce o tem predhodno obvestil in do "preplaha", ki v današnjih časih ni neupravičen, sploh ne bi prišlo.

MESAR IN PEVEC — Petra Mavrina vsaj na videz poznajo številni Kočevci kot mesarja. Vse več pa je tudi že tistih, ki so imeli priložnost Petra spoznati tudi kot pevca. Že v kratkem pa ga bodo lahko spoznali tudi vsi ostali, ki bodo to želeli. Izšla bo namreč njegova prva kaset. Za tiste, ki ga še niso slišali peti, pa samo toste: tisti, ki radi poslušajo Alfija Nipiča in njegovo petje, bodo nedvomno radi poslušali tudi Petra Mavrino.

Ribniški zobotrebci

OBCINSKA PRIZNANJA — Ne lani ne letos v ribniški občini niso podelili občinskih priznanj. Razlog za to je preprost. Občinska priznanja so se podeljevala ob občinskem prazniku, kdaj naj bi ta bil, pa se v Ribnici še niso odločili. Odlok o priznanjih občine, ki predvideva podelitev Urbanovega priznanja za t.i. profinite dejavnosti in Gallusovega za neprofitne ter naziva častni občan Ribnice, sam po sebi ni bil sporen. Sporen je bil le v povezavi z občinskim praznikom. V zadnjem času postaja vse bolj jasno, da sta odlok o občinskem prazniku in odlok o občinskih priznanjih dva samostojna odloka in da občinska priznanja lahko podelijo tudi ob kakšni drugi priložnosti. Primerma za to bi bila, denimo, 500-letnica podelitve patenta. Ker brez občinskega praznika menda kar nekako gre, brez priznanj pa vse težje, bodo poslanci ribniške skupščine na naslednji seji skupščine, ki bo predvidoma 25. septembra, razpravljali o odloku o priznanjih občine, do tedaj pa bo komisija za volitve in imenovanja menda tudi že objavila razpis.

ČASOPIS SLOVENEK — V nedeljo bo na otvoritvi ribniškega sejma poleg slavnostnega govornika, ministra za zdravstvo dr. Božidarja Voljča, zbrane nagovoril tudi direktor časopisa Slovenec. Z njegovim nastopom bodo širši javnosti predstavili do nedavnega le redkim znano dejstvo, da je bil ustanovitelj Slovenca Ribničan. To je bil kanonik Karel Klun, ki se je rodil 15. oktobra 1841 v Prigorici. Klun je bil deželni in državni poslanec in se je aktivno vključeval v tedanje politično življenje. V letih od 1873 do 1879 je bil tudi prvi urednik Slovenca. Umrl je 8. julija 1896 v Budimpešti.

Sevnški paberki

CIMOS — Ko je nek Boštanjčan na slovenskem radiu slišal reklamo Cimosa o 20 letih prijateljstva, s katero to podjetje poziva na praznovanje z nje, ni razbil radijskega sprejemnika, čeprav je bil ob takšni samoreklami hudo besen. Končno pa ubogi radijski sprejemnik ni prav nič kriv za njegovo sveto jezo. Pri prodajalnih Novotehne v Krškem je namreč naš bralec pred 180 dnevi naročil in vplačal avto AX. Tedaj pa so mu dobavo jeklenega konjička zagotavljali v 90 dneh. Ker družinski proračun seveda ni prenesel, da bi zadržal stari jugo, dokler ne dobi novega avta, je razočarani kupec obsojen na pešačenje dvakrat dlje, kot je sprva računal. Kaj slaba tolažba Boštanjčanu in našemu bralcu hkrati je dejstvo, da prodajalec in proizvajalec nista nategnila le njega.

GROŽNJE — Na zasedanju sevnške občinske skupščine je, kot smo že poročali, najstarejši poslanec protestiral zoper po telefonu izrečene grožnje poslanskega kolega zaradi njegovih besed, izrečenih v parlamentu. Bomo morda na prvi podopustniški seji sevnškega parlamenta priča zahtevi poslancev Borisa Pernovška in Alojza Zalaščka iz Boštanja za njuno zračico? Obavda sta v skupščini že spraševala in opozarjala na domnevne nepravilnosti njihove boštanjški avtoprovoznikov in njihovega poglavarja glede porabe gramozja iz boštanjške gramoznice za dokončanje nasipa na levem bregu Mirne v Dolenjem Boštanju. Poslansko imuniteto sicer že imata, a ta ne zaleže tudi kot fizična zaščita pred grožnjami podjetne četverice, ki se počuti užaljeno v svoji veličini, če si drzne kdorkoli drzati v njihova nedotakljiva lovišča.

P. P.

SUŠA JE PRIZADELA VSE

KOČEVJE, RIBNICA — Po prvih ocenah znaša skupna škoda, nastala zaradi suše na kmetijskih površinah, v kočevski občini 161.501.811 tolarjev. Neposredno škodo so ocenili na preko 111,5 milijona tolarjev. V Ribnici so ocenjevali samo dejansko škodo in ta znaša 83.133.000 tolarjev, kar predstavlja 7-odst. družbenega proizvoda občine v letu 1990. V obeh občinah hektarsko daleč najbolj prizadeta kmetijska zemljišča pašniki in travniki. Na Kočevskem je kar 85-odst. kmetijskih zemljišč, ki jih je prizadela suša, na demografsko ogroženih območjih. Posredne škode v tem trenutku še ni mogoče oceniti, nastaja pa tudi kot posledica poškodovanosti gozdne vegetacije zaradi suše, saj divjad zaradi pomanjkanja hrane v gozdu prihaja na kmetijske površine.

Izobraževanje podjetnikov

Pričeli pri brezposelnih, nadaljevali bodo pri osnovnošolcih, srednješolcih, študentih, obrtnikih in podjetnikih

SEVNICA — Izobraževanje za podjetništvo, ki v Sloveniji že poteka, bodo skušali v sevnški občini prilagoditi potrebam svojega okolja in različne oblike približati ciljnim skupinam tega izobraževanja. Na sestanku delovne skupine za pripravo programa tovrstnega izobraževanja pri sevnški županji Bredi Mijović so Anton Koren, Kamil Krošelj, Jože Petermel, Marjana Kralj, Julij Jeraj, Marjan Kurnik, Jože Kovač in Jože Maurer enotno ugotovili, da je nekaj izobraževanja za podjetništvo že tudi v Sevnici, da pa je bilo doslej še največ narejenega v okviru Zavoda za zaposlovanje in KIN PIC-a za izobraževanje brezposelnih potencialnih podjetnikov.

Sevnški program predvideva izobraževanje za podjetništvo že v osnovnih šolah, kjer naj bi začeli v okviru interesnih dejavnosti z delom tudi podjetniški krožki. Izobraževali naj bi s pomočjo podjetniških delavnic in seminarjev tudi srednješolce, višje- in visokošolce, dodatno pa naj bi izobraževali študente višjih in visokih šol. Vsaj enega podjetnika naj bi usposobili za vključitev v svetovno mrežo za podjetništvo. Obrtnike in podjetnike, ki se naglo razvijajo, naj bi spodbudili za pridobitev dodatnih znanj, potrebnih za njihov nadaljnji razvoj.

Proučili bodo tudi možnosti sofinanciranja študija podjetništva na III. stopnji visokošolskega študija. Knjižnice

NOVOSTI O ZAPOSLOVANJU TUJCEV

SEVNICA — Da bi uredili zaposlovanje tujih državljanov v Sloveniji, je bil sprejet zakon o zaposlovanju tujcev, ki je pričel veljati 18. julija. Več informacij o vsebini tega zakona je mogoče dobiti v kadrovskih službah podjetij ali na sedežu sevniske enote Republiškega zavoda za zaposlovanje oz. na njenih izpostavih v Brežicah in Krškem. Na zavodu opozarjajo, da lahko že zaposleni tujci delavci vložijo vloge za pridobitev osebnih delovnih dovoljenj v 90 dneh po uveljavitvi zakona, to je do 15. oktobra.

PODJETJE »ŽAGA« d.o.o. Sevnica Savska 24, 68290 SEVNICA

objavlja prosto delovno mesto

VODJE PROIZVODNJE

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: višja izobrazba lesne smeri 3 leta delovnih izkušenj organizacijske sposobnosti

Rok prijave: 8 dni.

SKRITE ŽELJE - Ko so nadebudnega Krčana pobarali o njegovih tajnih željah, je odgovoril: "Rad bi imel najnovjšo knjigo Silva Mavsarja o nuklearni, res, zelo rad bi jo imel. Ampak, veste, še bolj od tega pa bi si želel dobiti v roke tisti Teleks, v katerem Silvo zagreto zagovarja nuklearke."

STROKOVNJAKI - Zbranim krškim kmetom je, kot se za funkcionarja spodobi, spregovoril tudi predsednik Slovenske kmečke zveze Ljudske stranke Marjan Podobnik. Zagreto je branil kmetov pravice, se zavzemal za slovo med delavci in kmeti. In slednjic je zagrmel: "Mi, strokovnjaki Slovenske kmečke zveze se bomo zavzeli za pošteno razdelitev solidarnostne pogače." Marsikomu je ob tem zastal dih, saj je bila to najpomembnejša novica dneva. Marjan Podobnik - pa strokovnjak. Še dobro, da je to nadvse visoko mnenje o sebi povedal na glas in tudi v mikrofon.

KOLCAMOŽJE - Kdo ve, ali se je delavcem, zaposlenim v bivši temeljni organizaciji kooperantov pri Agrokombinatu, v nedeljo dopoldne močno kolcalo. Če drži pregovor, da se kolca človeku, ki ga vlačijo po zobeh, so morali biti pravi kolcamožje. Medtem ko so se brezskrbno sprehajali po Pomurskem sejmu in pasli radovednost, so si jih kmetje v krškem Domu kulture močno privoščili.

SLAB SPOMIN? - Pred leti, ko so bile moderne in zato množično obiskane javne razprave o savskih elektrarnah, so zagovorniki čistega okolja rekli marsikatero ogorčeno besedo in postavili mnogo zahtev. V eni so se jim glasno pridružila vodstva posavskih občin pa programski svet za Krško polje in morda še kdo. Vsi so v en glas tulili, kako ne bodo pustili, da bi začela obratovati HE Vrhov, dokler Sava tudi od Radeč navzdol ne bo čistejša za en kakovostni razred. Danes graditelji obetajo skorajšnjo otvoritev HE, Sava pa mirno teče naprej, bolj umazana kot kdaj prej. Pa brez skrbi, volitive se bližajo in z njimi spet polna usta obljub.

Novo v Brežicah

SPJU - Člani brežiškega izvršnega sveta sporočajo stranki LDS in vsej vesoljni javnosti, ki jo zanima, kaj je naredilo njihovo izvršno telo do sedaj, da spijo. Vsi po vrsti dremukajo, po novem pa bodo še glasno smrčali, da bodo ljudje slišali, da delajo.

PLASTIKA - V Brežicah se srečujejo s hudimi težavami, ker jim v mestnem jedru primanjkuje parkirišč. Zdaj so izrisali plane, po katerih naj bi pridobili celo vrsto prostorčkov za jeklene konjčke. Že vnaprej vedo, da jim bo kdo oporekal, ker jemljejo mestu zelene površine, a so prepričani, da so težave s parkiranjem in prometom skozi mesto hujše. Nekdo je drznil pripomniti, da se dajo parkirišča ozeleniti. Lepo izkoplješ luknje in zasadíš drevesa. Predlog pretird oreh za Brežičane?

PODTALNO - Občinska vlada se bolj kot starega podzemlja pod mestnim jedrom boji podtalnega delovanja. Ko so slišali, da so pripriči Zmaga Jeliniča, so takoj vestno začeli pregledovati svoje avtomobile, da ne bi naleteli na kakšno podtaknjeno bombo. Prvi osumljenec za ta dejanja je trenutno občinski odbor liberalnih demokratov. Kaj si ti mislijo o takih ubiganjih in "hecih", je druga zgodba. Zanimivo pa bi bilo raziskati, kaj dela vsako jutro pri občinskih vratih pes. Mnogi so prepričani, da je občinski in da predstavlja prvi zaščitni ukrep občinarjev. Tik pred zaključkom redakcije smo od liberalnih demokratov prejeli vest, da je eksploziv predrag za uničevanje občinskih ciljev. Občinski pes je torej odveč, zato mu bodo, tako kot so že medijem, vrgli kako pošteno kost za glodanje.

SOP KLEPAR, Podjetje za proizvodno industrijske opreme Krško, p.o. Žadovinek 39 68270 KRŠKO

razpisuje

delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

vodjo komercialne službe

Kandidati morajo za razpisano delovno mesto poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
— da imajo višjo ali visoko izobrazbo tehnične ali družboslovne smeri
— da imajo 5 let delovnih izkušenj
— aktivno znanje nemškega jezika

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: SOP KLEPAR p.o., Žadovinek 39, 68270 KRŠKO, »za razpis«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po poteku razpisa.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Nesloga jih bo še dolgo tepla

Tudi v tretje kooperantom krškega Agrokombinata ni uspelo preoblikovati nekdanje temeljne organizacije v kmečko zadrugo — Kdo je kriv?

KRŠKO — Čeprav smo zadnjic zapisali, da so se v Krškem sporazumeli glede ustanovitve kmečkih zadrug, pa ta ugotovitev ne drži. Iniciativni odbor za ustanovitev Kmečke zadruge Krško je namreč za minulo nedeljo ponovno sklical zbor kmetov in delavcev bivše temeljne organizacije kooperantov. Želeli so še enkrat razpravljati o možnosti preoblikovanja celotne organizacije kooperantov v kmečko zadrugo.

Na veliko razočaranje prisotnih kmetov zbor že v tretje ni bil sklepčen, saj se je odzvalo le pet delavcev in 201 kmet—kooperant. Razprava zato ni bila preveč plodna, saj so prisotni drug na drugega valili krivdo za neuspeh in »se polivali z gnojnic«, kot so na koncu slikovito ugotavljali posamezniki.

Kdo je v resnici kriv, da v Krškem še nimajo zadruge, podobno kot v večini ostalih občin, je tudi po trirurnih vročih razpravah ostalo nejasno. Bržkone je bil za sedanjí razplet dogodkov usoden čas, ko so kmetje dopustili, da se je temeljna organizacija »utopila« v Agrokombinatu. Verjeli so namreč, da bo Agrokombinat bivšemu TOK KTS po sprejetju zakona o zadrugah omogočil preobli-

kovanje, a je vodstvo kombinata v nasprotju s tem želelo v zadrugo preoblikovati celotno podjetje. Iniciativni odbor se s tem ni strinjal, pozneje pa tudi zakon kaj takega ni več dovoljeval.

Iniciativni odbor je nadaljeval aktivnosti za ustanovitev zadruge, ki bi nasledila TOK KTS in podedovala tudi pripadajočo lastnino. Ko je prvič sklical zbor delavcev in kmetov, je pogrešil, ker delavcem ni dopuščal enakopravnega članstva v zadrugi. Zbor ni bil sklepčen, ravno tako ne naslednji in enako se je spet zgodilo v nedeljo. Res je, da delavcev skorajda ni bilo, drži pa tudi to, da niti kmetov—kooperantov ni bilo dovolj za sklepčnost.

Morda je v vseh teh obtožbah nekaj resnice, vendar pa največ krivde za neuspeh zbora in z njim referendumu o zadrugi nosi neenotnost in slaba organi-

zaritost kmetov. Le-to je spretno izkoristil Mercator—Agrokombinat in še

• **Prisotni na nedeljskem zboru so se veliko vpraševali o vzrokih za neuspeh. Mnogi so direktno obtoževali direktorja Agrokombinata Ivana Kozoleta, češ da je odsvovalo delavcem udeležbo na zboru in jih istočasno poslal na Pomurski sejum. Predstavnik delavskega sindikata je inicativnemu odboru očital, da preveč krivde vali na delavce, Kozole pa spet odboru, da ni želel sodelovati s podjetjem.**

pravočasno prevzel pobudo za ustanovitev vinogradniške in prašičerejske zadruge. Zbrani kmetje so zato ugotovili, da je najbolje, da na novem zboru ustanovijo posebno splošno zadrugo, nato pa se čim tesneje povežejo še z ostalimi, že ustanovljenimi zadrugami, da bi si priborili zadružno lastnino. Njihov cilj je seveda dobiti 51 odst. lastnine Agrokombinata, a do njega bo zelo težko priti. Časa je namreč izredno malo, saj je 27. september zadnji rok za oddajo zahtev po zadružni lastnini.

B. DUŠIČ-GORNIK

RAZOČARANI KMETJE — Tudi prisotnost predsednika Zadruge zveze Slovenije (levo) in predsednika SKZ — LS Marjana Podobnika (zadaj, za Janezom Žarnom, predsednikom inicativnega odbora) krškim kmetom ni pomagala kaj dosti. (Foto: B. D.-G.)

Kaj skriva brežiško podzemlje?

Veliki objekti pod mestnim jedrom v Brežicah — Najprej preprečiti propadanje, nato obnoviti in poiskati podjetne vsebine za nove prostore

BREŽICE — Predsedstvo brežiške skupščine je pred časom na čelu z županom raziskalo mestno podzemlje, za katerega so izvedeli ob javnih obravnavah načrta o ureditvi mestnega jedra ter ob več izjavah občanov. Pod starim mestnim jedrom se namreč nahajajo podzemni prostori, ki v katastrofno isto evidencirani. Šlo naj bi za zidane objekte v obliki dvoran, kleti, hodnikov in katakomb, ki so bili nekoč povezani z nadzemnimi objekti v starem jedru.

Osnredni objekt brežiškega podzemlja je vsekakor obokana pravokotna dvorana v velikosti 6,5 x 40 m. Dostop do nje je izpred Del Cottove hiše, Cesta prvih borcev 23, kjer so v pločniku leseni plohi. Pod njimi se skriva s sigo obdan hodnik z 78 zavitimi stopnicami. Naravne osvetlitve v prostoru ni, vendar so vidni sledovi električne napeljave in ometa. Izhod iz dvorane na nasprotni strani je zasut, ker so popustile zaščitne opore pred bombnimi napadi v 2. svetovni vojni. Predvidevajo, da je med zasutim materialom tudi del zgodovinskega obzidja, na kar opozarjajo veliki izklesani kamni.

Zaradi zapore se v dvorani nabira meteorna voda, ki načenja zidove in opeko, tako da zanemarljivo podzemlje zdaj ogroža nadzemne stavbe. Zato bodo morali v Brežicah takoj odpreti izhod proti Vrbinji, da bo voda lahko odtekala, zidovi pa se osušili. Pri delu bodo morali zagotoviti tudi nadzor arheologov, saj gre za poseg v samem zgodovinskem delu mesta.

Podzemni prostori so torej novo dej-

Podjetje Elbi bo zaposlilo Tomalove delavce

Komu denar za nova delovna mesta?

BIZELJSKO — Podjetje Tomal, d.o.o., Semic, ki je imelo v namenu občinske prostore na Bizeljskem, je opustilo s proizvodnjo ter na cesto kot tehnološke presežke postavilo 20 delavcev. Poleg tega občini Brežice še vedno dolguje 2,3 milijone tolarjev za večmesečno najemnino poslovnih prostorov.

Občina bo odslej oddajala prostore podjetju Elbi, d.o.o., Bizeljsko, pod pogojem, da takoj zaposli 7 delavcev iz bivšega Tomala, s povečanjem proizvodnje pa še vedno ostalih delavcev. Lastnik nove firme je predelavec v bivšem Tomalu, ki bo nadaljeval nekdanjo proizvodnjo. Pri tem ima podporo vseh 20 odpuščenih delavcev, zato je upati, da do dela dobro steklo.

V Brežicah so mnenja, da bi morala država strogo kontrolirati, komu dodeljuje denar za nova delovna mesta. Podjetnik, ki bi tako pridobil denar z dobičkom izkoristil za lastne interese, ne bi smel nikoli več dobiti podobnih sredstev. Na žalost pa take kontrole naša država ni vgradila v zakon, tako da je podjetnik Malenšek (Tomal, d.o.o.) pravzaprav izpolnil vse zakonske obveze. Prejel je 118 tisoč DEM, ker je zaposlil 24 nekdanjih Iskrinih delavcev, pa jih je po dveh letih, kot to dovoljuje zakon, odpustil. Res pa je, da podjetje ni bilo v izgubi in zato ni bilo pravega razloga za odpustitve.

Kako je Malenšek prišel do nekdanjih Iskrinih strojev, ki jih je želel skupaj z vso proizvodnjo preseliti v Semic, javnosti ni znano. Zvedelo pa se je, da selitev proizvodnje ni uspela, ker ni dobil ustreznega strokovnjaka, saj je omejnjeni predelavec Rožman ni hotel z njim v Semic.

B. D.-G.

Brežiška LDS vprašuje, kaj je zdaj z načrti

Gospodarska ploščad

BREŽICE — V brežiškem odboru LDS so prepričani, da se načrti o obmejni ploščadi Obrežje prepočasno uredjujejo. O vprašanju obmejne gospodarske ploščadi so v občinski skupščini prvič spregovorili lansko poletje. Letošnjega februarja so liberalni demokrati skupščini in izvršnemu svetu zastavili več vprašanj v zvezi s tem načrtom. Ker še do danes niso dobili odgovorov, želijo s njimi seznaniti tudi javnost.

Kot je na tiskovni konferenci povedal predsednik Veljko Jukič, v odboru menijo, da je izgradnja gospodarske ploščadi ena pomembnejših nalog pri razvoju občine, ki leži ob meji in veliki prometni žili. Po nekaterih načrtih naj bi na več kot 12 ha zgradili špedicije, menjalnice, gostinske lokale, trgovine z ekskluzivnim blagom, bencinske črpalke, avtopralnice, različne servise in celo blagovnico. Podjetja in zasebniki so menda vložili več kot 80 ponudb za vlaganje kapitala na bodoči ploščadi, vendar vsa zadeva še vedno visi v zraku.

Liberalni demokrati se zato vprašujejo, ali so ti izredno pomembni načrti za brežiško gospodarstvo sploh realni in če so, kdo je potem kriv, da njihova izvedba stoji. Izvršni svet naj bi jim odgovoril, zakaj zamude s prostorsko izvedbenimi akti, kakšni načrti so naročeni, v kateri fazi izdelave so in kdaj bodo izdelani, ali so zemljišča za ploščad že odkupljena, ali so bodoči investitorji že dobili kakšne odgovore in v kolikem času bodo lahko pričeli z izgradnjo objektov.

V Brežicah so predvidevali, da se bo s to projektno nalogo ukvarjala delniška družba Center za razvoj Posavja, ki naj bi jo ustanovili: občina Brežice, Sava-projekt Krško in Center za razvoj Ljubljana. Delegati brežiške skupščine pa se spomnili niso odločili za udeležbo v tej družbi, zato ni začela. Je pa vzporedno nastalo zasebno podjetje z enakim imenom in podobno dejavnostjo. Liberalni demokrati se zdaj bojijo, da ne bi to podjetje dobilo koncesije za izvedbo projekta obmejne ploščadi mimo občinske skupščine.

B. D.-G.

ter hkrati izvesti sondiranje celotnega mestnega jedra od pošte do gradu.

B. D.-G.

• **Instinkt ni nič drugega kot spomin človeškega rodu, ki se podeduje iz roda v rod. (Forel)**

SUŠA ŠE TRAJA — Koruza je letos prisilno dozorela, zrne pa je majhno in zavelo. Nekateri kmetje so še pravočasno poskrbeli za silažo, a je kljub temu stalež živine na Krškem polju že ogrožen. Svetovalna služba je v krški občini prek medijev, oglašnih desk in z letaki svetovala kmetom siliranje koruze ter zalivanje v vinogradih in sadovnjakih, kaj več pa ni mogla narediti. Zdaj svetuje setev predzmrskih krmnih posevkov, če ne prej, vsaj zgodaj spomladi. Semena za tovrstne posevke jim je obljubila novomeška kmetijska šola. Agrokombinat Krško obvešča kmete, da v njihovem podjetju lahko nabavijo pivske tropine, ugodno kupijo koruzo v zrnju, na posestvu v Žadovinku pa je po zelo nizki ceni na razpolago tudi koruza za siliranje. (Foto: B. Dušič-Gornik)

Na Obrežju še stranišča nimajo

Brežičani želijo ob mejnem prehodu urediti gospodarsko ploščad — Objekte bi rado gradilo čez 80 podjetij — Kako z odkupom zemljišč?

BREŽICE — Brežiški izvršni svet je v petek sprejel sklep o 14-dnevni javni razgrnitvi prostorske dokumentacije za t.i. gospodarsko ploščad na mejnem prehodu Obrežje. Gre za začasno ploščad, ki bi jo pozneje nadomestila stalna, po nekaterih napovedih čez 12 ha velika ploščad, na kateri bi našle mesto špedicije, menjalnice, gostinski lokali, trgovine z ekskluzivnim blagom, bencinske črpalke, avtopralnice, različni servisi in celo blagovnice.

Različna podjetja so vložila že čez 80 ponudb za vlaganje kapitala na bodoči ploščadi in tudi na ostalih mejnih prehodih v občini. Kot so poudarili člani izvršnega sveta, bodo v prvi fazi imela prednost tista domača podjetja, ki so z uvedbo državne meje največ izgubila. V odgovor liberalnim demokratom so tudi navrgli, da so v preteklem letu dni naredili veliko na področju študij in načrtov, čeprav za to delo javnost ne ve.

Ker je mejni prehod nastal čez noč, njegovi uslužbenci nimajo niti osnovnih možnosti za normalno delo (prehrana, stranišča), potniki pa ne normalno ure-

• **V času javne razgrnitve bodo zbirali pripombe na načrt, medtem pa upajo, da jim bo uspelo spoznati se s sekretariatom za kmetijstvo in z lastniki kmetijskih zemljišč; le-te naj bi prinesla občini mnogo več dobička, če bi na njih postavili obmejne gospodarske objekte. V tem trenutku so še vedno najbolj pereča vprašanja v zvezi z odkupom zemljišč, spremembe njihove namembnosti in koncesije za gradnjo, ki bi jo Brežičani morala podeliti republika. Istočasno že rešujejo izgradnjo telefonske in vodovodne povezave za oba mejna prehoda na Obrežju in še za bivši Tehnično remontni zavod, ki mu je hrvaška stran zdaj zaprla dovod vode.**

rebitno železniško križišče.

B. D.-G.

KULTURNO MRTVI?

BREŽICE — V petek zvečer sta Turistična zveza in Posavski muzej Brežice priredila koncert svetovno znanega dixiland ansambla »Greentown jazz band« iz Ljubljane. V lepem okolju na dvorišču brežiškega gradu se je na žalost zbralo le malo ljubiteljev tovrstne glasbe, tako je večina od 300 sedežev samevala. Le kaj je zadržalo Brežičane doma? Vrhunskih kulturnih dogodkov v mestu na jugu Slovenije ni ravno veliko. Če večine že ne zanima dixiland, bi lahko spustili na pašo vsaj svojo radovednost.

kultura in izobraževanje

Kulturniki opeharjeni in razočarani

V zvezi z nekdanjim Domom JLA v Novem mestu

NOVO MESTO — Pomankanje prostorov, predvsem ustreznih prostorov za kulturo je star novomeški problem. Že takrat, ko kulturna dejavnost še ni bila tako razvejena, kot je danes, so skupine tarnale, da nimajo kje vaditi in da so težave tudi z nastopanjem. O tej problematiki je tekla beseda na mnogih in najrazličnejših sestankih, tudi napisanega ni bilo malo, premaknilo pa se ni skoraj nič. Res je, da je bil prenovljen kulturni dom na Prešernovem trgu, vendar to prostorske stiske ni rešilo. Oder je ostal v glavnem tak, kot je bil, se pravi premajhen, v dvorani pa je namješčenih celo manj sedežev, kot jih je bilo pred obnovo. Ves čas so imele težave z nastopi predvsem večje skupine, od pevskih zborov, godb in folklore do simfoničnega orkestra, ki je začel delovati zadnja leta. Prav tako ni bilo možnosti, da bi na novomeškem odru gostovala katera od opernih hiš ali filharmonij, da gledališč z večjimi scenami in ansambli niti ne omenjamo. Da pa bi Novo mesto potrebovalo sodoben oder in dvorano z najmanj 500 sedeži, zlasti še, če hoče ostati v vlogi dolenskega kulturnega središča, je med drugim ugotovil tudi prejšnji kulturni minister dr. Andrej Capuder, ko se je (nekako sredi svojega skrajšanega mandata) sestel s predstavnikoma novomeške kulture.

V zadnjem času, predvsem pa po lanskoletni vojni v Sloveniji in po odhodu jugovojске iz naše države so se kulturniki močno zavzemali za to, da bi nekdanji Dom JLA v Novem mestu spremenili v kulturni dom. Tudi na okrogli mizi, ki se je udeležil tudi občinski kulturni minister, so menili, da bi bil greh, če omenjenega doma ne bi dobila kultura. Govor je bil o tem, da bi lahko imeli kulturni center in da bi bilo v njem dovolj prostora tudi za kulturno dejavnost mladih. Velika pridobitev pa bi bila dvorana z odrom, se pravi velika dvorana, kjer bi, če bi ustrezno uredili oder, lahko vadili in nastopali vsi prej omenjeni, zlasti pa domače skupine. Potrebna je bila le še končna odločitev, da bivši Dom JLA pripade kulturi, saj so kulturniki pri občinskih oblasteh načelni pristanele menda že dobili. Res pa je bilo vseskozi v zraku vprašanje stroškov tako za popravila v zgradbi kot za vzdrževanje objekta, saj so na občini neradi slišali, da bi šel denar za to iz proračuna.

Kakorkoli že, ko so se novomeški kulturniki že videli v nekdanjem Domu JLA, s kjer so mislili že to jesen nadaljevati s svojo dejavnostjo, pa jih je neprijetno presenetil sklep občinske vlade in njen razpis v Dolenjskem listu, da se ta zgradba daje na voljo tistim, ki imajo denar za preno, in v najem za najrazličnejše poslovne dejavnosti. Res, da je v razpisu navedeno, da bo moč v objektu, v skladu z njegovo novo namembnostjo, organizirati tudi kulturne, izobraževalne in druge dejavnosti, vendar predvsem kulturniki ne verjamejo, da bodo lahko prišli zraven. Menijo, da je malo verjetno, da bi kateri od podjetnikov oz. investitorjev vlagal denar za omogočanje kulturnih dejavnosti, predvsem prirediteljev, zato so se, zagrenjeni, nekako že sami odpisali. Dirigent novomeškega simfoničnega orkestra, Zdravko Hribar, celo meni, da bo to najbrž pomenilo zaton tega orkestra, saj je njegovo perspektivo videl samo v dvorani in odru (seveda preurejenem) bivšega doma JLA.

Skratka, med novomeškimi kulturniki prevladuje prepričanje, da je omenjeni javni razpis naperjen zoper interese novomeške kulture, zlasti pa, kot rečeno, zoper interese nekaterih dejavnosti in velikih skupin. »Če poslej v Novem mestu česa ne bo, za to ne bomo mi krivi,« pravijo razočarani kulturniki.

I. ZORAN

»NOVI« KRALJ LEAR

LJUBLJANA — Premiera Shakespearove drame Kralj Lear, ki jo pripravljata Drama SNG v Ljubljani in Cankarjev dom, bo 4. oktobra. To bo nekonvencionalna predstava z igro, drugačna kot dosedanje. Pobudo za ta projekt je dal znani igralec Radko Polič, ki bo tudi nastopil v naslovni vlogi. Do konca leta naj bi se zvrstilo trinajst predstav.

Ali izpolnitev pogodbe ali stavka

Sindikati vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije je pripravljen s stavko izterjati od vlade izpolnitev kolektivne pogodbe — Nezadovoljni s pogajanj

LJUBLJANA — Novo šolsko leto se začneja z nekaterimi odprtimi vprašanji. Nerazrešen gmotni položaj učiteljev je gotovo eno najbolj občutljivih in perečih. Sindikati vztrajajo, naj se splošna kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti izvaja dosledno. Vlada zatrjuje in dokazuje, da to preprosto ni mogoče, ker v proračunu ni dovolj denarja. Ali se potemtakem spet napoveduje stavka?

Vse počitnice so potekala pogajanja o višini izhodiščne plače za prvi tarifni razred v posameznih poletnih mesecih. Po kolektivni pogodbi je namreč ta plača podlaga za plače v družbenih dejavnostih, tako tudi za učiteljske. Vlada se je sklicevala na ugotovitve, da je rast življenjskih stroškov od junija do avgusta vidno upadla, in menila, da je treba to upoštevati kot pomembno dejstvo. Še več, ob oceni finančnega ministristva, da so bile junija izplačane plače v družbenih dejavnostih izenačene s plačami v gospodarstvu, je vlada celo menila, da je potrebno kolektivno pogodbo v njenem tarifnem delu spremeniti.

Vlada je tako sredi pogajanj o višini izhodiščne plače odstopila od veljavne kolektivne pogodbe in predlagala, da bi izhodiščno plačo poslej določali glede na rast stroškov življenjskih potrebščin, poleg tega pa se eskalacijsko lestvico, po kateri bi se plače povečevale v manjšem odstotku kot cene. Vlada je tudi pripravila in poslala skupščini v sprejem zakon o določanju izhodiščne plače za negos-

podarske dejavnosti. Zakon v bistvu povzema predlagano in bo z njim vlada dobila, če bo sprejet, pravno podlago za ravnanje na področju plač v negospodarstvu in torej tudi za suspenz tarifnega dela kolektivne pogodbe. Kot vemo, je zbor občin ta zakon že sprejel, medtem ko ga druga dva zbora še nista uvrstila na dnevni red.

V nadaljevanju pogajanj so sindikati zahtevali od vlade, naj umakne zakon o določanju izhodiščne plače, in pristali na spremembo kolektivne pogodbe, vendar s popravki tistega, kar je predlagala vlada. Izračunali so, da bi morala izhodiščna plača za julij oz. avgust znašati 24.000 tolarjev. Na pogajanjih 25. in 26. avgusta je vlada ostajala pri svojem. Dosežen je bil samo en kompromis, namreč ta, da se pri izhodiščni plači za avgust upošteva porast življenjskih stroškov. Po izračunu vlade bi bila izhodiščna plača bruto 21.547 tolarjev, medtem ko bi morala biti ta plača po izračunu sindikatov 21.770 tolarjev.

Če so nekateri sindikati dejavnosti zelo blizu temu, da bi kompromis sprejeli in naj bo kakorkoli že, pa ga sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije odločno zavrača, kakor tudi način, da bi vlada ukrepala zunaj veljavne pogodbe in s pomočjo parlamenta. Menijo namreč, in tak je bil tudi prvotni dogovor, da se pogajanja nadaljujejo samo v zvezi s pogodbo, in to vse do njenega izteka, ter da se urejanje plač tudi v prihodnje lahko doseže samo s sklenitvijo nove kolektivne pogodbe med vlado in sindikati.

Izvršni odbor omenjenega sindikata je presodil, da je potrebno nadaljevati pritisk na vlado, in to tudi s stavko, čeprav so okoliščine za organizacijo stavke v posameznih dejavnostih zelo neugodne. Sindikalnemu članstvu predlaga, naj se odloči, ali je pripravljeno z enodnevno opozorilno stavko izterjati polno izpolnjevanje kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti in obenem podpreti zahteve vodstva sindikata pri sklepanju o spremembah kolektivne pogodbe. Kako se bodo v šolah, vrtcih in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih ter v znanstvenoraziskovalnih ustanovah odločili, bodo sindikalni zaupniki sporočili na sedež sindikata do 15. septembra. Na podlagi teh sporočil bo republiški odbor sindikata na plenarni seji, ki bo do 20. septembra, odločal, ali stavka bo in kdaj bo.

I. ZORAN

26.000 PRVOŠOLČKOV

V torek, 1. septembra, ko se je pričelo novo šolsko leto, je 26.000 slovenskih otrok prvič sedlo v šolske klopi. Število prvošolcev se v Sloveniji zmanjšuje. Pred desetletjem in pol je začelo osnovno šolo obiskovati nad 27.000 otrok.

ŠOLANJE BEGUNSKIH OTROK

V Sloveniji je med begunci, predvsem iz Bosne in Hercegovine, več tisoč šoloobveznih otrok. Ministrstvo za šolstvo in šport naše države si prizadeva, da bi šolanje omogočili tudi njim. Pouk bodo ponekod organizirali kar v zbirnih centrih, poučevali pa bodo učitelji begunci in naši učitelji. Pouk bo potekal po skrajšanem programu, po tri ure dnevno. Kot je povedal šolski minister dr. Slavko Gaber, je od višine mednarodne pomoči odvisno, kdaj se bo pouk za begunske otroke pričel in kako bo organiziran.

Papirčki kot pričevalci zgodovine

Danes ob 19. uri bodo odprli v brežiškem gradu zanimivo razstavo Življenje na listkih 1945 — 1990, ki so jo pripravili kustosi za povojno zgodovino

BREŽICE — Že skoraj dve leti potuje po Sloveniji razstava Življenje na listkih 1945 — 1990, ki so jo v sodelovanju z Muzejem ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani in pod njegovim vodstvom pripravili kustosi za povojno zgodovino iz osmih slovenskih muzejev. Razstavo so do zdaj že videli v Murski Soboti, Celju, Novem mestu (lani, na ogled je bila od 10. maja do 23. junija), zatem naj bi gostovala še v Kranju in Ljubljani ter v

Novi Gorici in Kopru. Ker je bila vmes vojna, je marsikaj v kulturi zastalo, zato najbrž tudi pot te razstave ni tekla tako, kot je bilo mišljeno in načrtovano.

Kakorkoli že, razstava Življenje na listkih 1945 — 1990 je zdaj pripotovala v Brežice, odprli pa jo bodo danes, v četrtek, 3. septembra, ob 19. uri v galeriji Posavskega muzeja.

Kot je o njej že bilo zapisano, ko je gostovala v Novem mestu v Dolenjskem muzeju, je ta razstava zanimiva predvsem zato, ker na svojevrsten in nenavaden način razgrinja povojno življenje pri nas, namreč z listki, na katerih so kakršnakoli sporočila. Po učni nas, da je vsak popisan, podpisani, žigosani ali kako drugače zaznamovani papirček, na videz še tako nepomemben košček papirja, že lahko zgodovinski pričevalec.

Veliko takih, za praktično rabo že odsluženih papirčkov daje, če so smiselno urejeni in razvrščeni po vsebini, pestro sliko, zelo zanimiv mozaik življenja in razmer v različnih obdobjih. Razstavo Življenje na listkih 1945 — 1990 sestavlja nekaj tisočev takšnih papirčkov, zbranih vsepovsod na Slovenskem, in že bežen pogled nanjo pove, da je lahko zanimiv dokument prav vse, celo navaden vozni listek, etiketa za pivo, račun za čevlje, skratka, od izkaznice obiralca kolo-

radskega hrošča do osmrtnice. Starejši obiskovalci se ob ogledu te razstave lahko tudi nekoliko zabavajo. Marsikaj jih bo spominjalo na čase, ko so nekateri posamezniki celo neumnostim vzklíkali »Zivela«.

I. Z.

VELIKA RAZSTAVA NAIVE PODALJŠANA

LJUBLJANA — Zaradi zanimanja in novih turistov, ki prihajajo v Ljubljano v že malce hladnejšem septembru, bo v Cankarjevem domu podaljšana velika razstava 137 slik in skulptur iz trebanjske Galerije samorastnikov. Odprli so jo 27. julija ob 25-letnici mednarodnega tabora likovnih samorastnikov, ponuja pa zavidljivo visoko raven jubilejnega izbora bogate zbirke 700 del naive, ki jo hrani galerija v Trebnjem. Slednja je eno najzanimivejših razstavišč te veje likovne umetnosti v evropskem in svetovnem merilu. Razstavo so podaljšali do 14. septembra. V galeriji CD si je mogoče hkrati ogledati tudi vabljivo razstavo 37 olj, tapiserij in risb »pesnika sonca in svetlobe«, hrvaškega slikarja Ivana Rabuzina.

Tg.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva 2

telefon: 068/44-558
telex: 068/44-183

vabi k sodelovanju

honorarne sodelavce — profesorje angleščine, nemščine in italijanščine.

Informacije lahko dobite po telefonu ali osebno na gornjem naslovu.

Komu nagrada Vilenica 92?

Mednarodno pisateljsko srečanje s podelitvijo te nagrade bo od 9. do 12. septembra v Sežani

Mednarodna literarna nagrada Vilenica si je že z dosedanjimi podelitvami pridobila in utrdila sloves uglednega srednjeevropskega priznanja za književnost. Vsako leto je ob promociji nagradjenca, ki jo opravijo v kraški jami, po kateri se nagrada imenuje, vrsta literarnih in drugih prireditev ter najrazličnejših slovesnosti, ki pomembno zaznamujejo kulturno življenje okolja, v katerem se vse to dogaja. Velikega pomena je tudi vsakokratni disput, ki ima namen obdelati takšno temo iz tokov sodobnega dogajanja v literaturi in širše v kulturi, da je zanimiva za čim večje število udeležencev. Razumljivo, da privabijo vileniška dogajanja vsako leto številne pesnike, pisatelje in druge udeležence, ki so v službi pisane besede, duha in misli, in to ne samo iz želje in držav skupnosti Alpe — Jadran, ampak tudi iz drugih predelov Evrope. Vilenica je tako postala ne le kraj in priljubljen kraj, temveč tudi stičišče evropskih kultur in literatur, za svet zgled in simbol možnega sožitja, za slovensko literaturo pa še posebej način njene afirmacije v svetu.

Nagrada Vilenica za leto 1992 bodo podelili v soboto, 12. septembra, ob 19. uri na slovesnosti v jami Vilenici. Kdo bo nagradjenec, bo znano dan prej, in sicer bodo ime nagradjenca sporočili na novinarski konferenci v portoroškem Avditoriju. Kdo bo dobil priznanje Kristal Vilenice 92 za najboljši prispevek v publikaciji Vilenica 92, bo odločila mednarodna žirija kritikov in publicistov, podeljena pa bo v Štanj-

lu na Krasu. Tam bodo tudi predstavili slovenski prevod knjige lanskega nagradjenca Vilenice, poljskega književnika Zbigniewa Herberta. Na posebni prireditvi v Lipici pa bo predstavitev slovenskih založb.

Naslov letošnjega disputa je: Razkroj univerzalizma, iskanje identitete v literaturi, kulturi... Disput bo v občinski sejni dvorani v Sežani. Z razpravama bosta nastopila Egon Bavčar, in sicer na temo Univerzalizma in njihova facies hypocritica, in Peter Esterhazy iz Madžarske, eden od dosedanjih nagradjencev Vilenice, ki bo govoril na temo Postmoderni barbarizem ali Evropa brez lastnosti. Ker sta obe temi že po naslovih žgečkljivi, je pričakovati živahno iskrjenje misli tudi v razpravi, ki bo potekala predvidoma kar dan in pol.

Literarna večera bosta v Opčinah in Piranu. Tako bo Vilenica 92 vsaj malo pljusnila tudi čez mejo, med Slovence v zamejstvu. Na Opčinah bo tudi sprejem za književnike, in sicer pri predsedniku tamkajšnje Hranilnice in posojilnice. S sprejemom udeležencev pa se bo letošnje štiridnevno pisateljsko srečanje Vilenica 92 sicer začelo. Društvo slovenskih pisateljev in Kulturni center Srečka Kosoveca v Sežani si kot neposredna organizatorja želita, da bi vse steklo po načrtu, predvsem pa, da bi Vilenica 92 pritegnila iz Slovenije in drugih evropskih dežel čimveč pesnikov, pisateljev, kritikov, publicistov in drugih udeležencev.

I. ZORAN

Kot da se je Bienale zameril...

Razstave 2. Bienala slovenske grafike Otočec v Novem mestu deležne manjše pozornosti laične in strokovne javnosti, kot si zaslužijo — Nekateri razstave predčasno zaprte — Do konca Bienala še slaba dva tedna

NOVO MESTO — Novomeška likovna razstavišča so bila čez poletje zasedena z osrednjimi, spremljajočimi in vzporednimi razstavami 2. Bienala slovenske grafike Otočec ozirno bi morale biti vse te razstave odprte in na ogled do torka, 15. septembra, kot je bilo dogovorjeno in določeno s programom. To pomeni, da se do tega dne, ko se bodo iztekale vse bienalne in obbienalne prireditve z Novomeškim poletnim kulturnim utripom vred, v razstaviščih ne bi smelo dogajati nič drugega, kaj šele, da bi kje kakšno razstavo predčasno zaprli. In vendar se je zgodilo prav slednje in v kar nekaj primerih. Najprej, menda že po nekaj tednih, so razdarli razstavo fotografij Bojana Radoviča v prostorih zavarovalnice Tille, nazadnje, vendar šele po treh mesecih, pa še razstavo del oblikovalca Petra Skalarja, prodekana Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, v avli upravne in poslovne zgradbe Krke v Ločni.

Kaj je napeljala posamezna razstavišča, da so skrajšala trajanje razstav, še ni do konca pojasnjeno, domnevati pa smemo, da je na to vplival tudi slabši obisk od pričakovane. Z obiskom sicer ne morejo biti zadovoljni organizatorji Bienala slovenske grafike in če bi merili uspešnost celotne prireditve samo s številom obiskovalcev, se je trud, vložen v pripravo in izpeljavo Bienala, res komaj še splačal. Kakorkoli že, »največja in najpomembnejša grafična prireditve letos v Sloveniji«, kot so Bienale imenovali že v času zgodnjih priprav, ni vzbudila pričakovanega zanimanja niti v oko-

lju, kjer se (je) vse skupaj dogaja(lo), niti širše v Sloveniji, zlasti še, če upoštevamo, da gre za nacionalno, ne pa za kakšno lokalno manifestacijo. Struktura obiskovalcev in evidence, odkod so ti, pokazeta, da je v Sloveniji še veliko krajev, mest in območij, kamor očitno še ni segel glas o dogajanju v Novem mestu ali pa se za takšna dogajanja ne zanimajo dovolj. Vprašanje je tudi, ali so bili ljudje v teh predelih pravočasno in dobro informirani o Bienalu na Dolenjskem ter motivirani za obisk.

Del greha za manjšo odmevnost novomeškega Bienala ima prav gotovo slovenska strokovna javnost, se pravi umetnostni zgodovinarji in kritiki, ki niso dali od sebe tistega, kar bi mogli prispevati. V tisku in drugih javnih medijih bi pričakovali več strokovnih odmevov na prezentacijo grafike v dolenski metropoli, več kritičnih zapisov tudi o tem, kaj pomeni dejstvo, da se je Novo mesto odločilo postati središče slovenske grafike. Kar je bilo do zdaj objavljenega izpod domačih peres, komaj odtehta misli, ki so jih o Bienalu izrekli tuji strokovnjaki, in to mimogrede, na otvoritvi. Le-ti so slovensko grafiko, kratko rečeno, povzdignili kot propulzivno. Da so mislili resno, so pokazali s ponudbo, da z odkupom del številnih slovenskih avtorjev, zastopanih na Bienalu, obogatijo slovit zbirke pri njih doma. To pa je priznanje, ki bi moralo tudi našim strokovnjakom položiti na jezik kaj več kot samo omembo mimogrede.

Kot da se je Bienale kar na splošno zameril...

I. ZORAN

Akademski slikar Veljko Toman je kot udeleženec Krkine slikarske kolonije in Labodovega ekstempora večkrat slikal tudi Novo mesto. Posnetek ga kaže med slikanjem Glavnega trga.

Sezono začinjajo Palme

Tako je akademski slikar Veljko Toman naslovil svoj cikel, ki ga razstavlja v novomeški Krki

NOVO MESTO — Novomeški ljubitelji likovne umetnosti so se minuli petek okoli 13. ure zbrali v avli poslovne hiše Krke, tovarne zdravil, v Ločni in prisostvovali otvoritvi razstave slikarskega cikla Palme, ki ga je ustvaril akademski slikar Veljko Toman. Umetnika in njegovo delo je z esejistično besedo predstavil pesnik in novinar Slavko Kvas, za kulturno razpoloženja pa je s svojim nastopom poskrbela novomeška dekliska vokalno-instrumentalna skupina Copacabana.

Osemindesetletni Veljko Toman je v Novem mestu in sicer na Dolenjskem dobro znan umetnik, saj tu skoroda ni bilo slikarske kolonije, ki se je ne bi udeležil tudi on, kar pomeni, da je potem s svojimi deli sodeloval na skupinskih razstavah, poleg tega pa je že samostojno razstavljal. V času, ko je razstavljal v Dolenjski galeriji, je posebej za mlade obiskovalce demonstriral nekatere slikarske tehnike. V Novem mestu se je zlasti rad udeleževal Krkinih kolonij in Labodovega ekstempora. Do zdaj je imel več kot 60 samostojnih razstav in preč 70-krat sodeloval na skupinskih razstavah. Tudi je prejel nad 35 nagrad

in priznanj, kar le potrjuje njegovo slikarsko moč.

Toman je eden naših najproduktivnejših slikarjev, ustvarjalec izjemnega zamaha, umetnik s svojim skandinavskim slogom, predvsem pa mojster za barve. Te žarijo tudi iz slik tematskega cikla, ki ga razstavlja v Krkini avli. Glavni, osrednji, vodilni, prevladujoči ali edini motiv, kakor že hočete, so na teh slikah palme, skratka, upodobljen je svet, v katerega se slikar ne zateka prav pogosto, je pa v njem lahko še razširil paletno barv z dodatnim niansiranjem.

Ali če ponovimo besede Slavka Kvasa: »Barve v umetnosti razgrinjajo neskončne prepeade sovražstva, prevzetnosti, čutnosti. V njih vzvalovijo vse skrajnosti med dobrim in zlim, med upom in obupom. Umetnost in slikarstvo Veljka Tomana nosita v sebi in odkrivata pot iz sužnosti v notranjo svobodo, v toplo barvno zavetje, v šegavost in tragiko, za jok in zmagoslavje.«

S to razstavo, ki bo odprta do konca septembra, se je v Krki začela obetavna jesenska razstavna sezona.

I. Z.

Počten groš za Jelinčiča

Te dni je precej prahu v Sloveniji dvignila aretacija Zmaga Jelinčiča, predsednika Slovenske nacionalne stranke (SNS). Pravzaprav so Jelinčiča prijeli dvakrat, najprej po hišni preiskavi, vendar so ga po zaslišanju spustili, a so ga takoj zatem v Ljubljani ponovno prijeli, češ da zahteva privedbo in zaslišanje mariborski preiskovalni sodnik. Prišlo je do zapletov in demantijev, celo do nekakšnega protesta ljubljanskega tožila zaradi ponovnega prijeteja Jelinčiča. Kako se je vsa stvar, ki naj bi bila povezana z zaplembo precejšnje količine orožja in predstavnike slovenske oblasti, razpletla, v času, ko nastaja ta tekst, še ni znano. Dejstvo pa je, da je bilo zadnje čase vse pogosteje slišati zahteve, naj oblasti prepovejo delovanje Slovenske nacionalne stranke, češ da je skrajno desna, nedemokratska, nacionalistična, šovinistična, da neti nestrpnost in sovraštvo do drugih narodov, posebej do drugih narodov in narodnosti nekdanje Jugoslavije in pripadnikov teh narodov v Sloveniji. Po drugi strani pa se je Jelinčič hvalil, da je članov in simpatizerjev njegove stranke vse več in da ankete kažejo, da za to stranko stoji okoli 5 odstotkov slovenskih volilcev in da se bo to najbolje pokazalo na naslednjih volitvah, ko naj bi SNS postala parlamentarna stranka in igrala vidno vlogo v slovenskem političnem življenju. Pred kratkim so na Otočcu tudi formalno ustanovili območni odbor SNS za Novo mesto. Pričujoči zapis je nastal na podlagi pogovora z Zmagom Jelinčičem pred časom v Ljubljani in po njegovem nastopu na Otočcu.

Tri leta in pol na Dobu

»Sprva sem bil član socialdemokratske stranke, vendar se je ta stranka usmerjala vse bolj v levo, in

danes je čisto na levi, kar seveda meni sploh ni všeč. Ogladal sem se malo naokoli, vendar ni bilo nikjer nobene stranke, ki bi imela v programu dobrobit slovenskega naroda, in je razen SNS še danes ni. Vsem gre le za lastno promocijo in za kontrolo kapitala slovenskega naroda. Zato sem marca lani ustanovil Slovensko nacionalno stranko.« Jelinčič, rojen 1948, po poklicu farmacevt, rad pove, da je imel s prejšnjo komunistično oblastjo hude spore, in to, kot pravi, zato, »ker sem se vedno zavzemal za slovenstvo in Slovenijo«. To njegovo poudarjeno zavzemanje za slovenstvo po njegovem izhaja že iz domače tradicije in vzgoje. »Naša družina se je vedno borila za slovensko narod, stric je bil pripadnik organizacije TIGR, starša sta bila partizanska borca, tako da imam borbo za slovenstvo že v genih. Poleg tega sem sam videl in doživel veliko krivic, ki so se godile slovenskemu narodu, in v meni je rasel upor.« Tako so ga, ko je služil vojsko, obdolžili širjenja nacionalne nestrpnosti, mržnje in razdora, žalitve države, njenih organov in širjenja lažnih vesti. »Skratka, obdolžen sem bil kaznivih dejanj po zloglasnem 133. členu takratnega kazenskega zakona. In po tem členu se najbolj toži slovenski liberalno demokrati stranki, najbolj rdeči stranki v Evropi, ki se že veseskozi napaja pri proračunskih jasliah. Veste, meni prejšnja komunistična oblast res ni bila pri srcu, tudi Peterletova vlada ni bila dosti pridna, ampak sedanja je pa še slabša, in tega si Slovenci res ne bi smeli dovoliti.«

Kot sovražnik države SFRJ je bil najprej obsojen na pet let in pol strogega zapor, po pritožbi so mu kazen znižali na tri leta in pol, ki jih je odsedel na Dobu, od tega 9 mesecev v samici. »Zanimivo je, da je vojaški tožilec 'odustal od gonjenja' in je vso stvar prepustil civilnim oblastem v Ljubljani.

Mislím, da zato, da si naj s to zadevo pač mažejo roke Slovenci sami, ker sta bila moja starša le partizana. In ker mi v Sloveniji niso mogli napraviti nič drugega, so si izmislili napeljevanje h grabežu. Tudi po prestani kazni sem veljal za sovražnika države in to sem res bil, saj sem se ves čas neprikrito zavzemal za odcepitev Slovenije. Že takrat sem vizionarsko napovedoval, da se bo JNA, če pride do vojne v Sloveniji, sesula v treh dneh. Tako sem bil deležen pogostih preiskav, ko je prišel v Ljubljano kakšen tuj državnik, so me strpali v zapor, in podobno. Ti ljudje, ki so me zapirali, so danes še vedno tam, kjer so bili, samo na višjih položajih.«

Državljanstvo za nekaj kil krompirja

Hkrati pa se Jelinčič hvali, da ima svoje pristaše tudi na visokih položajih v Sloveniji, od koder da dobiva pomembne informacije. »Mi se naslednjih volitev nič ne bojimo, članov in pristašev SNS je iz dneva v dan več in prepričani smo, da bo slovenski narod na naslednjih volitvah izbral najboljšo, ne pa takih, ki so mu vladali doslej in mu vladajo še danes. Največji greh Peterletove vlade je gotovo zakon o državljanstvu, to je največja sramota v zgodovini slovenskega naroda in dejansko poguben zakon za slovenski narod. Po tem zakonu so južnjaki, ki so bili že prej v Sloveniji privilegirani, dobili državljanstvo za 650 tolarjev, to je za nekaj kil krompirja, pa še tega so največkrat ukradli svojemu sosedu Slovincu. In takih barabij, ki gredo samo v škodo slovenskemu narodu, je še polno. Mi pa to, kar si še vedno prestrašeni Slovenci potihoma mislijo, na glas povemo, zato tudi tako raste število naših članov, privrženecv in simpatizerjev.«

FOTO: TONE STOKNO

SNS se na volitve resno pripravlja in Jelinčič je prepričan, da bodo prišli v parlament. V predvolilni boj gredo tudi z raznimi gesli, kot: Naredimo to deželo spet Slovensko!, Bodi Slovenec, voli nas!, Slovenijo Slovincem! itd. »Tistim, ki bodo volili našega kandidata, tudi če bo širšemu krogu ljudi neznan, zagotavljam, da je absolutno slovensko usmerjen. Sicer pa je večina znanih imen s slovenske politične scene tako in tako kompromitiranih.« Medtem ko SNS nima nobenih stikov s srbskimi strankami, dobro sodeluje s Parago. »Paraga je edini, s katerim se da pogovarjati,« trdi Jelinčič, »saj zelo trezno gleda na odnose s Slovenijo. Paraga je hrvaški domoljub. S Parago se da vse pogovoriti, on razume in spoštuje, da se naša stranka bori za Slovenijo v starih slovenskih mejah. Z njim bi mi hitro našli skupen jezik glede Istre, ki je bila svoje čase podgrofija v okviru vojvodine Kranjske. Tisti del Istre, ki jo je Karelj po vojni tako butasto prepustil Bakariću, zahtevamo nazaj, za ostali del se pa zavzemamo, naj dobi avtonomni status. Sicer pa sem prepričan, da bi si Slovenija z gospodarsko nadvlado lahko spet pridobila celo Istro, ko bo ta seveda imela avtonomijo.«

Najbolj trd in s tem za precej ljudi in strank tudi najbolj sporen oziroma vsega obsojanja vreden pa je Jelinčičev oziroma SNS-ovski odnos do »tujcev« v Sloveniji. Gre seveda za Neslovence, za pripadnike drugih narodov in narodnosti nekdanje Jugoslavije, sedaj v večini državljane Slovenije. »Osnova in bistvo programa SNS, iz katere izhajajo vse ostale programske usmeritve naše stranke, je popolnoma samostojna in neodvisna Republika Slovenija. To pa ne moremo biti, dokler bo več kot desetina prebivalcev Slovenije Neslovenec. Sedaj pa se je tem pridružil še 100.000 tako imenovanih beguncev, za katere trdim, da jih je le 20.000 pravih beguncev, ostali pa so ekonomski ubežniki, ki si skušajo v Sloveniji ustvariti novo »domovino«, iz katere bi bili po najkrajšem postopku spet pripravljeni narediti Jugoslavijo. Pri tem pa jim uspešno pomagajo liberalni demokrati in nekateri prenovitelji, ki si na ta način kupujejo volilne glasove, v resnici pa islamizirajo Slovenijo. Begunci v Sloveniji danes živijo bolje in lažje kot večina Slovincov, da o upokojenih oficirjih zločinske JNA sploh ne govorim. Tem, ki so streljali po Slovincih, sedaj naša država daje visoke pokojnine, od

Zmagom Jelinčič

30.000 tolarjev navzgor. Zakon o državljanstvu je nasploh največja izdaja v zgodovini slovenskega naroda. Vsi, ki so dvignili roke za ta zakon, in njihovi rodovi naj bodo prekleti za vse čase! Sedaj že zahtevajo dvojezičnost, v Sloveniji je že šest zahtev za gradnjo mošej. Če bi šlo tako naprej, bi Slovenci v Sloveniji čez 20 let Prešerna brali samo na skrivaj. A ne bo šlo tako! Če bomo imeli mi kakšno besedo, in ne dvomim, da bo po volitvah tako, bomo ta zakon spremenili in ponovno pretresli vsa tako pridobena državljanstva. Vsa! Nova merila za pridobitev slovenskega državljanstva pa bodo stroga in pravična. In predstavniki slovenskega naroda v parlamentu bodo lahko samo Slovenci, v Sloveniji pa bodo lahko delovali samo slovenske stranke, ne pa tako kot sedaj, ko se tu šopirijo filiale tujih strank, kot so HDZ za Slovenijo, pa SDA, SDS in druge. Ni čudno, da je do tega prišlo. Take zakone so sprejemali poslanci, ki dobivajo po 70.000 tolarjev na mesec zato, da posedajo v skupščinskem bifeju in pijejo poceni brizgance. To, da je biti poslanec slovenskega naroda posebna čast, je tem ljudem povsem tuje. Tega bo konec!«

Peta kolona

Jelinčič je prepričan, da je umor predsedniškega kandidata Ivana Krambergerja politični umor, ki je bil dobro načrtovan in ga je izvedel profesionallec, sedanjí obdolženec pa da je samo nedolžna žrtev. »Krogle, ki je bila izstreljena iz vojaške ostrovske puške, niso in ne bodo nikoli našli in tako je drugi, pravi strelec čist. In kdo je sedaj na vrsti?« se sprašuje Jelinčič. »Kakor me marsikdo svari in po groznih sodeč, sem to jaz. Slišim, da so pri nas taki, ki za moje življenje ne bi dali niti počenega groša. Oborožen nisem, saj orožnega lista kljub trem prošnjam nisem dobil, kajti nisem južnjak, nisem bil komunist in sem prepričan Slovenec. A naša stranka se je v boju za Slovenijo že izkazala. Od 129 prvih prostovoljcev v lanski vojni za Slovenijo je bilo 26 naših članov, in to takrat, ko je stranka štela okoli 400 članov. Liberalni demokrati in prenovitelji sedaj kričijo, da ima naša stranka paravojaške formacije, kar pomeni, da imamo stalno vojaško sestavo s čini, orožjem in da se s tem kažemo v javnosti. Seveda je to čisti idiotizem. Res pa je, da imajo nekateri naši ljudje doma orožje. Imamo pa v Sloveniji tri paravojaške formacije, to so lovci, taborniki in skavti. Res je tudi, da se naša stranka zavzema za to, da bi imel lahko vsak Slovenec doma orožje, tako kot v Švici. To je z obrambnega stališča najbolj učinkovito, edino tako je orožje moč nadzorovati in dokazano je, da je v Švici najmanj oboroženih ropov, ubojev in podobnih kriminalnih dejanj. Naši oboroženi ljudje so patrioti, ki so vedno pripravljeni braniti Slovenijo, kajti mi menimo, da vojna za Slovenijo še ni končana in da bo zmagal naš sovražnik vidijo, da je naša oblast zmago prodala in zapravela. Peta kolona v Sloveniji pa je izjemno številna in deluje povsod, na vseh ravneh, tudi v vseh vladnih ustanovah, ministrstvih in v vseh inštitucijah.«

A. BARTELEJ

Ljudje v stiski

35 let za sendvič s pasjo?

Prišli so iz vojnega izgnanstva, našli opustošene domove, in ko so po treh letih služenja vojaškega roka hoteli prijeti za delo, so ostali praznih rok. »Pa smo šli na Hrvaško kruh služiti,« pripoveduje danes marsikateri izmed več kot 300 upokojencev v brežiški občini, ki so zdaj prisiljeni životariži z bednimi hrvaškimi pokojninami. Pa niso edini. Enako usodo deli 2093 državljanov Slovenije in še okrog dva tisoč tistih, ki so delovna leta svojega življenja pustili v drugih republikah bivše Jugoslavije.

Upokojenci so ponizani, saj vse svoje življenje, mnogi tudi po 40 let, gotovo niso trdo delali zato,

Republiški poslanec Ivan Tomše je vse upokojence pozval, naj čimprej izpolnijo obrazce za uveljavitev dodatka k pokojninam, da bi lahko ob morebitnem sprejemu zakona še v septembru prejeli izplačane dodatke od avgusta naprej. Kot sta sporočila ministrstvo za delo in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, morajo upokojenci obrazcu priložiti še: odločbo o priznanju pravice do pokojnine, dokazilo o državljanstvu, dokazilo o stalnem prebivališču (fotokopije osebne izkaznice), nakaznico o izplačilu pokojnine za september 1991 ali zadnjo razpoložljivo nakaznico in potrdilo o rednem solanju otrok, starejših od 15 let, če gre za družinsko pokojnino. Izpolnjene in podpisane obrazce ter dokazila je treba poslati na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Kolodvorska 15, 61000 Ljubljana. Če so upokojenci že uveljavljali pravico do dodatka, naj priložijo samo manjkajoča dokazila.

da bi danes pristali na beraški palici. »Hlapci Jernej smo, saj zaman trkam na razna vrata, da bi si zagotovili pravico, ki bi v normalni državi morala biti samoumevna,« tožijo. Kradejo še ne in tudi berajo ne, saj so do sedaj še nekako shajali s prihranki in z njivico ali vrtno okoli hiše.

Agonija upokojencev s hrvaškimi pokojninami se vleče že od lanskega septembra. Po dveh mesecih so se prvič obrnili na brežiškega župana in se nato povezali z ostalimi obmejnimi občini. Zahtevali so ukrepe, a dobili odgovor, da se gradi država. Bili so potrpežljivi in solidarni vse do aprila. Kot v posmeh svojemu trudu so za praznik dela prejeli pokojnine v razmerju 1:1,8 za slovenski tolar.

Obrnili so se na republiško vladno, brežiški prenovitelji pa so organizirali prvi zbor hrvaških upokojencev na Obrežju, kjer jim je podpredsednik vlade Viktor Žakelj obljubil, da bodo začasno nekaj uredili. Pa niso. Julija so izplačali pokojnine v razmerju 1:2,2. Avgusta je bilo razmerje še slabše, saj je bil tolar vreden že 2,45 hrvaškega dinarja, hrvaške pokojnine pa s tem realno vse nižje. Tako se danes najvišje pokojnine vrtijo okrog sedmih in najnižje celo okrog treh tisočakov. Zamislite se in poskusite shajati z njimi!

Kako danes preživeti s 170 tolarji za osebo na dan? Ali je čudno, da so upokojenci zagrenjeni in ponizani, ker jih je pozabila lastna država, medtem ko redno in brez ugovorov izplačuje visoke pokojnine upokojencem bivše armade? Upokojencem je še težje, ko vsak dan poslušajo govornice o ljudeh, ki so med vojno »stisnili rep«, zdaj pa lepo in varno živijo v svobodni državi. Njim med vojno niti na misel ni prišlo, da bi zapustili rodno grudo. Tu živi-

jo že od nekdaj, pa čeprav v težkih razmerah, saj ni bilo dela in niti prometnih povezav z Brežicami. Zato so še toliko bolj ogorčeni nad izjavami, ki jim očitajo, ker so delali v sosednji republici.

»Pošteno smo delali, po vseh zakonih in predpisih, plačevali prispevke v občino in bili marsikdaj tudi prikrajšani,« pravijo. In ni jih malo, ki so si izračunali, da so se v 35 letih delovne dobe prevozili z vlakom 80 tisoč km. Kot bi dvakrat potovali okoli sveta. Vsak dan, v službo in nazaj. Zdaj se večina med njimi preživlja s 170 tolarji na dan, a to očitno nikogar ne moti. »Še za ubežnike iz Bosne država bolje poskrbi. Na slabšem smo kot ljubljanski klošarji. Ti imajo vsaj kuhinjo, zavarovanje in še socialno pomoč, medtem ko nam samo obljublja,« so tarnali prejšnji teden, ko so se ponovno zbrali v Dobovi.

Dosedanji pozivi slovenski vladi in ministrom niso dali rezultatov. Vsi so se strinjali z njimi, do primerne rešitve pa se niso mogli dokopati. Upokojenci ne morejo razumeti, zakaj poslanci predloga vlade za rešitev njihovega problema niso uvrstili na dnevni red. Le kakšni politični in strankarski interesi spet tičijo za tem?

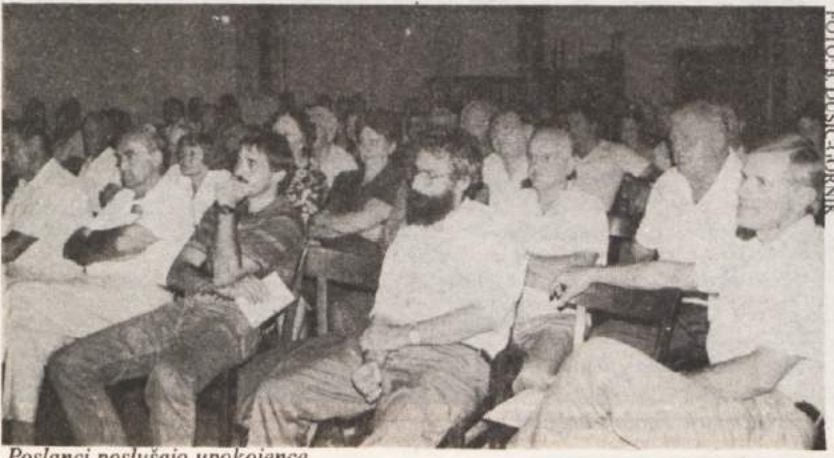
»Saj bi šli z zahtevami tudi pred skupščino, a kaj, ko še kričati pošteno ne moremo,« je uvodoma

dejal Tone Supančič, delovodja iz Kapel, ki s 40 leti delovne dobe zdaj prejema okrog 5 tisočakov. In drugi se je pridružil: »Ker se z mojo penzijo preživljava oba z ženo, smeva na dan porabiti 87 tolarjev na osebo. Vsak za en sendvič. Razmišljal sem že, da bi bilo najbolje kaj ukrasti. V arestu bi bil bolje preskrbljen!«

Brežiški poslanci v republiški skupščini, ki so se minuli četrtek skupaj z županom in izvršnikom odzvali povabilu na sestanek upokojencev, so obljubili, da bodo ostro nastopili vsak v svoji stranki in tudi v skupščini. Ciril Kolešnik, poslanec SKD in hkrati tudi predsednik brežiškega izvršnega sveta, je ponudil začasno socialno pomoč, če to za upokojence ne bi bilo preveč poniževalno. Nekateri med njimi se obračajo nanj tudi s prošnjami za oprostitev plačevanja smetarine. Čeprav so se že odpovedali uporabi vseh strojev in perilo kuhajo na štedilnikih, ne shajajo več.

Kako se bodo odločili republiški poslanci naslednji teden, je še neznan. Bo vlada zdaj pripravila tak predlog zakona, ki bo sprejemljiv za vse, ali pa se bodo politična kopja še naprej lomila na nedolžnih ljudeh, ki vse življenje delali, da bi v miru dočakali starost?

B. DUŠIČ-GORNIK

Poslanci poslušajo upokojence

FOTO: B. DUŠIČ-GORNIK

500 let poti Ribničana Urbana

Posebna odredba, ki jo je izdal cesar Friderik III. 23. oktobra 1492 v Linzu, je omogočala izdelovalcem suhe robe prosto trgovanje s svojimi izdelki. V sledečih stoletjih jim te pravice ni nihče kratil, s pridom pa so jo izrabili predvsem prebivalci Ribnice in njene okolice, kjer je bilo izdelovanje teh izdelkov najbolj razširjeno. Zato se je suhe robe oprjel pridevnik »ribniška«.

V zvezi z začetki ribniške trgovine s suho robo naletimo večkrat na trditev, da je cesar Friderik III. podelil Ribničanom pravico do proste trgovine z živino, platnom in lesenimi izdelki. Po mnenju nekaterih zgodovincev ta trditev ni povsem točna. Božo Otorepec v prispevku Doneski k zgodovini Ribnice in okolice v srednjem veku denimo navaja, da je cesar Friderik z listino, izdano 23. oktobra 1492 v Linzu, sporočil meščanom Kočevja, da je vsem podložnikom kočevskega zemljiškega urada in s tem posredno tudi Ribničanom zaradi škode, ki so jo utrpeli od turških vpadov, in da bi bile kmetije bolje obdelane in zasedene ter bi se redno plačevali davke, dovolil, da smejo »s svojo živino, platnom in drugim, kar sami vzgojijo in pridelajo«, trgovati na Hrvaškem in drugje ter to vnovčiti, toda le do preklica. Šlo naj bi torej le za začasen ukrep v pomoč vsem podložnikom na Kočevskem, ki pa je s potrditvami v 16. in 18. stoletju postal osnova tamkajšnjega krošnjarstva. Otorepec navaja, da se nikjer izrecno ne omenja lesena ali suha roba, temveč le kmečki pridelki oziroma izdelki. Pravi, da se trgovina z leseno robo prvič omenja šele v prvi polovici 16. stoletja, čeprav je iz prepovedi cesarja Maksimilijana I. iz leta 1496 razvidno, da je obstajala trgovska pot skozi Ribnico in Kočevje na Hrvaško. Trgovci so se je posluževali zato, da bi se izognili Ljubljani in tamkajšnjim mitninam, carini in nakladam. Cesar Maksimilijan je to »neobičajno« cesto prepovedal, da bi promet ponovno stekel skozi Ljubljano, ki je

takrat zaradi turških vpadov in požiga utrpela veliko škodo.

Tako kot Otorepec tudi dr. Jože Rus (Suha roba, brijtna Ribnica in široki svet, Ljubljana 1930) navaja kot vzrok za Friderikovo odredbo turške vpadne na Kranjsko. Teh je bilo v letih 1469 — 1491 kar 22, in ker so bili zaradi njih najbolj prizadeti Ribničani in Kočevjarji, naj bi jim cesar Friderik III. podelil pravico trgovati po vseh tedanjih avstrijskih deželah. Pri tem pa Rus govori le o trgovanju s suho robo, ki se je po njegovem mnenju prav zaradi turških vpadov na kočevsko-ribniškem področju tudi najbolj razširila. Manj rodovitna zemlja, predvsem na območju Ribnice, in veliko bogastvo gozdov sta ljudi s tega območja že zgodaj navajala k izdelovanju suhorobarskih izdelkov, turški vpadi pa so jih malodane prisilili, da so se zatekli k tej svoji spretnosti in si poiskali z njo skromen zaslužek.

Tudi avtor knjige Domače obrti na Slovenskem, Janez Bogataj, in avtorica prispevka Ribnica, njena suha roba in lončarstvo (Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, 1982), Ljudmila Bras, se s tem deloma strinjata. Deloma zato, ker turških vpadov sicer ne omenjata, priznavata pa, da so na začetek in razmah suhorobarstva vplivale zemljiškoposestne razmere in s tem povezana tudi socialna sestava prebivalstva. Zlasti na ribniškem ozemlju je bila zemljiška posest zelo skromna, tako da so večino prebivalstva v uradnih statistikah uvrščali kar med kočarje ali bajtarje. Ker jih lastna zemlja ni mogla preživljati, pa ne le zato, ker so je imeli malo, ampak tudi zato, ker je bil zaradi manjše rodovitnosti zemlje pridelek minimalen, so se mali kmetje, kočarji in kajzarji oprli obrtnih dejavnosti, povezanih predvsem s predelavo lesa v suhorobarske izdelke. Bogataj navaja kot dodaten razlog za razmah suhorobarstva prav na ribniškem področju tudi veliko gostoto naseljenosti prebival-

stva. Za izdelovanje suhe robe je namreč značilno, da je potrebno veliko delovne sile, kar je še zlasti veljalo v preteklosti, ko so bili vezani zgolj na ročno obdelavo lesa z nekaterimi preprostejšimi napravami in orodji.

Kot že rečeno, omenjena avtorja turških vpadov sploh ne omenjata, zato drugače pojasnjujeta vzroke za podelitev patenta. Menita namreč, da gre za »pravice kmečke trgovine«, katerih nosilci in neposredni udeleženci pri trgovanju so bili kmetje podložniki. Kmečka trgovina je namreč že v srednjem veku dobivala precejšen obseg. S trgovanjem pa so podložni kmetje posegali v meščanske pravice, zato so se meščani večkrat pritožili. Prav nenehne pritožbe mestnih trgovcev glede obsega kmečkega trgovanja so po njunem mnenju razlog, da je Friderik III. izdal poseben patent (odredbo ali listino, kot se še navaja), ki pa je veljal le za Kranjsko. V njem je točno navedel, s čim lahko kmetje trgujejo. Tako so poleg platna, sukna, olja, masla, živine našli tudi obdelani leseni predmeti, kakršne ljudje sami izdelujejo doma, leskovi obroči in smrekovi obodi. Avtorja dokazuje (prav tako kot že prej omenjeni Božo Otorepec), da pravica do prostega trgovanja ni bila podeljena zgolj za suhorobarske izdelke, hkrati pa poudarjata, da so te pravice tudi oziroma prav Ribničani vseskozi s pridom uveljavljali, nedvomno prav za prodajo suhe robe.

Ohranitev pravice do današnjih dni

Na podlagi tega posebnega patenta je vsak zdomar prejel pisan certifikat, s katerim je nemožno potoval naokoli in prosto prodajal svoje izdelke. Izdelovanje suhe robe je doseglo velik obseg in Ribničani so z njo trgovali po vsej Avstriji in Ogrski, trgovske poti pa so jih vodile tudi v Italijo, Nemčijo, Grčijo, Španijo, po obalah Male Azije, Sirije in Egipta, čez Sredozemsko morje v Afriko in vse do Indije. Patente so večkrat potrjevali in korigirali, tako leta 1553, 1558, 1602, 1774 in 1780, vendar Ribničanom nihče ni kratal pravice. Tudi Marija Terezija je patent ponovno potrdila in celo s šolanjem skušala povzdigniti domačo obrt na višjo strokovno raven. Tudi leta 1852 sprejeti prvi obrtni zakon je vseboval poseben krošnjarski patent, ki jim je ohranil vse pravice neokrajane. Upošteval je vse zdomarje iz Ribnice in Kočevske-

ga s pravicami prostega trgovanja brez davčnih obveznosti z izdelki »stare hišne obrtnije«. Medtem ko so krošnjarski patent takrat utemeljevali s skopostjo kraške zemlje, ki ne daje dovolj za življenje številnemu prebivalstvu, pa tudi s poudarjanjem potrebe po izdelkih številnih lesnih dejavnosti, je ob prelomu stoletja, ko so trgovci spet bojevali bitko za spremembo zakona o krošnjarstvu, Ribničanom uspelo ohraniti nezmanjšane pravice tudi zato, ker je to pomenilo zmanjševanje možnosti za njihovo izseljevanje v Ameriko, ki je bilo ravno v teh letih izredno veliko.

V letih gospodarske krize, konec dvajsetih in v začetku tridesetih let tega stoletja, je zakonodaja skušala zdomarje pri njihovih pravicah vse bolj omejevati, vendar so posebne konvencije sklenjene s tujimi državami, krošnjarjem-zdomarjem še naprej omogočale nemoteno trgovanje. V desetletju pred drugo svetovno vojno jih je hodilo po svetu še 360, v večjih mestih, kot Koprno, Pulju, Ljubljani, Ptuj, Celju in celo Trstu, pa so odprli tudi svoje trgovine s suho robo. Še danes, seveda z avtomobili, redno vozijo svoje izdelke na vse tedenske in večje letne sejme širom po Sloveniji, prodajajo pa jih tudi na tradicionalnem velikem sejmu suhe robe v Ribnici, ki je letno, in sicer prvo nedeljo v septembru.

Iznajdljivi in vztrajni Ribničani

Skrivnost tega, da se je Ribničanom uspelo s svojimi suhorobarskimi izdelki obdržati na tržišču preko 500 let, je v tem, da so se znali prilagajati spremenjenim potrebam časa. Že zdavnaj so minili časi, ko so se z izdelovanjem suhe robe ukvarjali le majhni kmetje, ki brez tega sploh ne bi mogli preživeti. V Ribnici je suha roba postala »donosen posel«, ki se prenaša, tako kot že skozi vseh pet stoletij, iz roda v rod.

Nekako do konca prejšnjega stoletja je bila domača lesna obrt zelo živa vse od Poljanske doline oziroma Kolpe in Roga preko Ribnice in njene okolice, Velikih Lašč, Loža in Blok, čez Rakek in Planino na Logaško planoto in Hotedričo, Godovič in Črni Vrh do Zadloga. Vse do polpretekega časa je bilo izdelovanje suhe robe znano razen na kočevsko-ribniškem območju tudi na Črnem Vrhu nad Idrijo, na Pohorju in delno v Bohinju. Nagli razvoj industrije v 20. stoletju je močno zavrl delovanje nekdanje tako močne lesne obrti. Vse bolj in bolj se je skoraj povsod razen na ribniškem območju umikala drugačni usmerjenosti prebivalstva. Tako je denimo na Kočevskem ta obrt začela nazadovati že koncem 18. in v 19. stoletju. Leta 1875 je na Kočevskem izdelovalo suho robo 193 ljudi, pred drugo vojno pa le še neznanostno število. Upadanje dejavnosti je bilo čutili povsod, le na ribniš-

Suha roba danes

kem področju je bilo stanje ves čas enako, če ne celo v vzponu. Tu se je ob prelomu stoletja z izdelovanjem suhorobarskih izdelkov bavilo 38 vasi takratnega ribniškega sodnega okraja, ki so skupaj šteje 750 hišnih delavnic s 4750 osebami. Tudi v velikolaškem sodnem okraju se je tedaj s suho robo ukvarjalo kar 81 vasi s 500 hišnimi delavnicami.

Skozi stoletja se je število različnih izdelkov izredno povečalo. Suha roba namreč predstavlja posebno skupino v okviru lesnih obrtnih dejavnosti, v katero sodijo: obodarstvo, podnarstvo, posodarstvo, kuhaličarstvo, ročno mizarstvo, žličarstvo, orodjarstvo, strugarstvo, pletarstvo, rešetarstvo in zobotrebčarstvo. Zaradi tako različnih dejavnosti je nujno prišlo do »delitve dela«. Vsaka hiša se je navadno omejila le na eno stroko oziroma dejavnost. Lesna domača obrt je namreč vedno hišno in družinsko delo, pri katerem sodelujejo vsi člani družine po svojih možnostih. Navadno se prične v jeseni in traja preko zime do pomladi, vendar pa dandanes glede tega ne velja več tako stroga določitev. Nekdanje tako spoštovano nenapisano pravilo, da ima vsak krošnjar svoj okoliš, ki ga kasneje prevzame njegov sin ali bližnji sorodnik, ni več tako pomembno, kot je bilo. Pomembno pa je, da Ribničani v svoji tradiciji vztrajajo in jo ohranjajo kot del narodnega kulturnega bogastva.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

naše korenine

Čuden virus jih je pognal od doma

V dolino od Dolenjskih Toplic do Poljan kar zdrsné po beli tančici, ki se razprostira nad polji, razpeta med hribi, kot bi jo napredel pajek. Pa to ni tista zdrava jesenska meglica, ki bi veselila srce in oko. Res je, nekaj jesenskega je že v tem vonju, a preveč vsiljivo in grdo smrdi. Dviga se iz krompirišč, kjer ljudje prezgodaj zažigajo še ne dovolj presušeno cimo, da tli in se cmarji na ognju, dim pa se useda na dolino kot neprijeten vročinski pokrov. Sape, ki bi s svežim zrakom pometla po dolini, pa ni in ni od nikoder. Pred mrakom je še vedno kar pošteno vroče in kdor ne mora, se v takem vremenu ne napreza preveč.

Heferletov Ferdo ali po domače Heferletov stric nima časa za počitek. Kmetija je velika, on pa sam za delo, zato mora pred večerom pohiteti, če hoče pri živini opraviti vse potrebno. Saj živine ni več dosti. Cvetka, štirinastletna kobilica, nestrpno hrza in tolče s kopiti, ko ji poklada svežo krmo, in dvoje govdič stresa v glavo in v ženketeta z verigami. Prijetno hladen hlev z mogočnim obokanim stropom, ki počiva na močnih opornikih, bi jih lahko sprejel še veliko več. Svojičas je bil hlev poln. V njem se je stiskala domača živina, a je bilo k jaslim privezanih tudi veliko tujih volov in konj. To je bila živina furmanov in mešetarjev, ki so se v Heferletovi gostilni ustavljali, da bi si privezali dušo, včasih pa tudi prespali čez noč, saj se je tiste čase počasi potovalo. Da pa se je potovalo precej, pričča enonadsotropna gostilniška stavba, ki daje še danes mogočen vtis. Pri Lipetu se je reklo tej gostilni včasih, kajti gostom je senco nudila stara lipa pred njo.

Danes ni več lipe in ne gostilne in malo je ljudi v vasi, ki se še spominjajo tistih časov. Heferletov stric se jih, saj mu je zibel stekla še med prvo svetovno vojno. Že veliko prej, leta 1878, je njegov ded Jakob zgradil gostilno in hlev. Otrok je bilo pri hiši tisti čas veliko in kljub posestvu in gostilni so si iskali zaslužka po svetu. Oče Henrik je skupaj s šesti tremi brati iskal srečo celo na oni strani velike luže, v Clevelandu. Tam je bil natakar. Leta 1906, ko je prišel čas, da prevzame domačijo, se je vrnil domov. Poročil se je z Marijo iz Podstenic in rodilo se jima je deset otrok. Odraščati tisti čas v Poljanah

— v Kočevske Poljane so jih preimenovali šele pozneje — je bilo tisti čas zanimivo. Po dolini Krke in skozi Črmošnjice je vodila mešatarska pot. Tu preko so od viniškega konca vodili hrvaške vole v Italijo. Pri gostilni so se ustavljali, pili jedli in prenočevali. Srečevali so se s furmani, ki so vozili žagan les iz Roga. Tako je bilo tukaj moč slišati zanimive pogovore, zelo pogosto pa je zavnela tudi pesem. Peto se je nemško pa tudi slovensko.

Heferletovi in večina vaščanov Poljan in višje ležečih vasi so bili namreč Kočevjarji. Govorili so kočevsko in v šoli so se učili nemško. Do leta 1930 je v kraju delala samo nemška šola in takrat je bilo otrok še dovolj. Vas je skoraj opustela šele v prvem letu vojne, ko so se številni Kočevjarji preselili na domove pregnanih Slovencev v Posavju. Heferletovi in nekateri sosedje se niso preselili, a vztrajati in kljubovati je bilo težko. Nekateri zaslepljeni znanci, čeprav prej dobri prijatelji, so postali naravnost sovražno razpoloženi. Obsedel jih je podoben virus, za katerim so danes oboleli Srbi. Sedaj, ko so spoznali svojo zmoto, ne morejo razumeti, kako je bilo to možno, saj so vendar imeli radi te kraje, ki so jih tako lepo negovali.

Tisti čas je bil Ferdo v Novem mestu, kjer se je izučil za čevljarja. Kar spretno se je moral izmikati, da ga na svojo stran ni potegnila katera od vojskujočih se struj. A domače gnezdo se je kljub vsemu razpršilo. Eden od bratov je odšel v partizane, drugi so se razkropili po svetu. Celo v Ameriko in Argentino jih je zaneslo življenje. Ferdo je bil po vojni med prvimi ustanovitelji čevljarjske zadruge, zmetka današnje Industrije obutve. A je moral šilo in kopita kmalu zamenjati za vile in plug, kajti doma je prazna hiša klicala po gospodarju.

Ferdo se za kratek čas odtrga od dela in sede k pomenku v objemu hladnih sten starodavne gostilne. Razpreda spomine na tiste poveljne čase, ko je manjkalo vsega, živine in orodja. »Orali smo vso pomlad, čim je odlezel sneg pa tja do maja, saj je bilo za celo vas na razpolago le nekaj konj,« se spominja. Vas se je počasi spet napolnila. Izpraznjene domove so napolnili novi priseljenci, Slovenci. Tudi Ferdo se je poročil s Slovenko, a v zakonu ni bilo otrok. Žena mu je pred leti umrla, tako da je za vse pri hiši čisto sam. Saj mu je ostal nekdanji gostilniški vinograd. Poldrugi hektar ga je bilo svoj čas, in predno je prišla trtna uš, je bilo na gostilniški mizi vedno okusno domače vino. Danes se je vinograd na Velikem že precej skrčil, a za domačo rabo je pijače še vedno dovolj. Le časa ni in tistega miru, da bi se takole v vroči avgustovski večer usedel pred hram in prislulnih čričkom. Takrat je človek od celodnevne dela preveč zbit, pa leže k počitku.

TONE JAKŠE

Heferletov stric Ferdo s kobilico Cvetko

priče preteklosti

Nagajivi škrat Taus

»Med starejšimi in mlajšimi generacijami je prišlo do neverjetnega psihološkega preloma, ki se izraža tudi v spremenjenem načinu gledanja na svet in njegove pojave. Pri proučevanju zgodovinske preteklosti so me primitivni čuvarji starih izročil, zlasti tisti, ki jih niso »pokvarile« knjige in razumarstvo prosvetljenstva od franconskih enciklopedistov dalje, dostikrat presenetili. Kaj vse vedo o preteklosti, o čemer se zgodovinarjem še ne sanja. Marsikaj so tudi skrili iz strahu, da jih ljudje ne bi imeli za praznovjerne navivne,« je zapisal dolenjski raziskovalec Ivo Pirkovič, katerega zapiski in spoznanja nam služijo za obujanje teh zgodovinskih pričevanj.

Prebivalci Cerovega Loga pod Gorjanci so za sokaščana šteli tudi nagajivega in razposajenega škrate Tausa, čuvarja gorskih zakladov v Hudi peči na Gorjancih, potopljenega zaklada v Krki pri Dobravi in vremenarja. Taus je dragocen tudi zato, ker je identičen s francoskim Dusom iz keltskega izročila. Ne smemo pozabiti, da je škrateva podoba skozi dolga stoletja in celo tisočletja vedno enaka in kaže, kako si ga je predstavljal antični kot tudi srednjeveški človek.

Cerovci so svojega škrate skozi stoletja videvali v enaki podobi. O njem so veliko govorili in spletale so se najrazličnejše zgodbe.

Prisluhnimo pripovedovanju Albine Nučičeve, ki je bila rojena v starem vaškem mlinu v Cerovem Logu in je bila poročena z zadnjim oskrbnikom prežeškega gradu Jožetom Lipajem.

»Z mlajšo sestro Tončko sva nekega dne šli po cesti po cikorijo v trgovino v Vrhopolju. Ko sva se vračali, sva v Gaju nabirali borovnice. Kmalu se je prikazal mali Taus, ki je glasno pokal z bičem. Sestra jo je urno potegnila v bližnji gozd, jaz pa sem se

skrila v visoko rž in gledala škrate, ki je tekkel za sestro. Bil je takšen, kot so ga opisovali tudi drugi vaščani: majhne postave, v zelenem jopiču in rdečih hlačkah, na glavi pa je imel konicasto rdečo kapico s cofkom. Noge, ki so mu gledale izpod hlač, je imel pokrite z luskami, med petami pa šopek dlak, imenovan ficeln, kakršne vidimo pri kozlu.«

Malega škrate sta hkrati videli obe sestri, Tončka in Albina, drugič pa drugi vaščani, zato so lahko spletali zgodbe o škrate tudi na osnovi izvirne izpovedi, ki se je o Tausu ohranila iz preteklosti. Ko se je iz rudarskih rovov na Gorjancih preselil na bregove Krke, so o njem govorili tudi prebivalci najstarejšega trga na Slovenskem — Gutenwertha. Našim prednikom je bil škrate zelo zanimiv in je bil njihov življenjski sopotnik. Človekov individualni razvoj je v starih časih šel zelo počasi, ravno tako proces psihološkega dozorevanja. Moderni čas, povezan z zgodnjo šolo in z vsem, kar pospešuje človekovo dozorevanje, pa ne omogoča, da bi še kdaj kakšen otrok iz Cerovega Loga srečal škrate Tausa. To pomeni, da bodo stara izročila počasi umrla.

Škoda. V času krutega realizma bi bila ljudem še kako potrebna kakšen škrate ali dobra vila, da bi človeka ponesla v čase, ko je skozi pravilčno prizmo naš prednik lepše gledal na ta okrutni svet.

Ni važno, ali gre za legendo ali stvarnost, vsega le ne moremo povezati s t.i. centripetalno projekcijo, ki jo znanstveniki »krivijo«, da ljudje včasih vidijo tudi tisto, kar si sami želijo ali tudi ne želijo, in največkrat v svoji podzavesti. Proizvod takšnih optičnih fenomenov naj bi bil tudi mali škrate Taus, vendar ga ne bi smeli naprtiti na ramena t.i. aidetikov, kamor prištevamo zelo primitivne ljudi, lahko tudi vizionarje, kot je bil npr. Mohamed. Sem sodijo tudi duševni bolniki, pijanci v deliriju in človek z vročino, pod vplivom mamil, v hipnozi in spanju. Recimo, da je škrate Taus resnično obstajal in da ni bil proizvod človekove domišljije, saj le tak je lahko obogatitev naše zgodovinske zakladnice.

SLAVKO DOKL

NAGRADI V TRBOVLJE IN KRŠKO

Zreb je izmed reševalcev 33. nagradne križanke izbral FRANCA GABRIJELA iz Trbovelj in VERO KOVAČIČ iz Krškega. Franc bo dobil denarno nagrado v višini 2000 tolarjev, Vera pa lepo knjižno darilo. Nagradjencema iskreno čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 14. septembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 34. Ovojnico brez poštno znamke lahko tudi osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vstopu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 33. NAGRADNE KRIZANKE

Pravilna rešitev 33. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: FARA, ROMI, AVON, ETEN, VNEBOVZETJ, TRN, SOLZE, MARIJINO, SOKOL, ZV, KARATE, JAMAR, ATOL, SECESIJA, SALTO, MINARET, TIK, SKINK, ORA, ARA, TORKA, CAR.

prgišče misli

Kak narod utegne biti zelo obdarjen s subjektivnimi zmožnostmi, toda če zanemari kultiviranje nižje plasti naše kompletne narave (delavnost, vestno marljivost, zvestoba idejam ter pošten in prizadeven odnos do dela), mu navzlic temu ne bo uspelo zgraditi tistega mostu med idejami in domišljijo ter svetom dejstev, med vizijo in silo, ki omogoča realizacijo.

Š. AVROBINO

zdravnik svetuje

Zastrupitev z živili in gobami

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Najpogostejše so zastrupitve s toksini **stafilokokov**, včasih pa tudi **salmonel**, ki so v pokvarjenem mesu, mesnih izdelkih, jajčnih jedeh, kremah, sladoledu, pecivu. Dogajajo se predvsem v toplih poletnih mesecih. Zastrupitve so čisto množične v menzah, restavracijah, če kuhinjsko in strežno osebje pri pripravi jedil krši higienske predpise. Znaki teh zastrupitev se pojavijo kmalu po zaužitju pokvarjene hrane (pol ure do nekaj ur).

Znaki zastrupitve so slabost, bljuvanje, krčevite bolečine v trebuhu, hude driske, bolečine v mišicah, hiter in šibko tipljiv pulz, zvišana telesna temperatura. Bljuvanje in driska hitro povzročita izsušitev organizma in motnje v ravnovesju elektrolitov.

In kakšna je prva pomoč? Z izzivanjem bljuvanja takoj odstranimo škodljivo hrano iz telesa. Dodamo živalsko oglje. Zastrupljenec naj pije ohlajen nesladkan čaj ali, če ni drugega, vodo.

Pa še nekaj o botulizmu! Botulizem je posebna oblika zastrupitve s hrano, in sicer s toksinom bakterije *Clostridium botulinum*. Ta zastrupitev se pojavi po zaužitju okužene hrane, predvsem mesa, klobas in konzervirane hrane.

Znaki zastrupitve se pojavijo nekaj ur (običajno 6 do 48 ur, pa tudi pozneje) po zaužitju takega hranila, in sicer: huda slabost, žejna, suha usta, rdečica sluznic, težave pri požiranju, motnje vida, dvojni vid, razširjene zenice, počasen pulz, težko dihanje, paraliza mišic obraza, vratu in udov. Sledi paraliza dihalnega centra, zastoj dihanja ter delovanja srca in smrt.

V okviru prve pomoči izzovemo bljuvanje, damo odvajalo in živalsko oglje. Če je potrebno, energično oživljamo.

Zastrupitev z gobami

Te zastrupitve so pri nas razmeroma pogoste v sezoni rasti gob, pa tudi izven sezone, ko ljudje jedo posušene, vložene ali zamrznjene gobe. Zastrupitve z gobami so možne, če jih nabiralec ne pozna dobro in nabira strupene gobe, ali pa, če so užite gobe preostale, ali užite, ko je od njihove priprave preteklo več kot en dan, ali pa so bile pripravljene in nato pregrete. Hranjenje že pripravljenih gob v hladilniku namreč ne prepreči morebitne zastrupitve. Najnevarnejše so zastrupitve s tistimi strupenimi gobami, pri katerih se znaki zastrupitve pojavijo kasno po zaužitju.

Ločimo tri vrste zastrupitev z gobami: — **zastrupitev s sicer užitnimi gobami**, ki so kasneje pokvarjene zaradi nepravilne, nepravčasne priprave ali pogrevanja. Znaki te zastrupitve se pojavijo kmalu po zaužitju in so podobni tistim pri zastrupitvi s pokvarjeno hrano.

nagradna križanka 35

DOLENJSKI LIST	NEOBDELANO ZEMELJSKO	URARSKA DELAVNICA	GR. MIT. KRALJ. KOČ. RINTA. DELO BREZ UČENKA	SUMERSKO BOG NEBA	KEM. SIMBOL ZA NATRULJ	AVTOR JOŽE UDIR	PRIPOMOČEK PRI SVANJU	NAVADE V TRGOVSKEM POSLOVANJU	PRIKRAV. LJALEC MALTE
JUŽNOKO. REJSKO VELEMESTO (ILJKA)						SLAP SVIKA			
ANALIZA SECA									
SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI							MENIČNO JAMSTVO PREBIVALCA KRANJSKEGA		
3 PTICA UJEDA							ENOTA ZA ENERGIJO V JEDRSKI FIZIKI SESTAVINA ZEMELJA PLANA		
DOLENJSKI LIST	REDKEJŠE MOŠKO IME	PREČNI DROG SPREMENJATA STAKANINA		PREVOZNO SPREDAJSTVO ZA TEKOA GORVIA KDO R. KAJ PARA					
NEKDANJA LJUBLJANA				VRSTA AZUSKEGA MEDVEDA SETEV				VEJKO REŠETO	VRELA VODA
AROMA				SESTAVINA SPANJA ČAS BREZ VOJNE				RDEČI KRIZ VRTA UČLA	
NEM. FILOZOF JANG. GEORG. HERMENEVTIKA						DESN. PRITOK DONAVE OKR. ZA NOGOMETNI KLUB			
HERCEGOVEC				NEODAVNO UMRLE SLOV. IGRALEC (BRANE)				ETIOPSKI PLEMISKO NASLOV	
SAMOJED				MAJHNA PERJATA ZIVAL				MRTVOUD	

KRIŽAZ

Bel pulover

Pisali smo že, da so čipke lepe in letos tudi zelo moderne, bodisi kot modni dodatek ali kot celo oblačilo. Prišite se skoraj na vse kose oblačil, na krila, modne korzete, z njimi so obrobjeni rokavi, vratni izrezi, puloverji. Iz belega bombaža spleten pulover z enostavnim luknjičastim vzorcem in s čipkastimi obrobo, z nekoliko globljim vratnim izrezom in ohlapno krojen je tudi zelo udoben in hkrati eleganten. Bel pulover, z rokavi ali brez njih, vsekakor pa dolg, zelo dolg, je lep in moden ne le ob dopustniškem morju, ampak tudi v mestu in prav bo prišel še dolgo v jesen. Pletenje naj bo čimbolj rahlo in kajpada z vzorčkom, kakršnikoli že. Zraven grede tako kratke športne hlače vseh barv kot dolge, oprijete ali elegantnejše, enobarvne, črtaste ali v cvetličnem vzorcu, ki je letos še posebej priljubljen.

Pravilna osvetlitev

Za uspešno delo je med drugim zelo pomembno tudi, koliko in kakšno svetlobo imete. Zato v pisarnah namestite močne svetilke, ki mečejo svetlobo navzgor. Namizna delovna svetilka pa naj ima členasto stojalo, da boste lahko močan svetlobni snop usmerjali po želji. Če imate dve takšni svetilki, usmerite eno v strop, da z razpršeno svetlobo enakomerno razsvetli prostor, druga pa naj meče svetlobni snop na delovno mizo. Zelo priporočljive so delovne svetilke z miniaturnimi fluorescenčnimi žarnicami, ki dajejo dovolj močno svetlobo, porabijo manj elektrike in trajajo dalj časa od navadnih žarnic. Če nimate dovolj prostora, se odločite za delovno svetilko, ki jo pripnete ali privijete na mizo ali steno ali pa jo postavite na tla.

Paradižnik za na pico

Na vrtu je še vedno dovolj zrelih rdečih paradižnikov, iz katerih lahko pripravimo okusen paradižnikov preliv za na pico ali pa ga uporabimo kot dodatek k drugim jedem. Paradižnike zrežemo na koščke in jih toliko časa kuhamo na zmernem ognju, da se zgostijo in razkuhajo. Ko je zmes dovolj gosta, paradižnike pretlačimo skozi cedilo v posodo, ki jo še enkrat postavimo na ogenj. Na 1 liter pretlačene paradižnika dodamo 30 - 35 g sladkorja, 10 g soli, 2 dcl vinskega kisa, čebulo in česen po okusu, poper in še nekaj časa kuhamo. Če želimo, da bo omaka imela okus tudi po papriki, dodamo narezanemu paradižniku tudi narezano papriko. Tako pripravljeno omako še vročo nalijemo v tople kozarčke in jih takoj zapremo. Hranimo jih v hladnem in temnem prostoru.

Čas čebulnic in gomoljnic

Trajne spremljevalke vrta so tudi številne čebulnice in gomoljnice. Čebulnice, ki jih gojimo v vrtu in sadimo od septembra do novembra, cvetijo predvsem zgodaj spomladi, le nekatere tudi poleti in jeseni. Za tiste, ki cvetijo spomladi, je značilno predvsem to, da se pojavljajo v vrtu takrat, ko druge rastline na videz še mirujejo. Zato je za doseganje primerne učinka pomembno, da jih sadimo v večje enotne skupine, po možnosti pa za ozadje uporabimo zelene rastline. Čebulnice so prve znanilke pomladi, zato je prav, da se pojavijo v vsakem vrtu. Najboljša lega zanje je čim bližje hiši. Tam sneg najprej skopni, zemlja se prej segreje in s tem je zgodnejše tudi cvetenje. Več o saditvi pa nam bo vrtnar Martin Zupančič iz Bircne vasi svetloval prihodnjič.

Šola je tu

Množica otrok na cestah in ob njih po deželi in v mestih naznanja jesen. Prve dni šole so se skupaj s šolarji na cesti pojavili tudi miličniki. Šoferji to vemo in smo zato na križiščih in ob prehodih za pešce še posebej previdni. Ko bodo čez nekaj dni miličniki odšli, pa bi bilo napak, če bi na previdnost spet pozabili. Šolsko leto je dolgo, otroci pa vseskozi razigrani, razposajeni in raztreseni. Kaj lahko kdo neprevidno steče čez cesto ali med igro kdo koga celo porine pred naš avto. Na take primere smo sicer lahko pripravljene, težko pa bomo nanje reagirali, če bomo vozili z neprimerno hitrostjo. Torej se spomnimo še enkrat: v bližini šole ali skupine otrok vozimo počasneje in bomo pripravljene na vse!

zanimivosti iz sveta

Zaliv okreva

Vsaka stvar je za nekaj dobra, celo vojna, bi lahko rekli ob najnovejših podatkih o onesnaženju zalivskih voda po lanskoletnem izbruhu bojov in vsem, kar je temu sledilo. Na splošno je znano, da je zalivska vojna povzročila enega od največjih onesnaženj v človeški zgodovini. Na stotine milijonov sodčkov surove nafte je steklo v puščavski pesek in v vode Perzijskega zaliva ali pa zgorelo, pri čemer so nastajali ogromni strupeni oblaki. Toda ravnokar objavljena študija onesnaženju v Zalivu je prinesla naravnost presenetljive zaključke. Res, da so nekatere dele saudske obale dosegli oljni madeži, a že po štirih mesecih jih je apnenec v veliki meri razgradil. Še več: nekateri predeli Zaliva so po vojni čistejši, kot pa so bili pred njo. Školjke, nabrane v Bahrinu, približno na polovici Zaliva, vsebujejo manj naftega onesnaženja, kot so ga v sredini osemdesetih let. Podobne rezultate kažejo tudi obalni sedimenti. Seveda je pri roki tudi najbolj verjetna razlaga za te blagodejne učinke vojne: v Zalivu se je v vsem času krize zelo zmanjšal promet s tankerji, ki sodijo med največje onesnaževalce morja.

Kaj je incest ?

Filmski svet zadnje čase pretresla afera, katere glavni akterji so igralka Mia Farrow, njena posvojena hčerka Soon-Yi ter igralec Woody Allen. Woody je dolga leta živel v izvenzakonski zvezi z Mio, ki ima poleg Soon-yi še več posvojenih otrok, zdaj pa se je vnela ljubezen med Soon-yi, ki je že polnoletna, in Woodyjem. Mediji so seveda takoj zgrabili vročo žerjavico in jo razpihali. Vnela se je javna razprava o tem, ali je ljubezen med Soon-yi, čeprav je polnoletna, in Woodyjem, ki je bil dolgoletni družinski prijatelj, materin ljubimec in tako rekoč očim, legitimna ali pa je že na meji incesta.

Mnenja so zelo deljena, ta razdvojenost pa opozarja tudi na to, da se je v družbi marsikaj spremenilo in da so v modernih družinah, ki so pogosto sestavljene iz ostankov drugih razbitih družin, nekatere nekdanje ostre meje postale zabrisane. Tako je v družinah, kjer si njeni člani dejansko niso v krvnem sorodstvu, tudi v vprašanem incestu. Zgodovinsko gledano je bila prepoved tudi znanstveno utemeljena: spolni odnosi med krvnimi sorodniki naj bi preprečili degeneracijo potomstva. Moderni genetiki sedaj pravijo, da je taka nevarnost močno pretirana. Bolj pomemben razlog, ki govori proti incestu, je kulturni: incest je prepovedan zato, da bi obvarovali družinsko harmonijo in preprečili v njej nastajanje takih razmerij, ki bi spodbujale rivalstvo in ljubosumje. Iskanje zakonskih vezi navzven je imelo včasih pri večjih družinah ali tako

imenovanih klanih še gospodarski in socialni pomen.

Danes incest povzroča predvsem psihične poškodbe. Strokovnjaki pravijo, da osnova družine ni več krvna vez, temveč čustvena. Otrok odrasča v družini in se polagoma ločuje od nje, dokler ni zmožen zaživeti na svoje. »Incest prekinja tak proces,« pravi otroška terapistka Caroline West iz Kalifornije. »Vsak, kdor se hoče vživeti v družino, v kateri so najstniški otroci, bi se moral o teoriji incesta posebej podučiti.« trdi psihiatrinja Domeena Renshaw iz Chicaga. »Kajti otrok hoče pri odrasčanju pogosto tekmovati z naravnimi starši.« Freudovska teorija, da so najzgodnejši spolni vzgibi prav incestoidni, drži in rivalstvo sinov pri materah in deklic pri očetih je naravni del odrasčanja in tako imenovanega Ojdipovega in Elektrinega kompleksa.

Pravno v zvezi Woodyja Allena s posvojenko njegove nekdanje partnerice Mie Farrow verjetno ni moč najti nobenih zadržkov, na drugih področjih pa jih lahko najde marsikdo, odvisno pač, iz kakšnega zornega kota stvari gleda.

Morilski gostje

Komet ali asteroid, ki naj bi pred kakimi petinšestdesetimi milijoni let treščil na naš planet, je najbolj pogosta razlaga za tako nenadno izginotje dinosavrov. Le-ti so bili pred tem celih sedemdeset milijonov let vendar krona živalskega sveta na zemlji. Velikanski oblak dima in prahu, vržen v atmosfero ob udarcu, ki je bil morda enakovreden moči milijona vodikovih bomb, naj bi za nekaj mesecev zaustavil sončne žarke. Zemeljska obla naj bi se pogreznila v temo, globoko zamrznjena. V taki atmosferi so najprej odmrle rastline, potem pa še živali, ki so se od njih hranile. Ko si je zemlja po katastrofi opomogla, je bila na njej odprta pot za razvoj sesalcev in tudi človeškega bitja.

Sedaj poročilo v reviji Science predpostavlja, da se je pred 370 milijoni let, v devonski dobi, na našem planetu zgodila še večja katastrofa, v kateri je komet ali asteroid odplaknil z njegovega obliča kar sedemdeset odstotkov vseh vodnih živalskih vrst. Ameriški in belgijski znanstveniki so v zemeljskih plasteh v Belgiji našli steklena zrnca s premerom komaj 3 milimetre, imenovana mikrotektiti, za katera domnevajo, da so nastala, ko so se silicij in drugi minerali nenadoma stali in nato ohladili zaradi vulkanskega izbruga ali udarca ob zelo visoki hitrosti. Kemična sestavina steklenih zrnca kaže bolj prepričljivo na udarec, to teorijo pa podpirata tudi dva ogromna kraterja, eden na Švedskem, drugi v Quebecu, ki sta nastala pred približno 370 milijoni let, takrat torej, ko so velikanska nebesna telesa treščila na zemljo.

preteklost v gosteh

V Posavju se srečujemo z za to okolje nenavadnimi lesenimi hišami s strmimi strehami, imenovanimi »blockhausi«. Postavili so jih Nemci med 2. svetovno vojno, ko so po nasilni izselitvi Slovencev v teh krajih naseljevali nemško govoreče ljudi. »Blockhausi« so bili v celoti iz smrekovine, topli in trdno zgrajeni, »zbiti kot železo«. Prvotno so bili brez temeljev, postavljeni kar na zemljo. Vsi so bili zgrajeni po istem modelu. Tisti »blokhausi«, ki so jim napravili betonske temelje, les dobro premazali, notranjščino pa izolirali z lesenimi oblogami, bodo lahko še mnogo let služili svojemu namenu. Eden od skrbno vzdrževanih »blockhausov« stoji v Brežicah ob cesti Pod obzidjem. (Pripravila: Ivana Počkar, dipl. etn. v Posavskem muzeju)

Podjetje REAL d.o.o. Novo mesto, Trdinova 2,

zbira ponudbe

za odkup poslovnega prostora v Novem mestu

1. Poslovni prostor meri 113,8 m². Zgrajen je do III. gradbene faze in zaprt. Prostor je v vrhni etaži stavbe poslovnega centra na novi avtobusni postaji v Novem mestu, Roška cesta 1 (smer Dolenjske Toplice). Projektiran je za gostinsko, trgovsko ali drugo ustrezno dejavnost. Možna je tudi pozidava v dva ali tri manjše prostore.

Izhodiščna cena: 2.500 DEM/m² po prodajnem tečaju LB DB d.d. Novo mesto na dan plačila.

Kupcu lahko ponudimo pomoč pri zapiranju finančne konstrukcije po dogovoru.

Dodatne informacije po telefonu 068/25-786.

SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA NOVO MESTO

objavlja razpis za vpis v 1. in 2. letnik oddelkov za izobraževanje ob delu za naslednje poklice:

- ekonomski tehnik, 4-letni program
- prodajalec, 3-letni program
- upravni tehnik, 4-letni program
- administrator, 3-letni program

Vpis v tečaje:

- računalniški tečaji — uvodni in nadaljevalni
- strojepisni tečaj

Kandidati naj se prijavijo v tajništvo šole do 25. septembra 1992. Sestanek z vpisanimi slušatelji bo 28. septembra 1992 ob 16. uri v prostorih šole, Novo mesto, Ulica talcev 3a (telefon in telefax 21-473).

elba

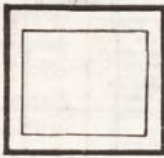
Trgovina na drobno, debelo in inženiring d.o.o.

IZŽREBANE ŠTEVILKE RAČUNOV V NAGRADNI AKCIJI DNE 31. AVGUSTA:

1. BTV 35	ŠT. 2254
2. VRED. BON	ŠT. 2201
3. VRED. BON	ŠT. 2013

ZELO UGODNO!

STIKALA IN VTIČNICE EM LENDA

204,00

282,50

KRKA

V Sektorju za raziskave in razvoj — oddelku biotehnologije

potrebujemo

DIPLOMIANEGA INŽENIRJA KEMIJE za delo na področju analitike. Zaželjene so delovne izkušnje.

Vse, ki so zainteresirani, vabimo, da oddajo svoje ponudbe v kadrovsko službo KRKE v Novem mestu, Cesta herojev 45, v roku 8 dni od dneva objave.

MANA

turistična agencija

PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO, telefon: 068-28-136

Plesni tečaji

Za predšolske otroke

- začetni ob 16. uri
- nadaljevalni ob 17. uri
- zaključna predstavitev staršem s snemanjem na videokaseto

Za mladino in odrasle

- začetni ob 18. uri
- nadaljevalni ob 20. uri

KJE: hotel METROPOL
KDAJ: v petek, 18. 9. 1992

KAKO: uspešno in s sodelovanjem s priznano plesno šolo v Ljubljani.

Za vse, ki ste letos letovali preko naše agencije še dodatni 5% popust. KONKURENČNE CENE!

Vpis in inf: 28-136 — vsak dan od 9. — 16. ure na Partizanski 7.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva 2

telefon: 068/44-558
telefax: 068/44-183

VPISUJE

vsak dan od 8. do 16. ure, razen sobote, v naslednje izobraževalne oblike:

- v programe za pridobitev izobrazbe
- ekonomski tehnik (V. stopnje)
- upravni tehnik (V. stopnje)
- strojni tehnik (V. stopnje in dvoletni in prilagojeni program)
- administrator IV. stopnje

- zbiramo prijave za VIŠJEŠOLSKI program
- poslovna šola Ekonomske fakultete Ljubljana

— osnovno šolo za odrasle

tečaje:

- za voznike viličarjev
- za upravljalce avto in mostnih dvigal
- za upravljalce težke gradbene mehanizacije
- strojepisja
- strojnega pletenja
- krojenja in šivanja
- za strojno šiviljo
- kitare in harmonike

— jezikovne tečaje (začetne in nadaljevalne — za otroke in odrasle)

- nemščine
- angleščine
- ruščine
- italijanščine
- slovenščine (za pripadnike drugih narodov in narodnosti)

— tečaje RAČUNALNIŠTVA

— za podjetja in obrtnike organiziramo tečaje iz:

- varstva pri delu
- kontrole kakovosti
- higienskega minimuma (obnovitvene)

Podrobne informacije lahko dobite po telefonu ali osebno na gornjem naslovu.

PIONIR

UGODEN NAJEM POSLOVNO-PROIZVODNIH PROSTOROV

v METLIKI ob cesti Novo mesto — Karlovac

- v poslovnem objektu v skupni izmeri do 200 m² (pisarne, sanitarije, garderoba, jedilnica z razdelilno kuhinjo)
- v delavnici montažnega tipa »TOGREL« v skupni izmeri 400 m² ter
- dvorišče površine 8000 m².

Objekta sta komunalno opremljena, imata vodovod, električno, kanalizacijo, telefon, asfaltno cesto, parkirišče, javno razsvetljavo in odvod meteorne vode,

v LESKOVCU PRI KRŠKEM — TOGREL

Prostori so različnih velikosti in namembnosti, primerni za opravljanje poslovnih in proizvodnih dejavnosti.

Vse podrobne informacije prejmete po telefonu: GIP »Pionir«, Kettejev drevored 37, Novo mesto.

Telefon:
(068) 21-826, 23-686 (TOGREL)
(068) 58-124, 58-355 (Metlika)

Napisi na stenah postaje podzemne železnice v Tensti v najrazličnejših jezikih nagovarjajo k ljubezni med ljudmi, k miru in sožitju. Prešernovi verzi so našli pravo mesto, čeprav jih razumejo le redki. Helga Henschen je s svojimi stvaritvami poslanstvo opravila, vse ostalo je prepustila ljudem, ki tu živijo. V novjših severnih predmestjih, ki so predvsem bivalna, z lastnimi nakupovalnimi centri, najnujnejšimi uradi ter kulturnimi ustanovami, se je v zadnjem času naselilo zelo veliko prišlekov najrazličnejših ras. Prevelika koncentracija prišlekov pa ustvarja neke vrste geto, ki kaj hitro pride na slab glas. Ko pride do tega, se takega bivalnega okolja vse bolj ogibajo domači prebivalci. Iščejo nova, od tujcev še ne poseljena okolja. Seveda le tisti, ki si to lahko privoščijo. Tisti, ki so na socialni lestevici najnižje, so prisiljeni živeti tam, kjer jim socialna plačuje stanovanje. Tako se pogosto kot sosede znajdejo iz najrazličnejših razlogov izločeni in brezposelni Švedski in tujci. Take razmere so kot ustvarjene za konflikte in res do njih tu najpogosteje tudi pride.

Ko hodim po tržnici v Tensti, ki je bolj podobna bazarju nekje na eksotičnih delih Balkana ali Bližnjega vzhoda, kot pa novemu predmestju skandinavske prestolnice, zbudijo mojo pozornost naslovnice stockholmskih večernikov. Na njih z velikimi črkami piše, da je mlad priseljenec z nožem do smrti zabodel Šveda. Zgodilo se je prav tu v bližini, v predmestnem naselju Jakobsberg. Podrobnosti zvem po radiu, ko vozim proti središču mesta. Priseljenec je bil sedemnajstletni deček iz Azije. Ko se je vračal domov mimo skupine precej pijanih Švedov — teh je v bližini vsake trgovine z alkoholom moč veliko videti že dopoldne — so ga ti obstopili. Izmuznil se jim je in se zatekel v bližnjo blagovnico. Štirje moški so se zapodili za njim in ga pritisnili ob polico. Med

Grob Olofa Palmeja v Stockholmu

Tone Jakše:

NOV POTNI LIST — NOVA EVROPA

3

prerivanjem se je zabliskal nož in eden od napadalcev se je zgrudil mrtev.

Prepričan sem, da bo dogodek, pa naj se na sodišču obrnejo stvari tako ali drugače, še bolj podžgal razpravljanje o tem, ali je prav ali ne, da daje Švedska zatočišče toliko tujcem. Čeprav je bil iz prvega opisa dogodkov tuji deček čisto po nedolžnem na-

paden, in to od večjega števila odraslih mož, in je torej ravnal v hudi stiski, pa je takoj jasno, da se bo zaradi njegovega ravnanja sovraštvo do prišlekov še povečalo. To se najbolj očitno odraža med brezposelnimi in nižjimi sloji prebivalstva, a ga znajo v svoje vode še kako napeljati desničarske sile, ki so sedaj v vladi. Divjanje mladih rasistov po stockholmskih

ulicah to pomlad res ne obeta nič dobrega. Ob tem človek nehote pomisli na našo malo Slovenijo, ki se ji zna kaj kmalu zgoditi kaj podobnega. Slovensko državljanstvo je brez problemov dobilo veliko število tujcev, sedaj pa prihaja k nam še dosti beguncev, za katere se tudi ne ve, kdaj se bodo in če se bodo lahko vrnil v svojo domovino. Vse to skupaj bi znalo biti nevarno kottišče razizma in povzročiti val nasilja, pa še medsebojnega oboževanja, kdo je kriv za nastalo stanje. Deček je za uboj pijanega Šveda v tisti trgovini v očeh marsikaterega Šveda kriv že zato, ker je bil tam, ali z drugimi besedami, ker je prišel na Švedsko, ali še drugače, zato, ker sploh je. Kaj se je dejansko dogajalo, je za večino postranskega pomena.

Val nasilja, narkomanije in vseh vrst drugega kriminala je pljusnil tudi čez Skandinavijo, zlasti čez njena največja mesta. Roko na srce, temu so v veliki meri pripomogli tudi tujci, a zelo tenka plast teh, in verjetno bi jo bilo z malo zavzetosti lahko odstraniti, če ne bi bila tesno povezana z domačim, švedskim podzemljem. Le tako si je moč tudi razlagati še do danes nepojasneno smrt švedskega predsednika, humanista ter svetovnega borca za mir Olofa Palmeja. Bil je eden redkih predsednikov države, ki si je upal stopiti na čelo velike protestne povorke in skupaj z množico pokazati, kaj misli o ubijanju in nasilju. »Amerika, ven iz Vietnama,« je donelo po Stockholmskih ulicah in še sedaj sem ponosen, da sem bil tudi jaz v tisti povorki. Američani so mu zelo zamerili, a so mu počasi odpustili in cenili njegovo pokončno držo, zlasti potem, ko so morali tako sramotno priznati svojo zmoto. Dandanes je ob podobnih grozodejstvih v srcu Evrope svet skorajda nem in ni ga državnik, ki bi stopil na čelo protestne množice.

POTA IN STRANPOTNA

dežurni poročajo

IZGINILA JE DENARNICA - 24. ali 25. avgusta je neznanec na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice ukradel denarnico, v kateri je bilo nekaj deviz in tolarjev. Lastnik iz Buče vasi je oškodoval za 12.000 tolarjev.

SHRANIL UKRADENI CEMENT - Jožef Š. iz Trebnjega je utemeljeno osumljen kaznivnega dejanja prikrivanja, ker je 7. avgusta doma shranil vrečo cementa in apna, čeprav je vedel, da ga je Azis M., delavec SGP iz Ljubljane, ukradel na gradbišču. Omenjeno podjetje je oškodoval za 1.100 tolarjev.

UKRADEL ETUI Z DOKUMENTI - V noči na 26. avgust je neznanec storilec v Šegovi ulici v Novem mestu iz odklenjenega osebnega avtomobila ukradel etui z dokumenti in denarjem ter s tem oškodoval Andreja P. iz Novega mesta za 2.800 tolarjev.

ODSEL Z ALTERNATORJEM - 26. avgusta je neznanec storilec v Trebnjem iz osebnega avtomobila ukradel alternator ter s tem Boža K. iz Mirne oškodoval za 5.600 tolarjev.

BLAUPUNKT - V noči na 31. avgust je neznanec storilec v Ulici Danila Bučarja v Novem mestu vlomil v osebni avtomobil R-4, last Darka C. iz Novega mesta. Odrgrgal je plastično polico z avtoradiokasetofonom znamke Blaupunkt ter vse odnesel. Lastniku je povzročil za 15.000 tolarjev škode.

PRI SEBI JE IMEL ROČNO BOMBO

MIRNA - 31. avgusta so policisti 35-letnemu Francu N. z Mirne v njegovem stanovanju zasegli ročno bombo M - 91, ki jo je pred dnevi kupil v Karlovcu.

NAŠLI MINO

STRANSKA VAS - Delavci Gozdnega gospodarstva Novo mesto so 26. avgusta našli v gozdu pri Stranski vasi mino italijanske izdelave, ki jo je novomeški pirotehnik potem uničil.

POBEGNIL Z MESOM

METLIKA - 22. avgusta je 50-letni Jožef S. iz Črnomlja z osebnim avtomobilom pripeljal iz Hrvaške na mejni prehod Metlika in v vozilu peljal 71 kg mesa, ki pa ga ni prijavil. Ko je carinik odkril, da pelje meso, je napisal zapisnik o zasežbi mesa, saj je šlo za carinski prekršek, nato pa odredil, da lastnik deponira meso v hladilnici Mercator v Metliki. Carinik je osumljenca spremljal s svojim vozilom, vendar mu je ta z mesom vred pobegnil.

ZBIL PEŠAKINJO

NOVO MESTO - 45-letni Borislav Trifkovič je 29. avgusta ob 21.30 vozil osebni avto znamke Wartburg iz Kandije proti Roški cesti v Novem mestu. Ko je pripeljal do križišča Partizanske ter Šmihelske ceste, kjer je pred križiščem zaznamovan prehod za pešce, sta v tistem trenutku prehod za pešce prečkali 35-letna Marica Parapot iz Novega mesta in njena hči. Ko je voznik opazil pešakinjo, je prišel zavirati, vendar je Marico Parapot vseeno zbil. Padla je na pokrov motorja, nato pa po nekaj metrih na cesto. Hudo poškodovano so odpeljali v novomeško bolnišnico na zdravljenje.

KRONIKA NESREČ

VOZIL Z NEPRIMERNO HITROSTJO - 30. avgusta ob 14.45 se je 21-letni Dušan Jerčič iz Gribelj peljal z osebnim avtomobilom R-4 iz Pozemlja proti Gribljam. Ko je pripeljal v naselje Krasinec, v bližino gostilne Kapušin, z neprimerno hitrostjo gleda na stanje na cesti, je ob levi strani opazil pešakinjo, 80-letno Anko Ostelec s Krasinca, ki je prečkala cesto. Prišel je zavirati in se umikati, vendar je vseeno zadel pešakinjo, ki je z glavo udarila v streho vozila, nato pa padla na cesto. Hudo poškodovano so odpeljali v novomeško bolnišnico. Škoda na ploščevini pa so ocenili na 10.000 tolarjev.

Spet so kradli kot srake

Največ lastnikov je bilo ob devize in tolarje — Lastnik zoral njivo s krompirjem, pobirali drugi

NOVO MESTO — Kljub hudi poletni vročini pa tatvin tudi ta pretekli teden ni manjkalo. Nepripravljivi so si priljučali vse, od denarja, ogrlic pa tja do krompirja in kostanjevih drog.

V Dolenji Dobravi je nekdo prišel v hišo, ki jo ima v najemu Ljubo G. iz Ljubljane, in med 23. in 24. avgustom iz spalnice odnesel kar ročno blagajno, v kateri je bilo okoli 700.000 tolarjev in 12.000 nemških mark, nekaj šilingov ter nekaj francoskih frankov. Lastnika je oškodoval za približno milijon 800 tisoč tolarjev. Policisti storilca še iščejo. Iz odklenjene stanovanjske hiše v Kettejevem drevoredu v Novem mestu je med 21. in 22. avgustom neznanec storilec ukradel moško usnjeno torbico, v kateri je imel Danilo K. 4.000 tolarjev, dokumente, žepno uro, očala in ključke. Povzročil je za 35 tisoč tolarjev škode. Zopet drugi nepripravljivi se je 26. avgusta pri Ruhnji vasi splazil po denarnico z denarjem v osebni avtomobil. Lastnika Jožeta M. iz Daljnega Vrha je oškodoval za 30 tisoč tolarjev.

Med 26. in 28. avgustom je neznanec storilec na Brodu vlomil v stanovanjsko hišo ter ukradel televizor, radio in tri ročne ure. Marijo U. je oškodoval za 90 tisoč tolarjev. 28. avgusta zvečer je še neznanec storilec v Dol. Vrhpolju vlomil v stanovanjsko hišo Antona S. in ukradel 650 nemških mark, fotografski aparat znamke Cannon, avtomobilske ključke, iz denarnice pa več kot 6 tisoč tolarjev. Lastniku je s tem dejanjem naredil škode za okoli 50 tisoč tolarjev. 28. avgusta pa je neznanec v Dolenjih Kamencah na dvorišču stanovanjske hiše vlomil v bivalno prikolico ter ukradel žensko torbico, v kateri je imela Rosvita K. iz Avstrije 500 nemških

mark, ogrlico in uhane iz školjk, evro ček kartico, potni list in čeke. Storilec je lastnico oškodoval za okoli 120 tisoč tolarjev.

Nekateri tatovi pa namesto po denarju raje posežejo po bolj konkretnem blagu, kot na primer neznanec, ki je med 22. in 26. avgustom v gozdu pri Učakovcih ukradel 20 kostanjevih drogov za električno napeljavo. Lastnika Matijo H. iz Učakovcev je oškodoval za 40 tisoč tolarjev. Ob dobršen del krompirja pa je bil Ivan P. iz Čučje Mlake, ki je navsezgodaj zjutraj zoral njivo s krompirjem pobirali pa so ga drugi. 32-letna Marinka B. in 22-letna Valerija K. iz Dobruške vasi sta utemeljeno osumljeni, da sta 25. avgusta zjutraj iz prej omenjene njive pobrali okoli 20 kilogramov krompirja in ga odnesli domov. 26. avgusta pa so 34-letni Milan B. in dva otroka iz Dobruške vasi utemeljeno osumljeni, da so istemu lastniku pobrali še 60 kilogramov krompirja.

TRAKTOR MU JE STISNIL GLAVO

ROŽEMPELJ - 29. avgusta sta se 35-letni Janez Špec in njegova žena iz Rožempolja s traktorjem odpeljala v bližnji gozd po drva. Špec je traktor pustil na vrhu klanca v teku, vozilo pa se je začelo premikati. Ko je Špec to videl, ga je poskušal ustaviti, vendar se je traktor prevrnil ter Špecu stisnil glavo ob skalo. Zaradi hudih poškodb je Špec na kraju nezgode umrl.

POŽAR V NASADU HRUŠK

KRŠKO - 28. avgusta ob 14. uri je iz doslej še neznanega vzroka prišlo do požara v nasadu hrušk, ki so last Agrokombinata Krško. Požar je zajel 30 arov nasada. Škoda in vzroki za požar še niso znani.

POŠKODOVAL SE JE PRI DELU

NOVO MESTO - Dvajsetletni Peter Sotlar, delavec podjetja Trim o iz Trebnjega, se je 27. avgusta ob 13.30 hudo telesno poškodoval. Podjetje Trim gradi v Revozu v Novem mestu novo lakirnico, delavec Peter Sotlar pa je tega dne s panelnimi ploščami prekrival streho lakirnice. Ko je stopil na ploščo, ki ni bila pritrjena, je padel 8 m globoko in se hudo telesno poškodoval. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

PADEL Z LESTVE

ČATEŽ - 27. avgusta se je v Termah Čatež ob pol enajsti uri dopoldan zgodila nesreča na delu. 28-letni Franc K. je skupaj s sodelavcem menjaval dotrajano okno na poslovni zgradbi na višini treh metrov. Pri tem je stal na kovinskih lestvi, zgubil ravnotežje in padel ter se lažje poškodoval.

ODNESEL 7 TISOČ MARK

DOLE PRI KRŠKEM - Od 18. julija do 27. avgusta je neznanec iz stanovanjske hiše 37-letnega Marjana Z. iz Dol. pri Krškem odnesel 7 tisoč nemških mark.

• Kdor sprejme darilo, proda svojo svobodo. (Madžarski pregovor)

Gramat Gril d.o.o.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Čeprav še ni pravi čas za trgatve, pa si je neznanec, ki je šel med 23. do 25. avgustom na trgatve v vinograd na Mavrlenu, last Petra Š. iz Kočevja, verjetno mislil, kdor prvi pride, ta prvi melje. S trgatvijo je lastnika oškodoval za 30.000 tolarjev.

• Zdravko S. iz Ljubljane, ki je trenutno na prestajanju zaporne kazni v KPD Mirna, je osumljen, da je 25. avgusta iz kazensko poboljševalnega doma ukradel več orožij. Kljub dobri "šoli" v domu očitno še ni dovolj več v teh svareh, saj so mu delavci doma orodje zasegli v Slovenski vasi. Upajmo, da ne bo poskušal narediti popravnega izpita.

• V noči na 27. avgust je nepripravil v Metliki vlomil v stanovanjsko hišo, kjer je po vsej verjetnosti iskal denar, saj je brskal po predalih in omarah. Odnedel ni ničesar, z vlomom pa je Jožeta M. oškodoval za 3.000 tolarjev. Očitno se ni znašel na pravem mestu.

ZAPELJAL JE V LEVO

VAHTA - 29. avgusta ob 18. uri je 43-letni Igor Milič iz Italije vozil osebni avtomobil znamke Mercedes iz Metlike proti Novemu mestu. Pri Vahti je v ostrem, nepreglednem desnem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na levo polovico ceste. Tedaj pa je iz nasprotne smeri pripeljal voznik kombiniranega vozila, 29-letni Mirsad Bašić iz Ljubljane, ki se je umikal, vendar je vseeno prišlo do trčenja med vozili. Pri nezgodi so se poškodovali: voznik Milič je dobil sled poškodb, sopotnik 44-letni Milorad Čirič se je huje poškodoval, voznik Bašić se ni poškodoval, njegovi trije sopotniki pa lažje: 51-letni Ibrahim Rošić, 38-letni Abdija Miskuč in 48-letni Sulejman Hajrudinovič, vsi iz Ljubljane.

NESREČA TERJALA ŽIVLJENJE

KOČEVJE - V soboto ob 2. uri in 10 minut se je v Dolgi vasi zgodila prometna nesreča, v kateri je umrla 30-letna Lerka Klepec iz Ljubljane. Do nesreče je prišlo, ko je 25-letnega Rajka Kapša iz Šalke vasi, ki je z avtomobilom znamke lada vozil iz Livolda proti Kočevju, zaradi prevelike hitrosti začelo v ostrem ovinku v Dolgi vasi zanašati. Pri tem je trčil v nasproti vozeči avto R 4, ki ga je vozila Klepečeva. Zaradi trčenja je katere prevrnilo s ceste, Kapšev voznik je obrnilo proti Livoldu, vendar je ostalo na desnem voznem pasu. Kapš je pri trčenju dobil lažje poškodbe, vsi štirje potniki v katrici pa so bili huje poškodovani, tako da je Klepečeva je med prevozom v bolnišnico za poškodbami umrla. Njen avto je popolnoma uničen, lada pa ima poškodovano le sprednjo stran.

POŽAR UNIČIL 550 TON SENA

CVIŠLARIJI PRI KOČEVJU - Požar, ki je izbruhnil okoli 1. ure v nedeljo, 30. avgusta, na gospodarskem poslopiju, ki ga uporablja Mercator - KG Kočevje, je uničil 550 ton sene. Uničen je tudi pihalnik in nekaj kmetijskih strojev. Kljub hitri akciji gasilcev iz Kočevja, Šalke vasi, Rudnika, Stare Cerkve in Dolge vasi požara niso uspeli preprečiti. Uspelo pa jim je obvarovati ostala gospodarska poslopija. Do požara je prišlo zaradi samovžiga sene. Škoda pa ocenjujejo na prek 5 milijonov tolarjev.

OSNOVNA ŠOLA STARI TRG OB KOLPI 68342 Stari trg

razpisuje prosto delovno mesto

učitelja slovenskega jezika in vodenje šolske knjižnice.

Zaposlitev je za nedoločen čas. Stanovanje šola ima. Nastop zaposlitve je takoj.

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO ČRNOMELJ, Župančičeva 1 enota LJUDSKA UNIVERZA

RAZPISUJE V ŠOLSLEM LETU 1992/93

1. OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

- a) opismenjevanje
- b) od 5.—8. razreda OŠ

2. PROGRAME ZA PRIDOBITEV IZOBRAZBE

- a) II. stopnja: OBDELOVALEC KOVIN OBDELOVALEC LESA
- b) III. stopnja: BOLNIČAR (možnost prekvalifikacije)
- c) IV. stopnja: KUJAR — NATAKAR VOZNIK PRODAJALEC OBLIKOVALEC KOVIN MIZAR
- d) V. stopnja: nadaljevalni — GOSTINSKI POSLOVODJA nadaljevalni — TRGOVINSKI POSLOVODJA nadaljevalni — STROJNI TEHNIK nadaljevalni — EKONOMSKO-KOMERCIALNI TEHNIK nadaljevalni — PTT TEHNIK
- e) VI. stopnja: VIŠJA UPRAVNA ŠOLA POSLOVNA ŠOLA ORGANIZACIJA DELA

3. SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNI PROGRAMI

- a) nemški jezik: I. do III. stopnja za mladino I. do V. stopnja za odrasle
- b) angleški jezik: I. in IV. stopnja za odrasle I. do V. stopnja za otroke
- c) italijanski jezik: I. in II. stopnja za odrasle
- d) slovenski jezik za Neslovence
- e) strojepisni tečaj za mladino in odrasle
- f) tečaj krojenja in šivanja za mladino in odrasle
- g) strojno pletenje
- h) vodenje knjig v zasebni obrti
- i) deklška šola

Informacije daje Zavod za izobraževanje in kulturo v Črnomlju vsak delovni dan od 8. — 15. ure, prijave pa sprejema do 10. septembra 1992. Prijave sprejema za občino Metlika Ljudska knjižnica v Metliki vsak delovni dan od 8. — 14. ure prav tako do 10. septembra 1992.

Srednja kmetijska šola Grm, Novo mesto, Ševno pod Trško goro 13, razpisuje prosto delovno mesto

PROFESORJA SLOVENSKEGA JEZIKA

Pogoji: Kandidati morajo imeti visoko izobrazbo (profesor slovenskega jezika) in izpolnjevati splošne pogoje po normativih za vzgojo in izobraževanje. Prednost imajo kandidati, ki imajo poleg zahtevane izobrazbe še smer nemški jezik. Delovno mesto je razpisano za zaposlitev za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, poskusna doba je tri mesece. Začetek dela: 1. 10. 1992. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA GRM, NOVO MESTO, Ševno pod Trško goro 13. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUKTIVNOST DELA NOVO MESTO Ul. talcev 3a, tel. 21-319, 21-640

VABI državljanke in državljane REPUBLIKE SLOVENIJE K VPISU V:

- osnovno šolo za odrasle od 5. do 8. razreda (brezplačno)
- poslovodsko šolo trgovske stroke (NAD V)
- Ekonomsko-poslovno fakulteto Maribor, vpis bo v četrtek, dne 17. septembra 1992, od 9. do 12. ure za novince in od 15. do 18. ure za ostale študente
- Višjo upravno šolo Univerze v Ljubljani (prijave sprejemamo do 18. septembra 1992)
- tečaje tujih jezikov za odrasle (angleški, nemški, italijanski, francoski in ruski jezik)
- tečaje angleškega in nemškega jezika za šolske otroke (nudimo tudi individualne inštrukcije iz angleškega jezika)
- tečaje slovenskega jezika za pripadnike drugih narodnosti
- tečaje šivanja in krojenja
- seminarje za vodenje poslovnih knjig
- seminarje za upravljalce centralnih ogrevalnih naprav
- seminarje za vodilne delavce s področja strateškega managementa in marketinga.

— Izvajamo tudi druge oblike izobraževanja po želji naročnikov

— Oddajamo učne in druge prostore v dopoldanskem in popoldanskem času

— Posojamo učno tehnologijo

Prijave za izobraževalne oblike sprejemamo do konca septembra 1992 oziroma do popolnitve skupin. Pokličite nas, radi se bomo odzvali z dodatnimi informacijami!

Zmaga Velenju

21. Lovrekov memorial v Sevnici

SEVNICA — Rokometni klub Sevnica se preteklo soboto na že 21. Lovrekov memorialu ni izkazal le kot dober organizator, temveč so rokometiški, ki tekmujejo v 3. SRL, razveselili svoje privržence z razmeroma dobro, predvsem pa borbeno igro. Tako so si Sevniciani v konkurenci dveh prvotilgašev, Gorenja Velenje in Italca Dobova priborili celo 3. mesto v tekmi s slovenskim drugotilgašem iz Zagorja. Sevniciani so zmagali z Zaščito Zagorje z 18:15 (11:8).

Ko so se Sevniciani v polfinalu pomerili z Velenjčani, pa je bilo na pomoč prvotilgašu presenečenje, saj so domačini proti favoriziranim gostom vodili še nekaj minut pred koncem tekme. Moštvo Mira Požuna, pomočnika trenerja slovenske reprezentance in trenerja slovenskih mladincev, pa je kljub utrujenosti od priprav, na katerih so nabirali predvsem fizično kondicijo, na koncu le postavilo stvari na pravo mesto in ugnalo Sevnico s 14:13 (6:5). Dobovčani pa so v drugi polfinalni tekmi prepričljivo porazili Zagorjane s 17:12 (9:4). Pričakovani finale med obema prvotilgašema je postregel s trdo, pravo možko igro, v kateri so zasluženo, z 10:4 (3:1), zmagali Velenjčani, ki so imeli v svojih vrstah tudi najboljšega igralca turnirja, državnega reprezentanta Boruta Plaskana, medtem ko je lovoriko za najboljšega vratarja prejel njegov klubski tovariš Ivan Vajdl. Najboljši strelca (z 10 zadetki) je bil Sevnican Džemal Hadžiali. RK Sevnica je poskrbel tudi za občinstvo: med gledalci je v streljanju 7-metrov zmagal Sevnican Jože Brežan. P. P.

KEGLJAVKE SE PRIPRAVLJAJO

TREBNJE — Kegljavke KK Merator so pričele s pripravi na prihajajočo tekmovalno sezono. Na programu imajo kondicijske priprave v dvorani v povezavi z vadbo na kegljišču. Vodja ekipe Niko Goleš računa na igralke: Veber, Tratar, Škedelj, Zupančič, Jeraj, Pungartnik, Okoren, Mezgec, Veble in Pust.

Črnomaljski šport pod okriljem zveze

Priprave na ustanovitve športne zveze

ČRNOMELJ — Odbor za šport pri črnomaljskem izvršnem svetu je začel sprejeti nalogo iniciativnega odbora za ustanovitev športne zveze Črnomelj. Po ukinitvi telesnokulturne skupnosti ni namreč nikogar, ki bi skrbel za razvoj, delo in povezanost črnomaljskega športa. Po besedah predsednika odbora za šport, Zvoneta Jakše, želijo s športno zvezo doseči predvsem boljše povezanost vseh občinskih športnih društev in športa v celoti, bodisi da gre za amaterskega ali tekmovalnega.

»Športna društva lahko pričakujejo od športne zveze nov zagon pri svojem delu. Zavedamo se, da so danes težki časi, vendar želimo, da tudi šport najde v občini mesto, ki mu gre. Brez finančnih težav najbrž ne bo šlo, vendar moramo pri občinskih organih doseči, da dobimo zagonska sredstva in denar za najnujnejše delo iz proračuna. To je osnova, da zveza začne s delom. Potem pa se lahko tudi športna zveza zaveže, da bo odzivila delo športnih društev, jim nudila pomoč, skrbel za izobraževanje in izpopolnjevanje kadrov, za množičnost v rekreativnih športih, organizirala tekmovalne in še kaj,« našteva Jakša.

Seveda pa se v odboru zavedajo, da bo zveza začela le, če se bo vanjo vključilo kar največ društev, najbolje pa, da vsa. Sedaj v društvi obravnavajo predlogo sporazuma in statuta športne zveze, ki naj bi jo ustanovili jeseni. Odbor sprejema pripombe k obema dokumentoma, hkrati pa pričakuje tudi predloge za člane organov in vodstva športne zveze. M.B.J.

Zvone Jakša

Podbočje kmalu v močnejši ligi

Potrebujejo dvorano

PODBOČJE — »Pobi« iz okolice Podbočja, ki so pred sedemnajstimi leti ustanovili košarkarski klub, so verjetno zelo ponosni na sedanjo ekipo, ki je lansko leto izpolnila dolgotrajni cilj — uvrstila se je v prvo slovensko ligo.

Trenutno so edini klub na območju Bele Krajine, Dolenjske, Posavja in Zasavja, ki nastopa v prvi košarkarski ligi Slovenije. Predstavlja poseben fenomen, saj nosijo ime svoje vasi, a ne morda zato, ker bi bili tako zaverovani domoljubi, temveč enostavno zato, ker ne morejo dobiti generalnega sponzorja. Pri klubu imajo posebno skupino ljudi, ki je navezala stike z najmočnejšimi podjetji regije in širše okolice. Z njimi sklepajo sporazume o propagiranju in si na ta način zagotavljajo sredstva za svoje delovanje, ki so, mimogrede povedano, najnižja med vseni podobnimi klubi v državi.

Mnoge slovenske ekipe so se zdaj okrepile z igralci iz delov nekdanje Jugoslavije, Podbočani pa si tega ne morejo privoščiti. V klub so sicer poskusili pripeljati košarkarja Bosne, vendar jih je streznila njegova zahteva po 200.000 DEM. Kljub vsemu je stroškov veliko. Poleg rednih za delo kluba, potne stroške igralcev, ki prihajajo na vsakodnevne treninge iz raznih krajev Slovenije, za vzgojo podmladka in za priprave tekmovalcev se jim obetajo tudi večji investicijski stroški. Dvorana OŠ Podbočje sicer ustreza vsem kriterijem za dobro tekmovalno, nima pa prostora za več kot 300 natlačeni gledalci.

Kot pravi Ivan Navoj, predsednik kluba, jim oblasti govorijo, naj se obnašajo tržno, a kaj, ko nimajo za to pogojev. »Zdaj je pred nami odločitev. Če želimo še naprej igrati v prvi ligi, bomo morali svoje delo profesionalizirati, plačevati igralce, uvesti močno upravo, si poiskati generalnega sponzorja in kjerkoli v občini zagotoviti dvorano z najmanj tisoč gledalci, da bo kakšen zaslužek od vstopnin in da bomo lažje sklepali pogodbe o reklamiranju s podjetji. Tem namreč ni vseeno, koliko gledalcev vidi reklamo.«

Kljub vsemu ima tudi Košarkarski klub Podbočje letos močnejšo ekipo kot lani, k čemur je prispevalo nekaj novih, mladih in perspektivnih igralcev. Na 12-dnevni pripravah ob morju in v hribih so si nabrali kondicijo, tako da računajo, da si bodo za sezono 1993/94 izbral nastop v zeleni, močnejši ligi. Trenutno namreč igrajo v rdečem delu prve slovenske lige, kjer se uvrščajo med najboljšo košarkarje. Naj še dodamo, da najboljši štiri ekipe zelene lige igrajo v play offu za naslov prvaka Slovenije s štirimi najboljšimi ekipami iz prejšnje sezone, ki nastopajo skupaj s košarkarji Avstrije, Češke in Madžarske v posebni super ligi.

B. D.-G.

VAŠKI KLUB V DRŽAVNEM RANGU — Košarkarji iz Podbočja računajo na uvrstitev v zeleni del prve državne lige.

Niso jih mogli premagati

Nedeljska tekma med novomeškimi nogometaši Studia D in Koprčani se je končala z 0:0

NOVO MESTO — Nogometaši novomeškega Studia D so v nedeljo imeli izrazito premoč, vendar jim ni uspelo premagati žilavih gostov iz Koprca. Gostom je pomagal tudi sodnik Žunič iz Kranja. Tekme sta se razšla brez odločitve (0:0). Gostje iz Koprca so srečno odnesli točko z vročega igrišča v Portovaldu, kjer so gostitelji tako rekoč igrali pred enim golom, vendar je bila mreža gostujočega vratarja kot začarana. Gostje, ki imajo bogate nogometne izkušnje, so vse stavili na eno karto in to se jim je ob neučinkoviti igri napadalec Studia D bogato obrestovalo. Takšna igra »mačke z mišjo« bi morala prinesiti popoln uspeh Novomeščanom, vendar, ker je žoga okrogla, se je pač zgodilo tisto, kar je malo kdo po prvih taktih igre pričakoval.

Sodnik Žunič, ki je očitno bil naklonjen Primorcem, je kar dvakrat zamažil, ko so

USPEŠNO KONČANA SEZONA V MOTOKROSU

V letošnji sezoni je imel motoklub Mel iz Novega mesta v kategoriji 60 ccm štiri tekmovalce. Favorita Gregor Mede in Matej Žvan sta morala prvo mesto na državnem prvenstvu prepustiti Tadeju Tajnikarju iz Slovenskih Konjic in tako osvojila drugo in tretje mesto. Na prvi dirki v Sotini je zmagal Gregor Mede pred Žvanom in Tajnikarjem, na drugi dirki v Dolenjskih Toplicah pa je Mede dvakrat padel, zato mu je zmaga ušla iz rok. Zmagal je Tajnikar, zelo dober drugi je bil Sašo Popovič, prav tako iz Mela, tretji pa Žvan. Tretji dirki v Slovenskih Konjicah je zmagal Tajnikar, drugi je bil Žvan, tretji Mede. Odločilna zadnja dirka je bila v Dolenjskih Toplicah. Tu je slavil Mede pred Tajnikarjem, Jaka Može je bil tretji, Žvanu pa je v obeh vožnjah na žalost odpovedal motor. Na štirih dirkah sta bila samo dva zmagovalca: Tadej Tajnikar iz Slovenskih Konjic in Gregor Mede iz Mela, ki sta zmagala vsak po dvakrat. Skupni zmagovalac je tako Tajnikar, ki ima še eno drugo in eno tretje mesto, Mede pa ima še eno četrto in tretje mesto. 23. avgusta je AMD Slovenske Konjice pripravil še zadnjo dirko, kjer so se zbrali skoraj vsi najboljši tekmovalci, vendar ni šela za državno prvenstvo. Zmagal je domačin Tajnikar pred Melovcema, Medetom in Možetom. Z zmago v članski konkurenci do 80 ccm pa je uspeh motokluba Mel dopolnil še Mežnar. Rezultati letošnje sezone kažejo, da bi v naslednji sezoni od omenjenih tekmovalcev pričakovali tudi državnega prvaka vsaj v eni kategoriji.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

Rokometiški KVM iz Ribnice so odigrali prvo prijateljsko tekmo v pripravljalnem obdobju. Srečanje proti Zametu z Reke so odigrali v Delnicah in nasprotnika premagali z rezultatom 21:20 (10:11). Ta vikend so Ribničani bivali v Glažuti na »vikend« pripravah. Trener in igralec Janez Ilc je povsem zadovoljen s potekom priprav, v katerih ekipa posveča precejšnjo pozornost fizični pripravi posameznika.

Vse kaže, da bodo igralci namiznotiškega kluba Melamin iz Kočevja, ki so se uvrstili v prvo državno ligo, imeli precejšnje težave z nastopi v tem tekmovalnem rangu. Po besedah trenerja Marjana Oražma, je najboljši igralec kluba in lige, Gregor Komac, nepričakovano in mimo vodnosti kluba podpisal pogodbo s prvotilgašem Gornjo Radgono. Pogožaj v klubu je tako negotov, da trener Oražem razmišlja o odstopu igranja v prvi ligi.

Pred kratkim so v Šalki vasi pri Kočevju na pobudo tamkajšnjega odbojkarkega kluba in prijateljev rekreacije zgradili peščeno igrišče za odbojko. Kljub pasji vročini, ki te dni žge, je med rekreativci velik interes za »beach volley«, saj je peščena površina zasedena od jutra do mraka.

Letošnji, sicer tradicionalni sejem suhe robe in lončarstva v Ribnici bodo popestrile številne športne prireditve, ki se bodo pričele v petek, 4. septembra, z rokometnim turnirjem, na katerem bodo igrali domači KVM, Kolinska Slovan in reški Zamet. Istega dne se bo začel dvodnevni teniški turnir v Loškem Potoku za dvojice. 4. in 5. septembra bo dvodnevni turnir v malem nogometu v Dolenji vasi. 5. septembra bodo igrali šahisti v Ribnici, 11., 12. in 13. septembra pa bo v Sodražici balinarski turnir. M. G.-č.

SREČANJE PLANINCEV NA GORJANCIH

V nedeljo, 6. septembra, bo že drugo Srečanje planincev na Gorjancih. Odhod bo ob 7. uri izpred Agroservisa v Žabji vasi. Posamezne skupine bodo vodili planinski vodniki. Po vzponu na Trdinov vrh bo prireditev popestrjena z glasbo pri planinskem domu pri Gospiščini. Povratek bo iz Gabrja. Avtobusi bodo odpeljali ob 20. uri.

TURNIR V MINI NOGOMETU V TREBNJEM

TREBNJE — V športnem centru Vita v Trebnjem se bo v soboto, 5. septembra, ob 9. uri pričel turnir v mini nogometu ob praznovanju praznika občine Trebnje. Turnir bo potekal na teniških igriščih z umetno travo. V ekipi igrajo trije igralci brez vratarja, igra pa se na male gole. Prijave sprejemajo do petka do 20. ure, ko bo tudi zbiranje v športnem centru Vita. Sistem tekmovalništva je tak, da vsaka ekipa odigra najmanj dve tekmi. Prijavnina je 3.000 tolarjev, v to pa so vključeni tudi štirje obroki hrane za vsako ekipo. Najboljši bodo prejeli pokale in praktične nagrade.

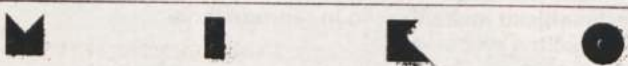
NA PRIPRAVE V GOTENICO

KOČEVJE — Rokometiške Opreme so odigrale dve prijateljski tekmi. Srečanje s kranjsko rokometno ekipo se je končalo z rezultatom 20:20, na drugi tekmi so izgubile z zagrebško Trešnjevko s 27:23. Včeraj so odigrale še tekmo s splitsko Dalmo, konec tedna pa bodo odšle na priprave v vadbno-oskrbni center Gotenico. Sicer pa se bodo rokometiške Opreme v prvem kolu evropskih pokalnih zmagovalk pomerile s podravko iz Koprivnice. Tekma bo v Ribnici.

AVTOBOM: ILIRIJA (2:1)

KOČEVJE — V vseh devdesetih minutah so domačini močno napadali in imeli stalno pobudo. Pri tem so si priigrali štiri priložnosti, ki jih napadalcem niso znali izkoristiti. Očitno je, da se v vrstah domače ekipe v tem trenutku vse vrti okrog najboljšega igralca in strelca Komočarja, ki je na tej tekmi dosegel oba zadetka. V priložnem kolu, v katerem bo nastopil tudi vezni igralec Merdanovič, pa bodo Kočevci igrali v Turnišču.

ZNANI PRVAKI MOTOKROSA — Z deveto dirko v vseh treh razredih (80, 125 in 250 ccm), ki si jo je v dolini pod Kalom v Šentvidu pri Stični ogledalo več tisoč ljubiteljev tega vratolomnega športa, so znani tudi prvaki letošnje sezone: Sašo Kragelj (Orehova vas) v razredu do 80 ccm, Boštjan Kampuš (Radenci) v razredu do 125 ccm in Jani Sitar (Sitar team), ki po padcu Juhantva v prvi vožnji ni imel prave konkurence v najmočnejšem razredu. Od dolenjskih tekmovalcev se je z najboljšo prvo vožnjo izkazal domačin Alojz Fortuna ki bo v skupni uvrstitvi gotovo srebrn.

»MIRRACOMERC« Sevnica

vas obvečajo, da so odprli dva nova salona italijanske in domače keramike v zahodnem stilu. Poleg tega nudijo vse vrste barv, lakov, pleskarskega in keramičarskega orodja, sanitarno keramiko in še veliko ostalega blaga.

V NOVEM MESTU, Partizanska 21, (Kandija) pri Bistroku Bobič, tel. 068/28-950;
V BOŠTANJU (Obrtna cona) pri SEVNICI nasproti »Steklarstva Mlakar«, tel. 0608/81-530;

OBIŠČITE SALONE MIKO IN SI OGLEJTE, KAJ PONUJA EVROPA.

KONKURENČNE CENE
BOGATA PONUDBA

DO 35% POPUST

ZA TAKOJŠNJE PLAČILO

OKNA — VRATA — SENČILA

BREZOBRESTNO POTROŠNIŠKO POSOJILO

JELOVICA

NOVO MESTO Ob potoku 5, 068/22-772,
METLIKA Vinogradniška 41, 068/58-716,
KRŠKO CKŽ 21, 0608/21-236

SREDNJA TEHNIŠKA IN ZDRAVSTVENA ŠOLA NOVO MESTO

objavlja razpis za šolsko leto 1992/93 za vpis v oddelke IZ-OBRAŽEVANJA ODRASLIH v naslednjih usmeritvah:

1. STROJNA USMERITEV

a) Program: STROJNIŠTVO
Poklic: STROJNI TEHNIK (V. stopnja)
Izobraževanje traja 2 leti. Vključijo se lahko udeleženci s končano poklicno kovinarsko ali poklicno avtomehaniško šolo ali z uspešno končanim programom za kovinarstvo in strojništvo.

b) Program: STROJNIŠTVO

Poklici:
— Oblikovalec kovin
— Preoblikovalec in spajalec kovin
— Monter in upravljalac energetskih naprav
— Mehanik vozil in vozniških sredstev
— Strojni mehanik

za udeležence, ki so uspešno zaključili 8. razred osnovne šole in so zdravstveno sposobni opravljati poklice tega programa. Vključijo se lahko tudi udeleženci, ki imajo nedokončano poklicno kovinarsko šolo, poklicno avtomehaniško šolo ali nedokončan program kovinarstva in strojništva različnih smeri, ter udeleženci, ki so uspešno opravili SKR program kovinarske usmeritve. Izobraževanje traja 3 leta za udeležence s končano osnovno šolo.

2. ELEKTROTEHNIŠKA USMERITEV

a) Program: ELEKTROTEHNIKA
Poklic: ELEKTROTEHNIK — ELEKTRONIK (V. stopnja)
Vključijo se lahko udeleženci s končano poklicno elektro šolo oziroma s končanim programom elektronika, smeri elektrika-elektronik.

Izobraževanje traja 2 leti.
b) Program: ELEKTROTEHNIKA
Poklic: ELEKTRIKAR — ELEKTRONIK (IV. stopnja)
Izobraževanje traja 3 leta za udeležence s končano osnovno šolo.

3. CESTNOPROMETNA USMERITEV

Program: VOZNIK
Poklic: VOZNIK (IV. stopnja)
Vključijo se lahko kandidati z uspešno končanim 8. razredom osnovne šole ali katerikoli SR programom, ki so zdravstveno sposobni opravljati dela v tem poklicu. Izobraževanje traja 3 leta za udeležence s končano osnovno šolo.

4. LESARSKA USMERITEV (disi. oddelek SLŠ Škofja Loka)

Program: LESARSTVO
Poklic: LESARSKI TEHNIK (V. stopnja)
za udeležence, ki so končali IV. stopnjo te usmeritve, če bo dovolj prijav. Izobraževanje traja dve leti.
Program: LESARSTVO
Poklic: LESAR ŠIROKEGA PROFILA (IV. stopnja)
za udeležence s končanim 8. razredom osnovne šole, če bo dovolj prijav. Izobraževanje traja tri leta.

5. KEMIJSKA USMERITEV

Program: KEMIJSKA DEJAVNOST
Poklic: KEMIJSKI TEHNIK (V. stopnja)
za udeležence, ki so končali IV. stopnjo te usmeritve. Oddelek bo, če bo dovolj prijav. Izobraževanje traja dve leti.

6. TEČAJI IN SEMINARJI

Za potrebe delovnih organizacij organiziramo in izvajamo različne tečaje, seminarje in funkcionalno izobraževanje:
— za voznike viličarjev
— za upravljalce mostnih žerjavov
— za upravljalce lahke in težke gradbene mehanizacije
— za varjenje: osnovni in nadaljevalni (REO, TIG, MAG, plamensko...)
— druge oblike funkcionalnega izobraževanja
— osnovni tečaj računalništva (DOS, WS, WP, DBASE, PARADOX, QUATRO-PRO)
— seminarje za osnove regulacij in krmiljenja
— seminarje za računalniško vodenje obdelovalnih strojev
— različne oblike prekvalifikacij nezaposlenih oziroma tehnoloških presežkov delavcev

6. AVTOŠOLA

a) Organiziramo tečaje iz cestnoprometnih predpisov za voznike A, B, C, D in E kategorije ter voznike koles z motorjem in delovnih strojev.
b) Izvajamo poučevanje motornih vozil B, C, D in E kategorije po konkurenčnih cenah.
c) Permanentno izobraževanje poklicnih voznikov, zaposlenih v cestnem prometu. Izobraževanje je predpisano z Zakonom o varnosti cestnega prometa (159. člen).
d) Organiziramo preizkuse znanja voznikov vseh kategorij po 159. členu Zakona o varnosti cestnega prometa (notranja kontrola).

Prijave za vpis vložite kandidati v oddelku za izobraževanje odraslih, soba 160, do vključno 17. 9., ko bo informativni sestanek vseh prijaviteljnih, razen za tečajne oblike izobraževanja in avtošole, ki potekajo vse leto. Podrobnejše informacije dobite po telefonu 25-207, int. 13 in 14, ali osebno.

Razvrednotenje protifašističnega boja in sprave

Ob obisku V. Levstka

Kampanja ob prihodu Vinka Levstka je klasičen primer politizacije konkretnega sodnega primera in njegovega zlorabljanja v politične namene v predvolilnem času. O krivdi ali nekrivdi Vinka Levstka lahko razsaja je sodišče brez pritiskov in preudarnosti odločitve. SDP Slovenije se ne misli spuščati v politične razprave z bivšim domobranskim podoficerjem in vojnomo, ki je osumljen vojnih zločinov.

Odlučno nasprotujemo poskusom, da se Vinko Levstek uporabi kot trojanski konj prizadevanj za razvrednotenje NOB in zgodovinskega pomena protifašističnega boja nasploh. Osvobodilni boj je bil del svetovne protifašistične zveze, ki je ustvarila temelje današnje demokratične Evrope. Zato smo ogroženi nad poskusi, da se sodelavce okupatorja prikazuje kot nedolžne žrtve, za krivce pa prikaže tiste, ki so z junaško uprli okupacije v najtežjih trenutkih za obstoj slovenskega naroda. Takšen način ponovnega odpiranja zgodovinskih ran lahko izniči pravno prizadevanja in poruši vzdušje medsebojnega političnega zaupanja, ki je bilo vzpostavljeno s sporazumom parlamentarnih strank ob plebiscitu. Prizadevali si bomo, da bo najširša slovenska in mednarodna javnost spoznala resnično bistvo poskusov razvrednotenja protifašističnega boja in sprave.

Politična direkcija SDP Slovenije
dr. CIRIL RIBIČIČ

Med osumljenimi predsednik SNS Zmago Jelinčič

Sporočilo za javnost

Ministrstvo za notranje zadeve je na zahtevo javnega tožilca in na podlagi odredb preiskovalnih sodnikov 26. in 27. avgusta 1992 opravilo več preiskovalnih dejanj pri osebah, ki so utemeljeno osumljene hudih kaznivih dejanj zoper splošno varnost, izdelovanja in pridobivanja orožja in pripomočkov, namenjenih za kazniva dejanja, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali razstrelivnih snovi ter nedovoljenega trgovanja z orožjem. Aktivnosti so potekale na območjih UNZ Celje, Kranj, Ljubljana in Maribor, z njimi pa je bilo zajetih 18 oseb.

Dosedanje ugotovitve, izjave in najdeni dokazni material kažejo, da so osumljene osebe v različnih časovnih obdobjih in po različnih krajih v RS pripravljale in tudi že izvedle huda nasilna dejanja z namenom ogrožiti varnost ljudi in premoženja (izdelovanje eksplozivnih naprav, izdelovanje pripomočkov, namenjenih za izvrševanje umorov, zbiranje, prodaja in druge oblike prometa vojaškega in civilnega orožja, podtaknitev vsaj ene eksplozivne naprave in podobno).

Med osebami, ki so vpletene v omenjena kazniva dejanja, je tudi Zmago Jelinčič, pri katerem je bila opravljena hišna preiskava v njegovem stanovanju in poslovnih prostorih banke.

MINISTRSTVO
ZA NOTRANJE ZADEVE RS

Izjava za javnost

Ob aretaciji predstavnikov SNS in g. Jelinčiča

V zvezi z aretacijami in hišnimi preiskavami zoper predstavnike Slovenske nacionalne stranke, daje Liberalna stranka najslednjo izjavo za javnost:

Navedeni postopki državnih organov so bili glede na javno objavljene izpovedi (članek v Slovencu) in informacije nedvomno opravljeni na zelo nenavadnem način, v nasprotju z načeli profesionalnega delovanja organov za notranje zadeve in zvezani z neprimerno publiciteto. Predvsem se zastavlja vprašanje, ali policija za svoje akcije ni mogla izbrati primernejšega časa, kot je prav dan samega kongresa te stranke? S tem se ustvarja neprijeten vtis, da bi lahko bile te policijske akcije tudi politično motivirane. Liberalna stranka zahteva, da je o vseh teh postopkih in rezultatih akcije slovenska javnost natančno obveščena. Vsem osumljenim mora biti zagotovljena kvalificirana pravna pomoč. Če bi bila ugotovljena prekoračitve pooblastil državnih organov v teh postopkih, bo Liberalna stranka do slednjega zahtevala uveljavitev njihove odgovornosti. Obenem Liberalna stranka poudarja, da principialno odklanja vsakršne metode političnega ali državnega terorizma, ne glede na proklamirane cilje.

Liberalna stranka
Predsednik:
FRANC GOLJJA

Dvigam glas moralnega ogorčenja

Sporočilo dogajanja okrog vrnitve Vinka Levstka je, da so moralni zmagovalci svetovne vojne tisti, ki so prisegli zvestobo okupatorjem

Še tako huda predvolilna srbečica, še tako nujna potreba spreobrnencev, da bi javnosti dokazali svojo spreobrnitev, še tako kisle novinarske kumarice v avstrov ne morejo biti sprejemljivi opravičili za način, s katerim poskušajo stranke skrajne desnice utreti vrnitev v domovino bivšemu domobrancu in domnevemu vojnemu zločincu.

Sporočilo celotnega dogajanja okrog te vrnitve je namreč, da so moralni zmagovalci druge svetovne vojne v Sloveniji tisti, ki so prisegli zvestobo okupatorjem in se z njegovim orožjem borili proti edinim praviim zaveznikom antifašistične koalicije ter za ceno strahotnih žrtv in trpljenja, skupaj z njimi, v tej vojni tudi zmagali. Če je komu to prav ali ne, del te koalicije je bila tudi partizanska vojska, politične sile, zbrane v takratni OF. Rezultat tega zavez-

ništva je bila osvobodena in prvič v tisočletni zgodovini tudi ozemelsko povečana Slovenija!

Ta rezultat je vgrajen v najboljše, kar tvori samozavest, kulturo in zgodovinsko identiteto slovenskega naroda. Nobene dvoma ni, da domobranec za demokratični sodobni svet nima niti enega za ta svet upoštevanja vrednega argumenta, da bi na to bil lahko ponosen. Ali pa je bil kdo tudi vojni zločinec, pa je stvar, ki mu jo lahko dokazuje samo sodišče v neoporečnem pravnem postopku.

Dokler ta postopek ni bil še niti prav začel, kaj šele končan, pa tudi za ta primer velja, da je osumljenec nedolžni, dokler mu ni krivda dokazana. Pravico ima, kot vsakdo v pravni državi, da ga tako tudi obravnavamo. Omogočiti osumljenemu, da se šopiri kot heroj, da

moralno izničuje svoje politične nasprotnike, prišepetava potencialnim pričam zoper njega, da ni varno pričati, da je prenehalo biti moralno nujno prepričati tistim, ki so vojne zločine zagrešili, da bi jo odnesli brez kazni, ne zavoljo preteklosti, ampak zavoljo prihodnosti.

Bedasto bi se bilo pustiti speljati v dodatno politizacijo sodnega postopka, ki mora nepristransko ugotoviti krivdo ali nedolžnost osumljenca za vojne zločine. Tako politizacija si nedogovorno in pomiglavo privoščijo samo tisti, ki so za svoj vzpon na oblast pripravljivi porušiti vsak pravni red in poseči, po kakršnih koli sredstvih. Neodgovorno pa bi bilo molče gledati, kako rablji postavljajo žrtve in njihove žrtve krivci. Demokratični svet ni pozabil, da je zrasel iz zmage nad nacizmom, da vojni zločini ne zastarajo, da je znamenje najnevarnejše ideološke zaslepljenosti in tiranije vsak poskus spreminjati zgodovinska dejstva v skladu s potrebami strankarske dnevne politike. Slovenijo vidim kot del tega demokratičnega sveta.

Zgodovina se je zgodila. Da se ne bi ponovila, dvigam svoj glas moralnega ogorčenja zoper taka ravnanja, ki zanikajo spravo, ki nas vračajo k tistemu v naši nacionalni preteklosti, kar bi morali poznati, razumeti, pomniti — in nikoli več ponoviti.

SONJA LOKAR
dolenjska poslanka SDP

Obračun v Grobljah tretjič

Odgovor gradbenega odbora na odgovor Ernesta Koligarja v zvezi z odmero prispevka za obnovitev ceste

Vaščani se sprašujemo, zakaj Ernest Koligar laže, ko vsi vemo, da ni tako, kot pravi. Vaščani smo imeli sestanek za obnovitev ceste v vasi Groblje v mesecu marcu, obveščeni so bili vsi, če pa kdo ni hotel priti, je to njegova stvar. Dogovorili smo se za vsoto, ki naj bi jih plačala vsaka hiša, in to glede na osebni dohodek in velikost zemlje. Tudi Koligar je bil na enem sestanku, kjer so se dogovorili za 18.000 tolarjev. Najvišja tarifa, kot pravi, da jo ima on, je bila 30.000 tolarjev, potem 24.000, 22.000, 20.000 in šele nato 18.000 tolarjev. Plačali smo v treh obrokih: prvi obrok 5. aprila letos, drugega 21. aprila in tretjega 24. maja. V tem času pa Koligar ni plačal. Imeli smo zopet sestanek v gasilskem domu, a se ga ni udeležil, čeprav je gasilski dom le 50 m od njegove hiše. Sklenili smo mnenja, da ga še enkrat prosimo, naj podpiše pogodbo in plača, česar v dveh mesecih ni plačal. Ker ni pristal, smo mu res zagrozili, da bomo posekali živo mejo, ki raste na cesti, in to tudi storili. Nakar je hotel Koligar to prepričati z elektriko, ki jo je napejal v mejo, in s polivanjem solne kisline po fantih, za kar so tudi dokazi.

Da pa nima finančnih sredstev, laže, oba z ženo sta zaposlena v Iskri, kjer gre sicer bolj slabo, vendar sta sinova zaposlena v IMV Revoz, popoldan pa Koligar dan za dnem dela na črno mizarstva dela. Doma ima dva nova opel kadeta. Nihče ga ne more prisiliti, da plača za asfalt, naj pa vsaj nekaj plača in tisto bo

BLOŠKI KMEČKI PRAZNIK

NOVA VAS — Tradicionalna prireditve na Bloški planoti, ki je bila v nedeljo, 30. avgusta, slovi po svoji izvornosti, predstavitvi že pozabljenih kmečkih del, po tekmovalju v veččinah kmečkih opravil, zlasti pa po priljubljenih konjskih dirkah. Ne gre pozabiti množice kulinarčnih dobrot, ki jih pripravijo kmečke gospodinje. Prireditve je odprl in pozdravil cerkniški župan, tudi član pevskega zbora Snežnik, ki je nastopal na slovesnosti. V kratkem nagovoru je predsedniški kandidat SLS in poslanec v republiškem parlamentu dr. Stanko Buser predstavil pomen bodočih volitev in nekaj misli posvetil svoji kandidaturi.

A. KOŠMERL

Ne potrebni zapletiti ob Kolpi

Kdo in zakaj bi rad sprl ljudi v deželi Klepca?

OSILNICA — Zgornja kolpska dolina, dežela Petra Klepca, je bila že od nekdaj enotna. Ljudje so živeli in umirali ne glede na občinske, republiške in državne meje. Zdaj pa se vse zapleta.

Sola v Osilnici bo letos zaprta, ker bi imela le dva slovenska učenca. Ostalih 12 iz bližnje hrvaške vasi Hrvaško se bo poslej raje vozilo v 15 km oddaljeni Brod na Kolpi, Čabar, Plešče, ali celo v Delnice in drugam. Iz Hrvaškega do šole v Osilnici pa ni niti pol km, poleg tega pa so šolarji iz tega kraja od nekdaj obiskovali šolo v Osilnici. To «novost» so dosegli starši hrvaških šolarjev, ki so tudi razširili govorico, da bi morali hrvaški šolarji v Osilnici zdaj plačevati malico, zanje bi bilo treba plačati šolnino in tudi ob nadaljevanju šolanja v hrvaških šolah bodo morali delati sprejemne izpite. Svet KS je starše šolarjev in druge obvestil, da vse to ne drži in da bo s slovenske strani ostalo vse, kot je bilo doslej in da upajo, da bo isto veljalo tudi za slovenske šolarje, ki obiskujejo šole na Hrvaškem. Pa ni nič pomagalo. Šola v Osilnici bo

J. PRIMC

NAJTEŽJI KRAP NA SUHEM — Boris Zupanc iz Mahovnika pri Kočevju je 27. avgusta uplenil v Rinži pri Marofu 88 cm dolgega in 15,60 kg težkega krapa luskarnarja. To je rekordni plen in sploh najtežja ulovljena riba na območju voda, s katerimi upravlja Ribiška družina Kočevje. Srečni uplenitelj je povedal, da ni organiziran ribič. Za ribolov je kupil nekaj dnevnih dovolilnic. Zanimivo je tudi, da Boris sploh nima ribiške palice in je lovil kar z laksom, navitim na običajni kolešček, ki ga je držal v rokah, podobno, kot love z obale domačini od morju. Ko je riba prišla, je tako močno potegnila, da se je Borisu laks zajedel v meso na prstu in se je pokazala kri. Na srečo pa je krap zaplaval proti bregu, kjer ga je pričakal Borisov kolga Toni Verderber. S skupnimi močmi sta težkega krapa hitro spravila iz vode. (Foto: Jože Primc)

Kaj so prinesle obljube oblasti

Neljub dogodek ob meji, ki me je močno prizadel — Počutil sem, se kot kriminallec, in to tu, na svoji zemlji, kjer sem bosonog tekal za kravami

Peljemo se iz Loške doline skozi Prezid (R Hrvaška), kjer kmalu zavijem na levo na makadamsko cesto, ki pelje do Novega mesta in naprej mimo Starega Kota do Lazca. V vselem pričakovanju, da bom po dolgem času spet videl mamo in brata, teče pogovor o prežive-

lem dopustu. V takem vzdušju nas zastavi pred Novim Kotom, na meji med Slovenijo in Hrvaško, policijska patrulja. Dam dokumente. Vse v redu in prav, nakar sledi pravcati šok za vse nas.

Najprej sledi nekajminutno »predavanje« o tem, kako kršimo predpise o prehodu čez mejo in da ne moremo nadaljevati poti, ker tu ni označen mejni prehod, in da se moramo vrniti nazaj proti Čabru oziroma Podplanini, kar pomeni več kot 30 km poti okoli riti v žep. Ko se zberem, izustim, da sem se po tej poti peljal že tisočkrat, da sem tu rojen, da tu živi moja mama in brat in da grem pač na obisk. Dodam še, da ni nikjer označeno, da je cesta zaprta in da se po njej ne sme voziti. Vse to policisti nič ne pomeni, ona še kar naprej popiše mojo družino. Občutek imam, kot da sem kriminallec, in to na svoji zemlji, kjer sem bosonog tekal za kravami in iskal ptičja gnezda. Danes pa ne smem iti po tej poti, po kateri sem hodil 40 let in več in pomeni okno v svet za ostarele krajane te tako oddaljerje in od Boga pozabljene vasice na obrobju Kočevske. Kaj to so mi prinesle obljube ministrov in samostojna Slovenija!? Po končanem neprijetnem »pogovoru« se le

- Kriza je v dejstvu, da staro odmirna, novo pa se ne more roditi. (Gramsci)
- Med srpom, kladivom in krížem je vse manj prostora za računalnik. (Logar)
- Bolj ko se koljemo, manj je mesa. (Logar)
- Za strokovnjaka je najvažnejše, da ni obremenjen s politiko. (Četina)

Skrajno zanemarjena topliška šola

Odgovorne sprašujem, če se tako počne z našo skupno lastnino

Spoštovani. Sem mlajši državljani v starosti 30 let. Čeprav sem odrasla v dobi, ko je bilo vsega dovolj, cenim našo lastnino. Problem, ki me tare, je naša osnovna šola v Dolenjskih Toplicah.

Nisem še pozabil obdobja, ko so naši starši na čelu s takratnim ravnateljem osnovne šole, V. Cirkškim, prepričevali pristojne o nujnosti gradnje nove šole. Sledili so razni zbori, sestanki, prispevki, samoprispevki... Bil je to čas, ko je Topliška dolina živela za gradnjo nove in sodobne osnovne šole. Ko je bila šola dograjena in odprta, smo jo vsi občudovali. Bila je in je še danes zelo lep objekt, na najlepši lokaciji. Takratni ravnatelj g. Cirkški nas je s ostalimi učitelji učil, kako naj spoštujemo žulje naših staršev, vložene v novo šolo.

Minilo je desetletje in pol, odkar je moja generacija zapustila osnovno šolo. Moj slučajni ponovni obisk pred dnevi pa me je razočaral. Stavba je na daleč še vedno impozantna, od blizu pa bolj spominja na skorajšnje razvaline. Čeprav je prvi šolski dan pred vrati, je šola zaraščena z grmovjem, ki očitno letos še ni bilo postrizeno. Grmovnice namreč prekrivajo vse steze in stopnice okrog stavbe. Plevel in trava rasteta iz stadionske steze. Ob igrišču so razbite klopi, koši za kosarko. Oznake na igrišču so izbrisane (nevzdrževane). Stopnišča so zaraščena in napol razpadla. Vsi kovinski predmeti so zarjaveli in pokvarjeni (stojalo za kolesa, ograja, kovinska ograjda). Leseni deli so polomljeni ter pred vremenskimi vplivi nezaščiteni.

Naševal bi lahko še naprej, vendar menim, da je že iz tega razvidno, kaj naredi čas, če objekta ne vzdržuješ in se z njim ne gospodarji umno. Po vsem, kar sem videl zunaj, me je strah, kakšna je naša šola znotraj.

Krivde za propad in zanemarjenost verjetno ne gre iskati v pomanjkanju denarja, za vzdrževanje je namreč potrebno le nekaj barve, čopič, škarje... Borbo šolnikov (stojalo za kolesa, ograja, kovinska ograjda). Leseni deli so polomljeni ter pred vremenskimi vplivi nezaščiteni.

Vabim vas, da vse, napisano o OŠ Baza 20 v Dolenjskih Toplicah, preverite ter posredujete za izboljšanje.

Z. R.

Le sprenevedanje

Ob odgovoru dr. Drnovška poslancu V. Grosu

Predsednik vlade Dr. Janez Drnovšek je podpisal in z objavo v tajnem Uradnem listu SFRJ št. 32/89 legaliziral zloglasne »smernice predsedstva SFRJ za eliminisanje vanrednih prilik«. Potem, ko je poslanec Vitomir Gros razkril, da so te smernice podlaga za ustanavljanje koncentracijskih taborišč vsepovsod po nekdanji SFRJ, pa se dr. Janez Drnovšek cinično zagovarja, da je to predpis države, ki je ni več, in da zato nima več veljave.

Ta izjava je očitno zavajanje javnosti! Država Slovenija je namreč ob osamosvojitvi s posebnim ustavnim zakonom ohranila veljavne pravne predpise nekdanje SFRJ. Podobno so ravnale tudi druge republike nekdanje SFRJ. Izgovor, da torej predpisi države, ki je ni več, niso več v veljavi, je potemtakem iz trte izvit in namenjen samo navinim ljudem. Glede na to, da je omejeni ustavni zakon prenesel pristojnosti predsedstva SFRJ na predsedstvo Republike Slovenije, in ob upoštevanju trditve dr. Drnovške, da poznajo tovrstne smernice tudi demokratične evropske države, je povsem verjetno, da je te smernice vzel za svoje tudi predsedstvo Republike Slovenije, vse dokler ni v začetku leta 1991 izdalo nekakšnih analognih tajnih navodil in smernic za izredne razmere.

Vendar ob tem še eno vprašanje: teh predpisov Predsedstva Republike Slovenije ne najdemo v nobenem uradnem listu Republike Slovenije! Ali to pomeni obnavljanje stare prakse komunistične tajne zakonodaje?

inž. RADO STRNAD

GG KOČEVJE PRISLUHNILO

Pred dobrim mesecem smo v Dolenjskem listu poročali o brezupnem stanju ceste Loški Potok — Loška dolina. Številne kritike, ki so deževalo na gozdno gospodarstvo in potreba pa sta bila vzrok, da je GG sredi avgusta cesto primerno uredilo. Najbrž pa bi bil clovek, ki bi cesto stalno vzdrževal, cenejši, kot pa je enkratno, drugo nasipanje in strojno delo, ki lahko traja le do prvega močnega naliva.

A. K.

UPOKOJENCI V PAVLA DI UDINE

PAVLA DI UDINE — Tukajšnja pokrajinska organizacija sindikata upokojencev je v soboto, 29. in nedeljo, 30. avgusta, organizirala posebno srečanje upokojenskih organizacij. Po organizacijski ter vsebinski plati je bila manifestacija z udeležbo delegacij iz sindikatov upokojencev San Marino in Pavia di Udine ter upokojenskih organizacij iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške ter Slovenije, zares enkratna. Upokojence sta sprejela podpredsednik Komune ter predsednik občinskega sindikata, kis ta v nagovoru poudarila pomembnost srečanja delegacij ter razgovorov na temo »Mir, svoboda, socialne pravice v novi Evropi«. Delegacije so sprejele obvezo za zavzemanje miru, spoštovanja človeka, demokracije in prave svobode.

KARATE KLUB VABI

SEVNICA — Karate klub Sevnica obvešča, da bo v septembru vpisoval v začetni in nadaljevalni tečaj karateja in samoobrambe. Vpisi bodo vsak torek in četrtek ob 19. uri v TVD Partizan. Poleg organizirane vadbe karateja in samoobrambe večkrat na teden vam klub nudi še treniranje joge in seznanitev z metodami sproščanja, opravljanje nalog za višje šolske pasove, družabne večere, video predstave, piknike, izlete v naravo in izlete s kolesi. Zagotavlja vam tudi tečaje za vadiatelje, trenerje in sodnike karateja in ponuja možnost razvoja vaše športne kariere, demonstracijskih nastopov s prikazi borilnih veščin (karate, judo, aikido ipd.).

M metalna

Smo mlada, v prihodnost usmerjena družba, ki večino svojih proizvodov izvozi na zahodnoevropski trg. V svoje vrste želimo pritegniti mlade, dinamične in ambiciozne

inženirje, diplomirane inženirje strojništva ter ekonomiste in diplomirane ekonomiste

Od kandidatov pričakujemo delavnost in pripravljenost spoprijeti se z izzivi na najodgovornejših delih. Zaželjene so nekajletne delovne izkušnje, vodstvene in organizacijske sposobnosti ter aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika. Ponujamo vam stimulatívno plačo, ki bo odvisna od vaših osebnih prizadevanj in doseženih ciljev. Zadovoljivo smo vam pripravljali rešiti stanovanjsko vprašanje. Vaše ponudbe s pismenimi dokazili pričakujemo v 15 dneh po objavi na naslov: Metalna TKN, d.o.o., Krmelj

Trgovina želja

Suhorobarski izdelki na drugačen način

RIBNICA — Sredi mesta, ki počasni dobiva podoben trgovsko-nakupovalnega središča, kateremu dajejo značilnost nekatere obnovljene stavbe, je pred kratkim odprl specializirano trgovino ribniški likovnik in kulturni ustvarjalec Milan Čirovič-Čira.

Besedi kreacija, estetika, trgovina in oblikovanje se skrivajo pod imenom Keto, ki med drugimi nudi izdelke iz širokega asortimana znane ribniške suhorobarske dejavnosti. Gre za trgovino želja. Ko se mimoidoči ustavi sredi mesta in se kot izgubljen jezdec napoti po trgu, se lahko sredi naselja napoti v edino tovrstno trgovino v Šeškovi ulici. Milan Čirovič ponuja osnovne izdelke, ki pa jih glede na željo oblikuje v željeno obliko. »Veliko stvari delam po naročilu. Za storitev ni treba dolgo čakati, še posebej če si kdo želi suhorobarski spominek. Nekoliko drugače je, kadar je treba motiv narediti na platnu,« pravi Milan. Trgovina je bila odprta 1. avgusta.

M. G-č.

Milan Čirovič-Čira

Ob 50-letnici belokranjskega odreda

Bojna pot Belokranjskega odreda

Bela krajina je v narodnosvobodilnem boju žrtvovala nad tisoč življenj borcev, talcev in internirancev, dala je devet narodnih herojev in šest generalov

Belokranjski odred je bil ustanovljen 26. junija 1942 na Mirni gori nad Semičem, da bi kot teritorialna partizanska enota nadzirala operativno področje. Ob ustanovitvi je imel v sestavi dva bataljona. V vsakem bataljonu so bile tri čete. Prvi bataljon, ki je štel okrog 240 borcev, je imel dve četi Belokranjcev in eno četo borcev Gorjanskega bataljona iz sestava Krškega odreda; v drugem bataljonu, ki je štel okrog 180 borcev, pa so bili večinoma Belokranjci in le nekaj borcev Gorjanskega bataljona. Prvi bataljon je, povezan s hrvaškimi — žumberškimi partizani, imel nalogo odbijati sovražnikove napade iz smeri Novega mesta in iz sovražnikovih postojank pri Zajcu pod Gorjanci in s Hrasta pri Suhorju. Drugi bataljon je imel večje operativno območje, pa je imel nalogo odbijati sovražnikove napade iz postojank v Semiču, Otovcu, Črnomlju, Koprivniku, Starem trgu ob Kolpi, Vinici in iz ostalih sovražnikovih postojank ob Kolpi vse do Metlike.

Čeprav so bili v začetku borci obeh bataljonov slabo oboroženi, saj je bil skoraj vsak drugi borec brez orožja, ostali pa oboroženi s puškami, neredki pa celo z lovskimi puškami, in v vsakem bataljonu le z enim ali dvema puškomitraljezoma, so vendar z junarstvom, iznajdljivostjo in drznostjo uspešno opravljali naloge obeh bataljonov. Poleg odredovih bojnih nalog je bila pomembna njegova povezava in sodelovanje s terenskimi aktivisti OF in z belokranjskim prebivalstvom sploh, kar je razvijalo in krepilo medsebojno zaupanje, preraščanje in največjo podporo kmečkega prebivalstva partizanom, ki je ostajalo vse do osvoboditve 1945. leta.

V prvotni sestavi je odred deloval do prve polovice julija 1942. Takrat so že bile organizirane prve slovenske partizanske brigade. V njihov sestav so bili odredni borci dotedanjih partizanskih enot. V prvo slovensko brigado »Tone Tomšič« odšlo iz Belokranjskega odreda 20 najbolj preizkušenih in zanesljivih borcev, ki so v brigadi postali večinoma poveljniški ka-

der. V isto brigado je v prvih dneh avgusta istega leta odšlo nadaljnjih 40 do 50 borcev. V brigado »Ivan Cankar« je v drugi polovici septembra 1942 odšel ves drugi bataljon odreda in 40 borcev prvega bataljona. Posledica tega je bilo razformiranje odreda.

Belokranjski odred je bil ponovno ustanovljen 26. novembra 1943 in je imel spet v svojem sestavu dva bataljona. V letih 1944 in 1945 se je odred povečal na štiri bataljone in železniško četo ter je v takem sestavu deloval do razformiranja koncem maja 1945. Ves čas je bil odred neposredno podrejen glavnemu štabu NOV Slovenije.

Belokranjski odred je imel nekatere svojstvene značilnosti med enotami NOV Slovenije. Te pa so bile: borbena sposobnost, vojaški uspehi, moralno-politična moč in zavest pri izpolnjevanju nalog, predvsem pa tudi tesna povezava z organizacijami OF ter organi ljudske oblasti v Beli krajini in v sosednji Hrvaški. Pomembna je bila njegova učinkovita kadrovska vzgoja, saj so v odredu zrasli hrabri in predani borci ter spretni poveljniki, ki so zaradi svojih sposobnosti odhajali na najvišja poveljstva enot in v razne specialne enote. Odred je v svojih bojnih akcijah deloval tudi izven Bele krajine, in sicer v Suhi krajini in v zahodnem delu Hrvaške (v Sošicah, Žumberku, Vivodini, Kamanju, Vrbovskem, Ogulinu in vse do Pisarovine pod Zagrebom), kjer so se s hrvaškimi partizani in prebivalstvom takrat kovalne najdragocenejše vezi bratstva in enotnosti.

Naj navedemo nekatere najuspešnejše borbene akcije odreda:

— junija 1942 napad na italijansko stražo pri semiškem predoru,
— 28. junija istega leta napad na italijansko obmejno policijo pri Zajcu pod Gorjanci,

— 23. julija istega leta napad na tovorno-potniški vlak,

— 23. julija skupaj z enotami Gorjanskega bataljona napad na utrjeno sovra-

V spomin patru Ašiču

Pater Simon Ašič, rojen 30. novembra 1906 v žaselku Trebež v županiji Brestanica na Štajerskem, je stopil k cistercijanom v Stično 4. julija 1924 in se za vse življenje zaobljubil Bogu 28. oktobra 1928 ter prejel sv. zakrament mašniškega posvečenja 24. avgusta 1930. V polnosti je zaživel skrivnost Kristusovega poveljanja zgodaj zjutraj v tork, 25. avgusta 1992.

»Bili ste najprej mož molitve, bili ste mož vztrajnega dela, bili ste srčno dober človek...« je v poslovnem nagovoru dejal stiški opat p. Anton Nadrah.

Mnogi iščejo srečo, a le malo jih je, ki jo najdejo in z njo zaživijo ter z njo zaključijo tek zemeljskega življenja. Pater Simon, Vam je to uspelo.

Najprej zato, ker ste privolili v tako svetel in plemenit božji klic k meniškemu življenju.

Potem zato, ker ste bili obdarjeni s službo Kristusovega duhovništva. In zaradi spoznanja človeške krhkosti, da je človek le prazen nič, ki se ga Bog v nesebični ljubezni spominja. Prav ta ljubezen je žarela in se v življenju potjevala pri Vas. Deležni smo je bili vsi, ki smo se z Vami osebno srečali ali pa na-

vezali stike s pismi in s prebiranjem ter ravnanjem po Vaših zdravih nasvetih.

Sredi v sebi razdvojenega in sebi nesmiselnega sveta vztraja menih v poglobljeni molitvi, ki je bila pri Vas, p. Ašič, prošnja k Bogu, da bi mogli služiti Njemu in ljudem, služiti tistim najmanjšim in ubogim bratom, ki jih svet prezira, a Bog po njih govori. Spoznati milost predanega služjenja in duh ohranjeni oživljen in krepak, vedno voljan sebe zavreči in bližnjemu podariti, je sreča, ki ima svoja obzorja daleč čez ta svet.

Delati, vztrajno obdelovati Gospoda vinograd vsak dan, ne zagnano in vsiljeno, ampak z močno vero, neomajnim zaupanjem in nesebično pripravljenostjo.

Pater Simon, storili ste tako.

Moč milosti in sreča je, tudi ko ne zmoreš, moreš služiti. Otroško srce pri Bogu ni zavrnjeno. Tako je čisto, neomadeževano, preprosto, vselej radujoče se bitje. In bližina takega človeka osrečuje, daje tisto, česar svet ne more dati.

Pater Simon, Vam je to uspelo.

Od Boga danih 86 let in na poseben način Njemu podarjenih 68 let meniškega življenja ter 62 let zahvaljevanja in slavljenja Boga za milost mašniškega posvečenja se je tako prelilo v eno samo večno hvalnico Zveličarju.

Ali se je življenje tisto jutro silovito poglavo v večnost ali pa je odtekalo po kančkih, kot da bi hotelo še za hip vdriniti z nami...

Ljubi Zveličar pozna to skrivnost.

Eno pa je gotovo za nas, da Ljubezen je še naprej tudi po delu in sedaj po priprošnji patra Ašiča.

Upanje sredi tega sveta ostaja. Je moč za novo življenje. Ali ga bomo sprejeli?

VASJAN BAZILIJ KEČOJEVIČ

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 3. IX.

SLOVENIJA 1

- 10.35 - 13.00, 17.20 - 0.25 TELETEKST
- 10.50 VIDEO STRANI
- 11.00 PROGRAM ZA OTROKE DIMNIKARČEK SE POTEPA PO SVETU, slovaška risana naniz. (10/13)
- SAPRAMIŠKA
- 11.30 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: CEPLJENJE
- 12.00 POROČILA
- 12.05 TV DNEVNIK BiH, ponovitev
- 12.55 VIDEO STRANI
- 17.35 VIDEO STRANI
- 17.45 NAPOVEDNIK
- 17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 18.00 DNEVNIK 1
- 18.10 PROGRAM ZA OTROKE ZVERINICE IZ REZUJE (6/13)
- 18.25 EP VIDEO STRANI
- 18.30 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna oddaja
- 19.05 RISANKA
- 19.20 NAPOVEDNIK
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 KOŠNIKOVA GOSTILNA, ponovitev
- 21.10 HOLLYWOOD SE JIH SPOMINJA, amer. dok. serija (5/5)
- 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT ŽARIŠČE
- 22.50 POSLOVNA BORZA
- 23.05 SOVA
- 23.05 DRAGI JOHN, amer. naniz. (20/22)
- 23.30 POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (19/22)
- 0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

- 17.45 Sova (ponovitev) - 19.00 Modro polejte (španska nadalj., 36/38) - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Video lestvica - 20.25 O raku (angl. poljudnoznan. serija, 2/4) - 21.20 Madež (amer. nemi film)

PETEK, 4. IX.

SLOVENIJA 1

- 8.55 - 13.00 in 15.45 - 0.55 TELETEKST
- 9.10 VIDEO STRANI
- 9.20 PROGRAM ZA OTROKE
- 9.20 SMRKCI, amer. risana serija
- 9.45 ZVERINICE IZ REZUJE, ponovitev (4/13)
- 10.05 HOLLYWOOD SE JIH SPOMINJA, ponovitev amer. dok. serije (5/5)
- 10.55 O RAKU, ponovitev angl. poljudnoznan. serije (2/4)
- 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH, ponovitev
- 12.55 VIDEO STRANI
- 16.00 VIDEO STRANI
- 16.10 NAPOVEDNIK
- 16.15 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
- 17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 18.00 DNEVNIK 1
- 18.10 PROGRAM ZA OTROKE SAMMYJEVA SUPER MAJICA*, angl. film
- 19.05 RISANKA
- 19.20 NAPOVEDNIK
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, FORUM
- 20.30 ODLOŽENI RAJ, angl. nadalj. (2/12)
- 21.15 SOVA
- ROSANNE, 14. epizoda amer. naniz.
- 21.45 ODPRTA KNJIGA: ATLAS SLOVENIJE
- 21.55 GRAJSKE STAVBE NA SLOVENSLEM
- 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.25 NAPOVEDNIK
- 22.30 SOVA: 22.30 POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (20/22)
- 23.20 MOŽ IZ PROTJA, angl. film
- 0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

- 17.45 Sova (ponovitev) - 19.00 Modro polejte (španska nadalj., 37/38) - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Jazz in blues - 20.25 Intervju: dr. France Bučar - 21.15 Studio City - 22.00 Koncert kvarteta trombonov Slokar - 23.00 Video strani

SOBOTA, 5. IX.

SLOVENIJA 1

- 9.20 - 13.05 in 14.15 - 0.10 TELETEKST
- 9.35 VIDEO STRANI
- 9.45 IZBOR
- 9.45 RADOVEDNI TAČEK
- 10.05 LONČEK, KUHAJI: ZDROBOVI SKUTINI ŽLIČNIKI
- 10.05 MODRO POLETJE, 19. in 20. del
- 11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE ZA PRIHODNOST NARODNE GALERIJE, ponovitev 4. oddaja
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH
- 12.55 VIDEO STRANI
- 14.30 VIDEO STRANI
- 14.45 INTERVJU: DR. FRANCE BUČAR, ponovitev
- 15.35 V 30 SEKUNDAH ČEZ TOKIO, angl. film (ČB)
- 17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 18.00 DNEVNIK 1
- 18.10 LETALSKA DRUŽBA, angl. nadalj. (9/9)

- 19.05 RISANKA
- 19.10 NAPOVEDNIK
- 19.15 ŽREBANJE 3 X 3
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
- 20.30 ONA + ON
- 21.35 SOVA
- MURPHY BROWN, 40. epizoda amer. naniz.
- 22.00 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.25 NAPOVEDNIK
- 22.30 SOVA: POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (21/22)
- MEJNA ČRTA, amer. film
- 0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

- 16.10 Video strani - 16.20 Sova (ponovitev) - 17.35 Da ne bi bolelo - 18.05 Modro polejte (španska nadalj., 38/38) - 18.30 Domači ansambli: Slovenski muzikantje - 19.00 Šaljivec (slovaška humor. serija, 2/6) - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Klasika - 20.25 Zadnji strel (amer. film) - 22.05 Mednarodna obzorja (ponovitev) - 22.50 Video strani

NEDELJA, 6. IX.

SLOVENIJA 1

- 9.50 - 13.20 in 14.50 - 0.20 TELETEKST
- 10.05 VIDEO STRANI
- 10.15 PROGRAM ZA OTROKE ŽIV ŽAV, ponovitev
- 11.05 O PREIZKUŠNJI (LAUSANNE 92)
- 11.30 KRONIKA, ponovitev kanadske poljudnoznan. serije (20/26)
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH
- 12.55 BEGUNCI, TU Z NAMI
- 15.15 NAPOVEDNIK
- 15.20 ŠALJIVEC, ponovitev slovaške humor. serije (2/6)
- 15.50 DOMAČI ANSAMBLI, ponovitev
- 16.20 MOJ STRIC BENJAMIN, franc. film
- 17.50 EP VIDEO STRANI
- 17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 18.00 DNEVNIK 1
- 18.10 SPOŠNA PRAKSA, avstral. naniz. (10/13)
- 19.00 RISANKA
- 19.13 NAPOVEDNIK
- 19.20 SLOVENSKE LOTO
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA
- 20.30 ZDRAVO
- 21.35 SVET NARAVE: HAIDA GWAI - OTOKI, KI PRIPADAJO LJUDEM, angl. poljudnoznan. serija (6/8)
- 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.50 NAPOVEDNIK
- 22.55 SOVA: AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 21. epizoda
- POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (22/22)
- 0.10 VIDEO STRANI

PONEDELJEK, 7. IX.

SLOVENIJA 1

- 9.10 - 13.00 in 15.50 - 0.55 TELETEKST
- 9.25 VIDEO STRANI
- 9.35 PROGRAM ZA OTROKE
- 10.25 ODLOŽENI RAJ, ponovitev angl. nadalj. (2/12)
- 11.05 MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH
- 12.55 VIDEO STRANI
- 16.05 VIDEO STRANI
- 16.15 NAPOVEDNIK
- 16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
- 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
- 18.10 DIVJE ROŽE: ORHIDEJE, LOKVANJI, OSATI, angl. dok. oddaja
- 18.45 MOJA KNJIGA O DŽUNGLI, nemška poljudnoznan. serija (1/27)
- 19.10 RISANKA
- 19.17 NAPOVEDNIK
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 DOKUMENTAREC MESECA: JAMBORNA CESTA
- 20.35 Iztok Alidič: MARS, gledal. predstava
- 22.00 GRAJSKE STAVBE NA SLOVENSLEM
- 22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT ŽARIŠČE
- 22.55 NAPOVEDNIK
- 23.05 SOVA:

SLOVENIJA 2

- 15.35 Video strani - 15.45 Sova (ponovitev) - 17.00 Športni pregled (ponovitev) - 17.30 Kasaški derbi (posnetek z Brda) - 18.00 Regionalni programi - Ljubljana: Slovenska kronika - 19.00 Videošpon - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Razvedrila oddaja - 21.30 Gospodarska oddaja: Made in Slovenija - 22.00 Ciklus filmov znanih režiserjev: M. Jancso: Ljudje brez upanja (madž. film, ČB) - 23.25 Under 25 - 23.55 Video strani

TOREK, 8. IX.

SLOVENIJA 1

- 9.25 - 13.00 in 14.50 - 1.30 TELETEKST
- 9.55 VIDEO STRANI
- 10.05 PROGRAM ZA OTROKE ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 11.00 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE
- 11.30 DA NE BI BOLELO, ponovitev
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH
- 15.15 NAPOVEDNIK
- 15.20 LJUDJE BREZ UPANJA, ponovitev madž. filma (ČB)
- 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 PROGRAM ZA OTROKE BISKVITKI, amer. risana serija (9/12)
- POPOTOVANJE OB REKI ZALI, 1. oddaja
- 18.40 MOSTOVI
- 19.10 RISANKA
- 19.17 NAPOVEDNIK
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.30 OSMI DAN
- 20.55 NOVOSTI ZALOŽB: ODPRTA KNJIGA
- 21.10 AMBASADORKIN SOPROG, franc. nadalj. (10/13)
- 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT ŽARIŠČE
- 22.50 POSLOVNA BORZA
- 23.00 KRONIKA, kanadska dok. serija (22/26)
- 23.35 SOVA: PROBLEMČKI, angl. naniz. (9/9)
- BEG PRED UMOROM, angl. nadalj. (2/3)
- GLAŠBENI UTRINEK
- 1.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

- 14.20 Video strani - 14.30 Dokumentarec meseca: Jamborna cesta (ponovitev) - 15.10 Sova (ponovitev) - 16.50 Slovenci v zamejstvu - 17.20 Svet poroča - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Orion - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Razvedrila oddaja - 20.30 Glasba, show in cirkus - 21.40 Omizje - 23.40 Svet poroča (ponovitev) - 0.20 Video strani

SREDA, 9. IX.

SLOVENIJA 1

- 9.20 - 13.00 in 14.15 - 0.25 TELETEKST
- 9.35 VIDEO STRANI
- 9.45 PROGRAM ZA OTROKE BISKVITKI, amer. risana serija, ponovitev (9/12)
- POPOTOVANJE OB REKI ZALI, ponovitev 1. oddaja
- 11.00 AMBASADORKIN SOPROG, ponovitev franc. nadalj. (10/13)
- 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
- 12.00 POROČILA
- 12.05 DNEVNIK BiH
- 14.40 NAPOVEDNIK
- 14.45 OMIZJE, ponovitev
- 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 PROGRAM ZA OTROKE ŽIV ŽAV PRIGODE TOMA SAWYERJA, 1. del igrane serije
- 19.10 RISANKA
- 19.17 NAPOVEDNIK
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 FILM TEDNA NOČ, KO JE MOJ OČE, japonski film
- 21.45 HAMBURG V ŠTIRIH STAVKIH, nemški kratki film
- 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT ŽARIŠČE
- 22.50 NAPOVEDNIK
- 23.00 SOVA:
- 0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

- Opomba: košarka Optimizem:Steaua
- 15.15 Video strani - 15.25 Osmi dan (ponovitev) - 16.15 Sova (ponovitev) - 18.00 Regionalni programi - Maribor: Slovenska kronika - 19.00 Psiho - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Športna središča - 22.00 Koncert komornih del Uroša Kreka - 23.00 Video strani

Vabilo na shod v Črnomlju

V nedeljo, 6. septembra, v Jurjevanjski dragi

Vse borce teh domicilnih enot in ostale prijatelje Bele krajine vabimo na srečanje ob 50-letnici Belokranjskega partizanskega odreda, ki bo v nedeljo, 6. septembra, ob 11. uri v Črnomlju — v Jurjevanjski dragi pod železniško postajo.

Ob 9.30 bo skupščina skupnosti borcev Belokranjskega odreda v hotelu Lahinja, ob 11. uri pa srečanje v Jurjevanjski dragi.

Slavnostni govornik na srečanju bo član predsedstva Republike Slovenije dr. Matjaž Kmeclj. V kulturnem programu bodo sodelovali: Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, folklorna skupina iz Adlešič, godba na pihala iz Črnomlja. Po programu bo tovariško srečanje na prireditvenem prostoru s pobudo in postrežbo Hotela Lahinja.

Iz Ljubljane in krajev ob dolenski progi bo mogoče potovati z vlakom, ki bo v nedeljo, 6. septembra, odpeljal iz Ljubljane ob 6.42 in prišel v Črnomelj ob 9.20. Za vrnitev pa bo iz Črnomlja na razpolago več vlakov: ob 14.29, 16.53, 18.25 in ob 20.17. Starejše osebe (ženske nad 60 let in moški nad 65 let starosti ter upokojenci) bodo imele pri nakupu povratnih vozovnic 30% popusta.

Prireditveni odbor

pred vstopom v Ljubljano dobilo ukaz, naj odred s svojimi enotami zasede utržbe (bunkerje) na vpadnicah v Ljubljano ter zavaruje še nekatere pomembne objekte v mestu. Omenjeno zavarovanje je trajalo do konca maja 1945, ko je bil odred dodeljen II. diviziji KNOJ-a.

Na vsej svoji poti, od ustanovitve pa do razformiranja maja 1945, je odred pošteno deloval in vestno izpolnjeval vse naloge z zavestjo, da se bori za pravično stvar, za kar je tudi prisegel svojemu narodu.

Borci Belokranjskega odreda smo ponosni na svoj delež v deležu Bele krajine v narodnosvobodilnem boju slovenskega naroda. V tem boju je Bela krajina žrtvovala preko tisoč življenj borcev, talcev in internirancev; dala pa je tudi devet narodnih herojev in šest generalov.

Predsednik skupnosti borcev Belokranjskega odreda IVAN PEZDIRC — SLAVKO

Plesni center Dolenjske

vabi k vpisu v celoletno plesno šolo za otroke, plesne tečaje za odrasle in celoletne tečaje aerobike. Vpis in informacije od 8. do 11. septembra od 16. — 19. ure v Plesnem centru na Loki. Inf. po tel. (068) 21-685.

M
MIHELAC

ZALOŽBA MIHELAC, Kongresni trg 1, Ljubljana telefon 061 213-267

CIRIL ZLOBEC: LEPO JE BITI SLOVENEK, NI PA LAHKO

- ◆ Knjiga, ki osvetljuje za Slovence pomembne zgodovinske dogodke (osamosvojitve, vojna itd) iz drugega zornega kota in na drugačen način, kot smo že brali.
- ◆ Knjiga izide v drugi polovici septembra
- ◆ Večji format, trda vezava, več kot 200 strani vznemirljivega branja
- ◆ Prednaročniška cena (z davkom) samo 1.890,00 SIT
- ◆ Naročila sprejemamo tudi po telefonu (061) 332-020 24 ur na dan

N A R O Č I L N I C A

Nepreklicno naročam knjigo Cirila Zlobca: LEPO JE BITI SLOVENEK, NI PA LAHKO po prednaročniški ceni 1.890,00 SIT. Predračun bom poravnal:

- V enkratnem znesku s 5% popustom in plačal 1.795,00 SIT
- V dveh obrokih (prvi obrok takoj, drugi pred izidom)

Ime in priimek _____

Naslov _____ Pošta _____

Naročilnica zavezuje kupca in založbo.

Datum _____ Podpis _____

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaksu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

**SEZONA V POREČU
ŠE ZDALEČ NI
KONČANA. PRIHAJA
NJEN NAJUGODNEJŠI
DEL. TUDI PO CENAH
7 DNEVNIH PAKET
ARANŽMANOV.**

PLAVA LAGUNA POREČ

TERMIN: 5. 9. 1992. HOTELI: Materada, Lotos, Delfin. Cena polpenzion 7.700.—, penzion 9.100.—, SIT.
PAVILJONI BELLÉVUE IN BUNGALOV ŠPADIČI: polpenzion 6.300.—, penzion 7.700.—, SIT. APARTMANI ASTRA, CITADELA IN VILE ŠPADIČI: 7 dnevni najem od 5.500.— do 13.300.— SIT.
CENA VKLJUČUJE: taxo, gala večerjo (razen za goste v apartm.), šolo tenisa za otroke, šolo smučanja na vodi za otroke in odrasle. TUDI DO 100% POPUSTA ZA OTROKE.
INFORMACIJE: Vaša agencija in po tel.: 0531 31-822, 34-122.

OPEKARNA Novo mesto, Zalog 21,

V mesecu septembru vam nudimo naslednje gradbene materiale po ugodnih cenah z davkom:

cement	429,00 SIT	vinotekar	90,00 SIT
opno	346,00 SIT	keramične ploščice	600,00 SIT za m2
modularni blok	34,00 SIT	hrastov parket	1.620,00 SIT za m2
porošt 12	37,00 SIT	lamelni parket	1.350,00 SIT za m2
polna opeka	16,50 SIT	panelni parket	3.080,00 SIT za m2

068 / 22 855
84 644

Strešna okna - Kovinoplastika, stavbno pohištvo - Inles in LIP Bled po proizvodnih cenah in mnogo drugega gradbenega materiala po ugodnih cenah.
Kamionska naročila vam brezplačno dostavimo na dom.

BAIMS, d.o.o. Straža Sela 5, p. Straža

Nudimo ugodno prodajo pohištva vseh slovenskih proizvajalcev: dnevne sobe, kuhinje, jedilnice, otroške sobe, pred-sobe, spalnice. Pridemo na dom in vam svetujemo!
Pokličite nas po tel. (068) 85-394

YURENA, šola tujih jezikov Novo mesto

vpisuje otroke, mladino in odrasle v začetne, nadaljevalne in konverzacijske tečaje angleškega, nemškega, francoskega in italijanskega jezika. Tečajji potekajo po najmodernejših metodah z domačimi in tujimi profesorji.
Informacije in vpisi: torek od 8. do 10. ure, ostale dni popoldne od 15. do 17. ure po tel. (068) 23-434

TRGOVINA BUTLER

sposojanje poročnih oblek in prodaja jeans izdelkov vseh barv ter trenirk, nogavic in spodnjega perila po izredno ugodnih cenah

Delovni čas: od 10. do 12. ure
in od 14. do 19. ure
sobota: od 10. do 12. ure

Pod Trško goro 49, tel. (068) 22-815

I & S ALADIN

kaj pa jutri?

OHRANIMO NJIHOV NASMEH!

Dragocena so mlada življenja, osrečuje nas brezskrbni nasmehi in razigranost naših otrok.

KAJ PA JUTRI?

Ne more nam biti vseeno, kako varna je njihova prihodnost in kaj vse lahko prinese že jutrišnja pot v šolo, brezskrbna igra z vrstniki ali drobna nepazljivost. Z nezgodnim zavarovanjem predšolskega otroka, učenca ali dijaka poskrbimo, da bodo v primeru nezgode vsaj denarne skrbi odveč.

LETOŠNJE ZAVAROVANJE PRINAŠA MNOGE UGODNOSTI:
-dostopne premije in visoke zavarovalne vsote ob velikem obsegu zavarovanih nevarnosti.
-odlog plačila do 15. 10. 1992 in
-možnost izbire pri zavarovanju dnevne odškodnine z odlogom jamstva 7 dni ali brez odloga.

Ne prezrite podrobnih informacij o letošnjih pogojih nezgodnega zavarovanja, ki jih bo vaš otrok te dni prinesel domov.

INVESTIRAJMO V VARNO ŽIVLJENJE, DA NAS BO OTROŠKI NASMEH RAZVESELJEVAL TUDI JUTRI.

zavarovalnica triglav d.d.

VABIMO VAŠ V ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE!

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

Poletja še ni konec. V Zdravilišču Moravske Toplice ga boste lahko podaljšali globoko v jesen.

Uživali boste lahko v udobju, ki ga ponujata hotela Ajda in Termal, v kopanju v bazenih z navadno in termo-mineralno vodo, v zeliščnih in žvrkljajočih kopelih, se sprostili ob masažah ali se preizkusili v tenisu in jahanju.

Daleč od hrupa in vsakdanjega vrveža vam ponujamo sproščene počitnice:

- 7-dnevni polpenzion že od 245 DEM naprej
- 5-dnevni polpenzion že od 171 DEM naprej

Upokojenci imajo 10-odstotni popust pri najmanj 7 dnevih bivanja! Možnost plačila na obroke.

Pričakujemo vas!

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE
TOPLICE

Kranjčeva 12
69221 Martjanci
tel.: (069) 48-210
faks: (069) 48-607

tedenski koledar

Četrtek, 3. septembra - Gregor Petek, 4. septembra - Rozalija Sobota, 5. septembra - Lovrenc Nedelja, 6. septembra - Ljuba Ponedeljek, 7. septembra - Regina Torek, 8. septembra - Marija Sreda, 9. septembra - Peter

LUNINE MENE
3. septembra ob 23.39 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 3. in 4. (ob 20. uri) ter 5. in 6.9. (ob 18. in 20. uri) ameriški triler Moričev dnevnik.

kmetijski stroji

ŽITNI KOMBAIN Masej Ferguson 630 S, 2 m, s silosom, možna žetev nizkega fižola in ostalih stročnic, prodam. Primeren tudi za hribovite predele. ☎ (0608)77-497 od 19. do 21. ure. 3653

KOSILNICO Alpina, strižne širine 1 m, prodam. ☎ 52-518. 3672

TRAKTORSKI cirkular, skoraj nov, in kosilnico BCS 735 prodam. ☎ 27-219. 3676

TRAKTORSKO kosilnico in prikolico prodam. ☎ (0608)43-264. 3720

NOVO kabino za traktor Same delfino, najnovejši tip, ugodno prodam. ☎ (061)612-972. 3721

NAKLADALNO prikolico in obračnik 220 prodam. ☎ 85-017. 3732

TRAKTOR Ursus, 35 KM, prodam. ☎ 52-576. 3736

ENOFAZNI nerabljen električni mlin z rezalnikom 1.5 KSs prodam. ☎ 47-735. 3740

motorna vozila

R 21 prodam ali menjam. ☎ 27-921. 3648

OPEL KADETT, 1.5, turbo dizel, intercooler, 4 vrata, letnik 3/90, prevoženih 65000 km, višnjeve barve, prodam. ☎ (0608)82-607. 3661

Z 128, letnik 1987, prodam. ☎ 068/23-585 (zvečer).

GOLF III, 1.4, metalik, cena do registracije 26.000 DEM, dobava takoj.

AMI, Novo mesto, Ljubljanska 27, tel. (068) 26-010

JUGO 45, letnik 1987, registriran do 5/93, prodam. ☎ 20-557, od 18. do 21. ure. 3673

JUGO 45, letnik 1985, prodam. Jože Novak, Črmošnjice 10a, Novo mesto. 3681

CITROEN BX 14 E, letnik 1987, prodam. ☎ 26-167. 3682

FORD ESCORT 1.4 CL, letnik 1986, ugodno prodam. Groblje 8, Novo mesto. 3683

R 4 GTL, letnik 1982, prodam. Franc Brulc, Gabrje 54. 3684

DOBRO ohranjen aleko, nebesno sive barve, prevoženih 19000 km, poceni prodam. Jože Volf, Lešnica 24, Otočec, ☎ 85-187. 3690

Z 750, letnik 1985, registriran do 4/93 in traktor Ferguson 558 prodam. Kolenc, Zalog 18, Škocjan. 3699

126 P, letnik 1990, prevoženih 15000 km, ugodno prodam. ☎ 28-897, popoln. 3701

REGATO DS prodam. Jože Borse, Herinja vas 28, Otočec. 3705

GOLF JGL, dizel, 11/84, prodam. Cena po dogovoru-ugodna. ☎ 25-679 po 20. uri. 3706

MITSUBISHI COLT Gl 1.3, letnik 7/90, prodam. ☎ 26-284. 3711

GOLF JXD, letnik 1988, prodam. ☎ 76-493. 3718

R 4 GTL, letnik 1984, in jugo Koral 45, letnik 1988, prodam. ☎ (0608)62-628. 3719

126 P, letnik 1984, registriran za celo leto, prodam. Anton Zorc, Zloganje 14, Škocjan. 3722

BMW 320 V6, registriran do 6/93, prodam. ☎ 27-560. 3723

ČRNOMELJ: 3.9. (ob 20. uri) in 6.9. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Komandos iz predmestja. 4.9. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Fanje iz sosesčine.

KRŠKO: 3. in 4.9. (ob 20. uri) ameriška drama Doktor. 5.9. (ob 20. uri) in 6.9. (ob 18. uri) ameriška komedija Addamsovi. 8.9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ricochet.

METLIKA: 4.9. (ob 21. uri) ameriška akcijska komedija Komandos iz predmestja. 6.9. (ob 21. uri) ameriški kriminalni film Fanje iz sosesčine.

NOVO MESTO: Od 3. do 7.9. (ob 18. in 20. uri) ameriški pustolovski film K2.

Z 101, letnik 1988, prodam. ☎ 73-168. 3724

Z 101 GT 55, letnik 1985, registriran do 2.8.93, prodam. ☎ 43-785, Markovič. 3728

R 18 TL, letnik 1984, prodam. ☎ 23-636. 3731

BMW 524 TD, karamboliran, ugodno prodam. ☎ 28-714. 3735

APN 6, lepo ohranjen, kompresor, CO2 in avtogeno varilni aparat prodam po ugodni ceni. ☎ 25-894. 3737

APN 6, rdeče barve, letnik 1991, prodam. Može, Gabrje 87, Brusnice. 3739

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hišex, stare 4 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova. ☎ (0608)67-578. 3650

ENOOSNO prikolico Mlaz prodajamo. Cena 198.000 SIT, motokultivator Labinprogres D, cena 190.666 SIT, celno koso za motokultivator, cena 44.405 SIT. Možnost obročnega odplačevanja. ☎ (068)44-223. 3738

ZALUŽIJE-ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 3745

TELEFON TRGOVINA - SERVIS

LJUBLJANA BRILEJEVA 12, tel. 573-219
KRANJ Ljubljanska 1, tel. 218-888
UPRAVA, OPREŠNJKOVA 88, KRANJ, tel. 212-855, fax 215-867

PRODAJA NA DROBNO IN DEBELO
MONTAŽA - SERVIS - REZERVNI DELI

Panasonic

DEM NETO	DEM NETO
KXF 50 B 1199	KXT 2395 289
KXF 90 B 1499	KXT 2310 106
KXT 3621 207	KXT 2365 163
KXT 4301 399	KXT 61610 B 1999

GARANCIJA 12 MES. DOSTAVA NA NASLOV

OPTO KONTAKT

KONTAKTNE LEČE IN OČALA

Vse vrste kontaktnih leč in očal ter pregled vida opravljamo po zelo ugodnih cenah. Primer: mehke leče od 140 DEM naprej silikonske leče od 130 DEM naprej trde leče od 60 DEM naprej Vlaška 64, Zagreb, Vodovodna 10, Zagreb tel. (041) 418-001, tel. (041) 172-034

POSLOVNI PROSTOR (sedanja trgovina) oddam v najem od oktobra za trgovino ali drugo mirno dejavnost. Vranešič, Kolodvorska 49, Črnomelj. Tel. 51-137.

EURO 2000 d.o.o. SAMSUNG TV-AUDIO-VIDEO 37 cm, 500 DEM 51 cm, teletekst, euro AV 660 DEM 55 cm, mono, teletekst, euro AV 865 DEM 63 cm, stereo, teletekst, euro AV 1260 DEM 70 cm, stereo, teletekst, euro AV 1320 DEM

Na zalogi imamo zelo bogato ponudbo HI-FI STOLOV, CD, VIDEOREKORDERJEV. Plačljivo v protivednostih SIT.

Vse inf. **SAMSUNG EURO 2000, Brežice** Tel. (0608) 61-936 B. Milavec 73

Delovni čas od 9. do 12. ure in od 13.30 do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

ZASLUŽEK V DEVIZAH! Iščemo zastopnike za posredovanje pri prodaji srečk avstrijske loterije. Visoki dobitki in odlična provizija. Pogoj vključitve v posel z lastnim minimalnim kapitalom (cca 1000 DEM), zato naj se javijo samo resni interesi: Ponudbe pod »DEVIZE«.

Posojamo denar. Obresti ugodne. ☎ (061) 321-962

VAKO d.o.o. Kolodvorska 56 68340 ČRNOMELJ Tel. 068/52-073, 52-555, 53-173 Fax: 068/52-073, 53-173

Iščemo **kvalificirano žensko** s smislom vodenja za opravljanje del v tekstilni stroki.

Podgorje d.o.o. podjetje za preskrbo kmetijske dejavnosti Stopiče tel. (068) 43-780

vam po ugodnih cenah nudi:

- cement Trbovlje 443.00 SIT
- armaturne mreže 9/6 3.800.00 SIT
- tenis copate od 1.200 do 1.600.00 SIT
- bunde od 4.300 do 5.500.00 SIT
- zvezke A4 130.00 SIT
- A5 65.00 SIT

Delovni čas: od 8. do 16. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Se priporočamo!

Nudimo vam ekskluzivni artikel za poročna ali priložnostna darila. Možnost plačila na 2 čeka. Tel. (068) 78-030

ROBERT'S ELEKTRONIK d.o.o. Novomeška cesta 79, 68351 STRAŽA tel. (068) 22-090

- Sprejem satelitskih programov s kvalitetnimi sprejemniki ECHOSTAR in PACÉ že za 890 DEM
- Ugodne cene za montažo in vzdrževanje individualnih in skupinskih antenskih naprav.
- Popravila video rekorderjev

Informacije in naročila osebno ali po telefonu vsak delovni dan od 8. do 15. ure.

Dober zaslužek vam nudimo s prodajo več vrst kvalitetnih izdelkov. Ponudbe pod šifro: »Prosta izbira terena in delovnega časa«.

DOLENJSKI LIST Vaš četrtkov prijatelj

prekllici

MARIJA GOVEDNIK iz Gor. Lokvic 34 prepovedujem Matevžu in Mariji Babič iz Lokvic v Kržanem vrhu na parcelah št. 1551, 1552, 1553 vsako vozično, parkiranje avta in pašo kokoši ter zahtevam, da mejnik, ki ga je brez mojega soglasja odstranil, postavi nazaj. Odstrani naj tudi pot, ki jo je naredil na mojem zemljišču. V nasprotnem primeru ga bom sodno preganjala. 3677

posest

PRODAM najboljšemu ponudniku hišo (četrti faza), lokacija Ratež. ☎ 21-218 in 28-850.

PRI Mokronogu zelo poceni prodam parcelo v izmeri 1100 m², z začetno gradnjo vikenda. ☎ (061)813-096, popoldne.

HIŠICO z vrtom kupim. Relacija Metlika - Črnomelj. Naslov v oglasnem oddelku. 3656

GOZD, po parcelah ali skupaj, velikosti 8845 m², 6790 m² in 350 m², v Mokronogu, Ostrožnik, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (063)854-805 po 20. uri.

POLOVICO HIŠE v Novem mestu in hišo v Ribnici prodam. ☎ 65-501, 84-597. 3693

V KRŠKEM prodam v samostojni hiši, opremljeno stanovanje z garažo, vrtom in lastnim vhodom. ☎ (061)40-756.

V KOSTANJEVICI ob Krki prodam veliko nedokončano hišo dimenzije 13x11. Cena 60000 DEM. ☎ (041)284-149.

HIŠO v Brežicah, starejšo, na 3000 m² zemlji, gospodarsko poslopje, voda, elektrika, telefon, na lepi lokaciji, prodam za 62000 DEM. Kupcu uredim avstrijski kredit. ☎ (061)106-180. 3717

STAREJŠO vseljivo hišo ugodno prodam. ☎ 73-663. 3725

prodam

UČBENIKE za 1. letnik, smeri upravni tehnik, prodam po polovični ceni ter jih kupim za 2. letnik. ☎ 27-913. 3649

TELICO, brejro 7 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. Červan, Goriska vas 5, Mirna Peč. 3651

OVERLOCK Pfaff entlarico, novo, nerabljeno, z enoletno garancijo, ugodno prodam. ☎ (064)215-650. 3659

LEPE perzijske muce ugodno prodam. ☎ 58-268. 3662

KOZO za mladičkom, sanske pasme, prodam. ☎ (0608)79-528. 3663

BREJO telico in pet ovac prodam. ☎ 64-057. 3665

KROMPIR za seme in jedilni, oves, koruzo za silažo ali zrnje in drva na metre ugodno prodam. ☎ 44-433, po 20. uri.

PRALNI stroj Gorenje prodam za 600 DEM. ☎ 23-247. 3671

HARMONIKO, 80-basno, klavirsko, Melodija, dobro ohranjeno, prodam. Krumar, Mestne njive 7, Novo mesto.

VINO, šmarnico, namizno, in grozdje prodam. ☎ 43-657. 3675

PRODAM večjo prešo starejše izdelave. ☎ (068) 23-585

NEMŠKE OVČARJE z rodovnikom, odlične mladice, starše z izpitom I in 2, prodam. ☎ (061)558-138. 3679

ZAMRZOVALNO skrinjo 210 l in plinsko peč za ogrevanje prostorov na kolesih, vse ugodno, prodam. ☎ 26-174.

POHIŠTVO za šivilski salon, štedilnik Kaloreks in plinsko peč prodam. ☎ 27-863. 3687

JOGI POSTELJO, 2x1.60 m, trosed in dva fotelja prodam. ☎ 27-935, Ivančič, Kalce Gruma 62, Novo mesto.

SEMENSKI in jedilni krompir sorte jerla, romana, kenebek, sante in dezire dobite pri Antonu Kraševcu, Šentvid pri Stišni 64, ☎ (061)785-097. 3689

KORUZO v zrnju prodam. ☎ 73-517. 3691

ETAŽNO centralno peč, 15 KW, rabljeno dve kurilni sezoni, prodam. ☎ 22-603. 3692

OHRANJENO otroško stajico Tribuna ugodno prodam. ☎ 20-523.

ŽREBICO, staro dve leti in pol, in žrebico, staro šest mesecev, prodam. Kostrevec, Ratež 31. 3698

KRAVO s telesom (četrti tele), zružno koruzo in na rastlino (0.5 ha) ter gumij voz, 16 col., prodam. Ivan Vidrih, Otočec, ☎ 85-125. 3700

DVA soda, 700 litrov, in dve čebriki, 700 litrov, prodam. Anton Gregorič, Gor. Brezovica, Šentjerneje. 3704

VINO, belo, šmarnico, prodam. ☎ 24-522, popoldne. 3710

POMIVALNO KORITO, rabljeno, prodam. ☎ 23-343, po 20. uri. 3712

ŠTEDILNIK na drva, navađen, skoraj nov, ugodno prodam. ☎ 21-747. 3714

NUJNO prodam šank in ostalo gostinjsko opremo. ☎ 25-901, dopoldne, in 22-748, popoldne. 3715

BOROVE plohe (2m3), prodam. Abunar, Črmošnjice 12 pri Stopičah.

GRADBENO barako, velikosti 24 m², in 200 m² strešnika prodam. ☎ 25-800. 3729

MALO rabljene hrastove sode, 211, 106 in 36 litrov, z legnarji ter spalnico prodam. ☎ 21-145, Fabjan, Cesta herojev 33a - pri Ločni. 3733

TALNO PLUTO, 9 m², prodam za 20 % ceneje kot v trgovini. ☎ 22-361 ali 23-606. 3744

razno

ZA celodnevno oskrbo invalida na domu v Drnovcu pri Vinici iščem upokojenka ali starejšo žensko. Hrana in stanovanje v hiši. Plačilo po dogovoru. Jože Majetič, Dom starejših občanov Črnomelj. 3664

PROSTOR, 20-30 m², za mirno obrt v Novem mestu ali bližnji okolici iščemo. ☎ 25-779. 3669

MAMICA s trinajstletnim sinom išče sobo. Možnost kuhanja. Pomoč pri ostalih opravilih. Cvetka Cvirni, Cesta herojev 34, Novo mesto. 3686

V VARSTVO vzamem otroke - dopolne in popoldne. ☎ 24-465. 3702

GRADITELJI POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in boilerje za centralno in solarno ogrevanje. Garancija za peči je pet let. ☎ (063)39-878.

OBRTNIKI, POZOR! Izdelujemo barvne foto vizitke, vžigalnike in keramične svinčnike s tiskom. ☎ 26-492. Igor. 3709

OPREMLJEN LOKAL za trgovino ali poslovne prostore v Novem mestu oddam v najem. ☎ 21-608, zvečer. 3713

DEKLE išče garsonjero ali sobo s kopalnico v Novem mestu. Šifra: »NUJNO«.

službo dobi

AKVIZITERJE za delo na terenu iščemo. ☎ 28-019. 3657

HONORARNO zaposlimo dekle, ki ima veselje do dela za šankom. ☎ (061)482-513. 3658

GENERALNI zastopnik korejske firme TRGOIMEX, d.o.o., Kraigherjeva 1, Lenart, išče izredno sposobne podjetje, skupino ali posameznike, ki bi prevzeli prodajo nerjavečih gospodinjskih posode - uvoz (del prodaje v prednaročilu, maloprodaja, veleprodaja) za področje posa-

 SLOVENSKA KNJIGA

objavlja prosta delovna mesta
ZASTOPNIK — PREDSTAVNIK

za predstavlanje in prodajo ekskluzivnih projektov.

Pogoji:

- aktivno znanje slovenskega jezika
- srednješolska izobrazba
- zaželen lastni prevoz

Možnost redne zaposlitve.

Vabljeni kandidati s celotnega območja Dolenjske.

Delovali boste prek predstavništva na vašem območju, pisne prijave pa pošljite na naslov: SLOVENSKA KNJIGA, Litijska 38, LJUBLJANA, z oznako »ZASTOPNIK — PREDSTAVNIK«.

ZAHVALA

Po kratki in hudi bolezni je v 62. letu starosti prenehalo biti srce nadvse dobrega in plemenitega človeka

GABRETA BADOVINCA
upokojenega gostilničarja iz Metlike

Ob njegovi nenadni smrti smo dolžni zahvalo osebju Zdravstvenega doma Metlika, posebej še dr. Mlačku, Splošni bolnici Novo mesto - interni oddelek, CIIM-u in intenzivnemu oddelku Kliničnega centra v Ljubljani za vso skrb, pomoč in zdravljenje v času bolezni, spoštovanim sosedom za nesebično pomoč, še posebej Leščančevim, sorodnikom, znancem, prijateljem in vsem ostalim za ustno ali pisno izrečeno sožalje in tolažilne besede, vsem darovalcem prepelega cvetja in vsem, ki so se od našega Gabreta v tako velikem številu poslovili. Za organizacijo svečanega pogreba smo dolžni iskreno zahvaliti gospodu iz Metlike, govornikom, g. Pepiju Vremescu, g. Starcu in g. Vranešiču, LD Metlika za podpravno lovsko salvo in gospodu župniku za lep obred in poslovlilne besede.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

In videl sem, kje so življenja prodi in da je kratka pot in da vse mine in kratka slast in dolge bolečine in da nikdo ne ubeži usodi.

(A. Gradnik)

Stara komaj 23 let, nas je tragično zapustila naša draga hčerka, sestra, nečakinja in sestrična

NATAŠA MAKŠE
študentka FNT- doma iz Trebnjega

V globoki žalosti bi se želeli zahvaliti vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam darovali cvetje in sveče in žalovali skupaj z nami. Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Ulice herojev za vsestransko pomoč, sosedom iz Maistrove ulice za podarjeni venec. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Komunale za vsestransko pomoč, kolektivu Akripola za podarjeni venec, njenim sošolkam in sošolcem iz Osnovne šole Trebnje, Srednje gradbene šole iz Novega mesta ter študentkam in študentom iz Ljubljane, govornikom za izrečene besede slovesa, cerkvenemu pevskemu zboru ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mami Milena, ati Tone, sestri Marta in Katja, strici in tete, bratrance in sestrične ter ostalo sorodstvo

mezne regije ali vse Slovenije. Odlični zaslužek v kratkem času! Pisne ponudbe pošljite na zgornji naslov ali po faksu: (062)721-080. 3660

ZASTOPNIKE za posredovanje življenjskega zavarovanja Zavarovalnice Maribor iščem. Možnost napredovanja. ☎ (0608)67-333. 3670

SIMPATIČNA dekleta za delo za šankom iščem. ☎ 22-366. 3678

KV mizarje z izkušnjami takoj zaposlimo. Mizarstvo Florjančič, Gor. Karteljevo 20. 3680

PREDSTAVNIŠTVO Slovenske knjige na Dolenjskem honorarno ali redno zaposli štiri zastopnike. Delo je terensko. Program »Velika šola kuhanja«, »Naravni zdravnik« in »Atlas svetovne zgodovine«. Šifra: »TEDENSKI OD« 3703

VSI resni akviziterji, pozor! 30% provizija za vaše resno delo na terenu. ☎ 26-343. 3716

HONORARNO zaposlim dve šivilji. Otoški butik Pika, C. komandanta Staneta 1, Novo mesto. 3730

ČE ste brez zaposlitve, vam nudimo delo. Zaslužek 100000 SIT mesečno. Obvezen prevoz. Informacije v četrtek ob 19. uri - C. komandanta Staneta 10, Novo mesto. 3734

stanovanja

DVOSOBNO stanovanje v Novem mestu, s centralno kurjavo in telefonom, prodam. Informacije vsak dan od 8. do 9. ure. ☎ 26-539. 3652

FRANCOZ išče enosobno opremljeno stanovanje v Novem mestu ali okolici. ☎ (0608)21-400 int. 211. 3654

SEPTEMBRA oddam sobo dekletu. Vinogradniška 11, Metlika. 3655

DVOSOBNO stanovanje, 54,5 m², prodam. Slavka Gruma 66, ☎ 27-547, Stanič. 3694

MEDICINSKA SESTRA nujno išče sobo v Črnomlju. Naslov v oglasnem oddelku. 3695

DVO ali trisobno stanovanje v Novem mestu, opremljeno, za dobo enega leta iščem. ☎ (068) 23-860. 3741

ZARADI starosti menjam večjo garsonjero s centralno v tretjem nadstropju za nižje nadstropje. ☎ 24-754. 3742

DVOSOBNO stanovanje v Novem mestu in stanovanjski vikend v Semiču menjamo za hišo. ☎ 26-704. 3743

ženitne ponudbe

SAMSKI fant srednjih let s stanovanjem in službo želi spoznati žensko za skupno življenje. Šifra: »SREČA« 3668

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

MATIJE MAKUCA

s Hotemeža pri Radečah

se od srca zahvaljujem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in delavcem Prezgojnega doma iz Radeč za izražena sožalja, darovano cvetje in sveče ter spremstvo na zadnji poti. Posebna hvala delegaciji in govorniku KO ZZB NOV Radeče za besede slovesa, g. župniku za lep obred, domačim pevkam in dobrim vaščanom Potovega Vrha za zadnje trenutke poslovitve.

Žaluojača žena Marija

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustil naš skrbni mož, oče, stari oče in praded

VIKTOR TURK

upokojeni čevljarški mojster iz Črmošnjic pri Semiču

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so darovali vence in ga v velikem številu pospremili na zadnji poti. Še posebna zahvala družinam Schmuck in Poljanc za pomoč, g. župniku za obred, pevcem iz Žužemberka in govornikom za poslovilne besede.

Žaluojači: vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznici je v 89. letu za vedno zaspala naša draga mama, stara mama in prababica

IVANA DRAGOŠ

iz Tribuč 25

Iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v času njene boleznici in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred.

Žaluojači: vsi njeni

Tribuč 23.8.1992

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila draga mama, sestra, tašča, babica in prababica

MARIJA BORSE

iz Pristave 11

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni vsem vaščanom, kolektivu Kremen Novo mesto ter g. kaplanu za lep opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaluojači: vsi njeni

ZAHVALA

Trud, trpljenje tvoje je bilo življenje.

V 84. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, babica in prababica

ŠTEFKA HRIBAR

iz Kamnja 20 pri Šentrupertu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, dobrim sosedom, ki so bili v težkih trenutkih z nami, nam izrazili sožalje, pokojnici darovali cvetje, maše in sveče ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se gospodu kaplanu za opravljen obred ter govornikom gospodu Jožetu Ramovšu in gospodu Petru Ravnikarju za poslovilne besede.

Žaluojači: sin Janez, hčerki Tončka in Štefi z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil dobri oče, stari oče in praded

FRANC GRUBAR

iz Dol. Vrhpolja 1 pri Šentjerneju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste nam pomagali ter v tako velikem številu pospremili dragega očeta k zadnjemu počitku. Posebna zahvala podjetju Iskra in Mercator, Zdravstvenemu domu Šentjerneju, cerkvenim pevcem za lepo zapete žalostinke in g. župniku za lepo krščansko popotnico k zadnjemu počitku.

Žaluojači: sinovi France, Jože, Karel in Stane z družinami

ZAHVALA

V 62. letu nas je nepričakovano zapustil naš dragi

FRANC ZARABEC

Podturn 13, Trebelno

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence in sveče ter pokojnika v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala bolniškemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, podjetju GIP Pionir, Šoboslikarstvu Vidmar, VVO Novo mesto, Sodavičarstvu More, GD Štatemberg, pevcem za zapete žalostinke ter g. župniku za lep opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žaluojači: vsi njegovi

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

IVAN PANJAN

iz Sodevcev 17 pri Starem trgu ob Kolpi

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede, gasilcem, krajevni skupnosti in folklorni skupini Stari trg, gospodu župniku za lep opravljen obred in cerkvenim pevkam. Iskrena hvala tamburašem iz Sodevcev za ganljive zvoke s strun tamburic pri odprtem grobu. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žaluojači: žena Marija, sin Vinko, hčerke Marjana, Ivanka in Irena z družinami, brat Jure in Peter z družino

ZAHVALA

Utihnil je tvoj glas, obstalo tvoje srce, ostali so samo sledovi priidnih rok in kruho spoznanje, da se ne vrneš več!

Ob boleči in tragični izgubi dragega sina in brata

SREČKA PEZDIRCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga imeli radi, ga spremili na njegovi prerani poslednji poti in njegov grob zasuli s cvetjem. Zahvaljujemo se za podarjene svete maše, cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo podjetju Žito Imperial Krško, g. Preskarju za občutene besede slovesa ob odprtem grobu, sodelavcem skladišča za častno stražo, vsem sosedom, g. župniku z Rake za lep opravljen obred ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluojači: vsi njegovi

V SPOMIN

4. septembra mineva leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JANKO BANOVEC

iz Doblič 49

Hvala vsem, ki se ga spominjate in prižigate sveče na njegovem grobu.

Vsi tvoji najdražji

ZAHVALA

Delo in trpljenje vaše je bilo življenje.

V 89. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

ROZALIJA URŠIČ

roj. Saje

z Rdečega Kala pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom ter znancem za podarjene vence, cvetje in sveče, za izrečeno sožalje ter Cestnemu podjetju Novo mesto, g. župniku in pevcem ter vsem, ki so kakorkoli pomagali.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli, ko drage mame v hiši ni. Ko solza koga bi rešila, bi našo mamo obudila.

V 85. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

ANČKA VOVKO

roj. Žitnik

iz Kogljega pri Šmarjeti

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za podarjene vence in cvetje. Iskrena hvala stricu Viktorju za vsestransko pomoč, Merkatorju PC Ločna, pevcem iz Šmarjete ter gospodu za lep opravljen obred.

Žaluojači: hčerki Ivanka in Anica, sin Alojz z družinami, sestre ter ostalo sorodstvo

Andrej Švent

pa plava. (Za sedaj še z rokvavčki, saj ima šele 5 let.)

»Vsega, česar sem se v življenju lotil, sem se z veseljem, zagreto, lahko bi rekel kar zagrizeno. Dve leti med študijem sem treniral tudi karate. Pri meni je pač tako: kate-rekoli stvari se lotim, se je tako, kot da je samo tisto na svetu.« Seveda vsega ob toliko interesih in kasneje še ob družini in službi ni zmožen in je počasi stvari opuščal: najprej sojenje, potem kakšen šport, pa treniranje. »Le učitelj smučanja sem vseskozi in vsako leto vodim kakšen tečaj.« Š triatlonom se je Andrej začel ukvarjati leta 1985 in že na prvi tekmi, na Bledu, se je med kakimi 300 tekmovalci uvrstil na izvrstno 19. mesto. Takrat je bilo treba preplavati 2 km, prekolesariti 80 km in preteči 13 km. Edini novomeški triatlonec je kmalu postal eden najboljših v Sloveniji, se udeleževal triatlonskih tekem v Italiji in Avstriji in na avstrijskem državnem prvenstvu osvojil 6. mesto.

»Ze takrat sem hotel triatlonsko tekmovalstvo organizirati v Novem mestu, pa ni bilo posluha za to. Potem smo s somišljeniki pripravili tri triatlone za mladino v Dolenjskih Toplicah, pred kratkim pa smo le uspeli izpeljati lepo in izredno uspelo triatlonsko tekmovalstvo v Novem mestu, ki so se ga udeležili vsi najboljši slovenski triatlonci,« je vesel Švent. Andrej je danes ne samo duša novomeškega triatlonskega kluba, najboljšega v Sloveniji, ampak tudi predsednik komisije za triatlon v Triatlonski zvezi Slovenije, v okviru katere deluje tudi duatlon. Res veliko je naredil tako na organizacijskem področju kot za popularizacijo te športne panoge med mladino po vsej Sloveniji. »Novomeški triatlon, ki smo ga letos sredi avgusta pripravili prvič, je izredno uspel. Naredili bomo vse, da bo ta tekma vsako leto in da bomo nanjo privabili tudi najboljše evropske tekmovalce,« obljublja Švent.

Volje, izkušenj in znanja za to ima Andrej Švent, diplomirani gradbeni inženir, sicer lastnik uspešne in prodorne firme Eko projekt, dovolj.

A. BARTELJ

Milan Črnič s svojimi izdelki

Dobrodošlo, a premalo cenjeno delo

Milan Črnič še opleta steklenice in plete košare

GRADAC — Med obrtni — če bi jim lahko tako rekli — ki imajo v Beli krajini vse manj privrženecv, je tudi opletanje steklenic in spletanje košar. Eden redkih, ki še vztraja pri tem delu, je Milan Črnič iz Gradca. Tovrstnih spretnosti se je od očeta naučil kot mlad fant, a pravega časa za resno delo ni bilo vse do pred dobrim desetletjem, ko se je upokojil.

Medtem ko enoletne vrbove veje za opletanje steklenic ljudje navadno prinesejo skupaj s steklenicami, pa leskove vitre za košare nabere Milan. Ze sama priprava materiala mu vzame precej časa, saj mora na primer vrbove veje kuhati v kotlu, da se lepše obelijo. Za 25-litrsko steklenico potrebuje kar okrog 300 vitov, dolgih do poldrugi meter. Da bi s tem delom obogatel, se ni bati, saj je daleč naokrog poznan po tem, da dela za simbolično plačilo. Je pa delo dobrodošlo, ker tako zlasti pozimi hitreje mine čas, pa še uslugo naredi ljudem.

»Četudi se ljudje vse bolj vračajo k naravi in želijo izdelke, kakršne so s pridom uporabljale generacije pred nami, so redki tisti, ki bi se dela lotili. Imam sina, zeta in vnuka, a se noben noco ne učiti plesti. Pravijo, da to delo nima cene. Toda dobro plačilo ni dovolj, človek mora imeti za to delo smisel, zelo pomembna pa je tudi praksa,« pravi Črnič, ki bi se bil pripravil vključiti tudi v turistično ponudbo Bele krajine, če bi bila dovolj organizirana.

M.B.-J.

Šentjernejski konji za Slovenijo

V mednarodni dirki Alpe-Jadran voznikov amaterjev sta Sloveniji nove točke prinesla člana šentjernejskega kluba Slavko Antončič in Jože Darovec

ŠENTJERNEJ — Šentjernejski konji so bili v nedeljo, 5. septembra, ob 14. uri v Mestnem logu v Metliki tradicionalno konjeniško prireditvi. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tekmovalstvo v preskakovanju ovir in galopske dirke. Vabljeni!

KONJENIŠKA PRIREDITEV

METLIKA — Konjeniški klub Bele krajine priredi v soboto, 5. septembra, ob 14. uri v Mestnem logu v Metliki tradicionalno konjeniško prireditvi. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tekmovalstvo v preskakovanju ovir in galopske dirke. Vabljeni!

Na SP na Florido

Tekmovalc iz Sevnice prosi za pomoč

SEVNICA — Na svetovnem prvenstvu v raketnem modelarstvu, ki bo od 13. do 19. septembra na polootoku Cape Canaveral na Floridi, bo v 10-članski reprezentanci Slovenije tudi 25-letni Sevnčan Drago Perc. Drago je hkrati tudi predsednik Astronavtično-raketnega kluba (ARK) Vega v Sevnici, ki je po dosežkih že vrsto let med najboljšimi pri nas. Naposled tudi to, da so v slovenski reprezentanci poleg Sevnčana le še predstavniki dveh klubov, ARK Vladimir Komarov iz Ljubljane in MMK Logatec, dovolj zgovorno pričča, kje je kakovostni vrh raketnega modelarstva v Sloveniji.

Seveda izdelava raketoplanov, padal in strimerjev ter potovanja niso poceni. ARK Vega nima dosti denarja, zato mora študent 4. letnika Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru, Drago Perc, dostikrat poseči v svoje plitve študentske žepce in se marsičemu odpovedati. Čeprav ima status vrhunškega športnika in mu grede na fakulteti na roko, pa tega sploh ne more reči za Športno zvezo Sevnica. »Pisno sem jih obvestil, naj vključijo ARK Vega v zvezo, ker je prišlo ustrezno priporočilo iz republike in imajo tako urejeno tudi ostali reprezentanti, pa se ne da nič premakniti. Za udeležbo na SP ob pomoči dolgoletnega predsednika ARK Vega, Marjana Zidariča, iščem sponzorje po raznih podjetjih, pri podjetnikih in obrtnikih. Do zdaj so mi pomagali Jutranjka, Inplet, občinski proračun, Uli Rupret, Stane Požun, Jože Radej (varnostni sistemi), Marjan Zidarič, pomoč pa so obljubili še Mercator, Jugotanin in Lisca. Če ne bo šlo drugače, si bom moral 1800 DEM za letalsko vozovnico sposoditi in bom pozneje z delom vrnil dolg, kajti vsi moji prihranki, okoli 800 DEM, so že porabljeni,« pripoveduje Perc. In še številka žiro računa ARK Vega (s pripisom za SP v ZDA) za tiste, ki bi želeli pomagati slovenskemu reprezentantu: 51600-620-16-05-1379119-300411.

P. P.

Drago Perc

ko osem zanimivih kasaških dirk, med katerimi je bila najkvalitetnejša dirka za veliko nagrado Krke za 3- in 12-letne kasače, ki se lahko ponašajo z najhitrejšimi kilometri časi. Rekord hipodroma 1:17,8 ni padel, zmagal pa je Danzing Bozsorg s časom 1:18,7 pod vajetmi Milana Zana mlajšega iz Ljubljane, ki je za zmago pospravil 72.000 tolarjev.

so v cilj prispeli: Arapida voznika Pavliča, Lava III Jožeta Antončiča, Piton voznika Franka in Mond Hanover voznika Bratkoviča.

Naslednja velika konjeniška prireditve bo na hipodromu 4. oktobra ob 14. uri.

J. P.

IGOR BAVČAR IN VITA MAVRIČ NA OTOČCU

OTOČEC — Kakšen par! Šarman-ten minister in najuspešnejša slovenska šansonjerka letošnjega leta bosta skupaj v živo na Otočcu. Z njima bosta lahko poklepali v soboto, 5. septembra ob 20. uri v Motelski restavraciji na Otočcu. To bo hkrati nekakšno slovo od poletja, ki se nepreklicno preveša v jesen. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tudi modele jesensko-zimske kolekcije novomeškega Laboda. Pevka in igralka Vita Mavrič-Rujič bo zapela nekaj svojih najuspešnejših šansonov. Poleg ministra Bavčarja in poslanca Petrika bo na Otočcu tudi ansambel Metro, ki bo skrbel za ples in prijetno razpoloženje.

ZMAGA Z BRATOVIM KONJEM — V zadnji dirki so se pomerili vozniki amaterji iz Avstrije, Štajerske, Hrvaške in Slovenije. Šentjernejski so slavili dvojno zmago. Slavko Antončič (na sliki) je z bratovo kobilo Pelizono zmagal in Slovenijo popeljal v vodstvo za pokal Alpe-Jadran. Setintriidesetletni Slavko Antončič je profesor telesne vzgoje, s kasaškim športom se ukvarja štiri leta. Med dvajsetimi nastopi ima tudi eno zmago. (Foto: J. Pavlin)

LEPA NAGRADE ZA DOBRE OPAZOVALCE — Belokranjci se pri prepoznavanju fotografije — posneli smo jo v vinski kleti v Metliki — res niso odrezali. Nagrada je šla v Veliko vas 48a pri Leskovcu, s pravilnim odgovorom si jo je prislužila Milena Savšek, ki je na Dolenjski list naročena od leta 1984. Ugankarska igra za dobre opazovalce se bliža h koncu in ta teden bomo podelili zadnjo nagrado. Odgovore na vprašanje »Kje smo pritisnili na sprožilec fotoaparata?« pričakujemo tudi ta teden, nagrado — zlojljivo vrtno garnituro, vredno 12 tisočakov, si boste prislužili tako, da boste v naše uredništvo po telefonu 23-610 čimprej sporočili, kje je nastala zgornja fotografija. Nagrada bo vaša, če boste prvi sporočili podatke o posneti fotografiji in da ste ali boste postali naročnik Dolenjskega lista. Mi vas čakamo in nagrada tudi! K branju Dolenjskega lista vas vabimo tudi prihodni teden, ko bomo objavili kar dve novi nagradni igri.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Territorialce bo zarasla trava — V Črnomlju so tečni akviziterji, v Tančni gori pa ne vedo, kako bi se znebili moskviča — Pritožba nad KZ Trebnje

Še nedolgo tega smo se Slovenci veselili svoje vojske, sedaj pa je že nekaj takšnih, ki imajo pripombe o njej. V zvezi s tem je poklical bralec iz Krškega in nam v telefonsko slušalko celo za-trdil, da so bili v mnogih pogledih nekdanji jugoslovanski vojaki in njihovi komandanti zgledni. Da ne bi pogrevali ta čas na Dolenjskem vojaško najbolj aktualne teme o kadrovanju v vrste teritorialne obrambe, pogledimo na primer več kot meter visoko travo, ki zakriva luksuzno obnovljene vojašnice. Travo so »pozabili« pokositi tako v Novem mestu v vojašnici v Bršjinu kot pri bencinski črpalki v Krškem, ki je v lasti sedanje vojske.

O bifeju »Viktor« v Regrči vasi smo v Dolenjskem listu že napisali nekaj hudih besed, vse pa kaže, da jih lastnik bifeja ali še ni prebral ali pa se na vse skupaj poživlja. Krajani se še vedno pritožujejo nad hrupom, ki ga z motorčki povzroča odhajajoča mladež. To bi sosedji še nekako zdržali, če se ne bi dogajalo celo med 3. in 4. uro zjutraj.

Tudi o parkiranju na Glavnem trgu v Novem mestu je bilo že veliko izrečene in napisane. Ta čas, ko nape-ljujejo plin, je v prometu po starem mestnem središču še nekaj dodatnih težav. V zvezi s tem nas je poklical naš bralec in se zavzel za invalide. Tudi sam ima na svojem vozilu to nalepko, vendar mu pri parkiranju na trgu kaj malo koristi, saj je parkirišče, namenjeno invalidom, zasedeno z vozili, ki te nalepke nimajo. Prizadeti predlaga naj bi invalidom dovolili parkirati tudi na drugih parkirnih mestih in jih oprostili plačila parkirnine.

Marija iz Črnomlja se je pritožila nad akviziterji, ki jih v tem času kar mgoli po Črnomlju. Nadlegujejo te na delovnem mestu, doma, v gostilnah, ob Kolpi in še kje. Od njih kupujejo raznovrstno blago tudi na občini, v banki in celo tam, kjer bi morali tak način prodaje preganjati. To je roba sumljivega izvora, neobdavčena, brez deklaracij in podobnega. Med temi prodajalci je po Marijinih besedah še posebej nadležna gospa z rdečim bemejem. Menda je prijavljena na zavodu za zaposlovanje, veliko debelejši kos kruha pa si očitno reže na tak način.

Tudi naslednji klic je prišel iz Črnomlja. Bralec, ki je stalni gost naše rubrike, se očitno doma ukvarja s sadjarstvom. Jezi ga, da v Črnomlju vozijo hruške po 130 tolarjev iz Krškega, on pa kvalitetejše viljamovke ponuja po 60 tolarjev, pa »ne pride zraven«. Sam pravi, da to ni pošteno, da je na delu zelena mafija. Pravi, da ve, kako bi se končalo, če bi on svoje hruške odpeljal na tržnico v Novo mesto. Kateri od mafije bi takoj kupil vso njegovo zalogo in jo potem prodal po ceni, ki ta čas velja na tržnici. Bralec po tej poti poziva upravitelje

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 3. septembra, bo med 19. in 21. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala socialna delavka Mojca Papič.

Kmetijske zadruge Črnomelj, naj pri-čno odkupovati domače sadje. Res ne bodo obogateli kot pri prodaji voličkov in bikceev, zagotovo pa bi naredili red tudi na črnomaljski tržnici. Pa še to je na koncu pripomnil: »Kljub temu da je že na tone svežih letošnjih jabolk, na tržnicah še vedno ponujajo lansko zalogo. Jabolka so res lepa, vendar v njih ni nič koristnega. Še črva ne najdemo v njih, saj tudi zanj ta jabolka niso več dobra.

Anica Žalec iz Tanče Gore pri Dragatušu nas vabi v Belo krajino, da bi pred njihovo hišo posneli star moskvič rdeče barve, ki ga je menda lastnik tam pozabil že pred dvema letoma. Z avta je pobrano vse, kar je bilo uporabnega.

Za konec smo telefon prihranili za pritožbo Marjana Hostnika iz Velike Loke. Huduje se nad ravnanjem Kmetijske zadruge iz Trebnjega. »Tistim, ki nismo plačali deleža 700 nemških mark zadruzi, nam zadruga ne izplača dolga za oddane kumarice in mleko, ostalim je vse lepo plačala,« pravi Hostnik.

J. P.

TRIO SPET NASTOPA — Trio Francija Ocvirka iz Sevnice je po krajšem času zopet slišati na veselicah. Kot novi član se jim je pridružil Novomešan Zoran Poredoš, ki igra baskitaro. Za začetek trio kar dosti nastopa in ima zelo konkurenčne cene. Vsi, kateri bi radi slišali njegovo muziko na veselicah ali plesih, ga lahko pokličejo po tel. 0608-82-969.

Iz pipe pa niti kaplje več

S pitno vodo so imeli Repičani pravi cirkus. Če je deževalo uro ali dve, je tekla domala cel teden iz njihovih pip rjava brozga, po lokalnem radiu pa so opozarjali krajanstvo, naj tekočino obvezno prekuhava, če nečje tvegati kakšne črvesne bolezni.

- Vrtna pa naj stane koliko hoče, je bil odločen gospod Izvršnik. K raziskavam in k delu so pritegnili najvidnejše repiške strokovnjake. Med njimi ni manjkal niti človek, ki se razume na barve. Spuščal jih je pod Zeleno goro, kopica sodelavcev pa je motrila, kateri potok bo prvi obarvan. Po mesecu in pol vrtnanja je že obstajalo sedem teorij o tem, kje naj bi pod zemljo voda sploh bila, kakšne kakovosti je in kje je je v tolikšni količini, da se jo izplača črpati.

Trije magistri so napisali obširne študije, štirje doktorji znanosti pa članke v strokovno časopisje. Med njimi se je vnela prava vojna, tako da je moral pomirjati strasti celo repiški minister za vodo gospod Vinčič. V iskanje pitne vode v Repičevini so se vključili tudi repiški inštitut. Inštitut za kraška raziskanja je izdelal elaborat o tem, da je pitna voda dvesto petdeset metrov pod površjem, inštitut za tekoče zadeve pa je trdil, da to ni res, ampak da je pričakovati zaloge vode dvesto dvaindeset metrov pod zemeljsko skorjo. Slednji je mahal z izkušnjami iz neke afriške države.

V razpravi o najdiščih pitne vode sta se vpleta tudi vrhunska repiška profesorja. Profesor Knjižič se je naslanjal na pisca iz devetnajstega

stoletja, ki je v neki bajki o Zeleni gori trdil, da je pod njo jezero, ki bo zalilo Repičevino dva dni pred sodnim dnevom, profesor Listič pa je hotel dokazati, da je podzemna voda pod krajem Sušica. Vas ima sicer ime, ki nima nobene zveze s kakršnokoli vlogo, kar kaže duhovitost nekdanjih vaščanov, ki so se s smehom reševali pred stoletnim pomanjkanjem pitne vode. Tako je trdil profesor Listič, gospod Izvršnik pa je besnel:

- Vrtna bo do zadnje kapljice izsušila občinski proračun! Repičanom ni bilo mar prepirov in dokazovanj in visokoletečih modrovanj. Ko so imeli čas, so stali ob vodovodnih pipah in čakali na prvo kapljico. Vedeli so, da je ne bodo rodile besede še tako znanih in priznanih strokovnjakov, saj so dobro poznali pregovor, ki pravi: »Veliko očetov, kilavo dete.«

TONI GAŠPERIČ